

Letnik VII
3/2009

Prispevki
k didaktiki
zgodovine

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

**Vsi prispevki so avtorska dela in niso
lektorirani.**

*Letnik 7, številka 3
2009*

Oddelek za zgodovino

Predgovor

V študijskem letu 2008/09 so imeli študentje 4. letnika zgodovine pedagoške smeri obvezno daljšo skupinsko nalogo, katere glavni namen je bil usposabljanje za sodelovalno učenje in timsko odgovornost.

Vsaka skupina je pripravila učno pripravo, ki se je nanašala na pouk zgodovine, in sicer na pouk z učenci s posebnimi potrebami (naglušni, slabovidni, nadarjeni) ali na pouk v muzeju.

Končni rezultat so objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini.

Urednica: Danijela Trškan

TIMSKO IZDELANE UČNE PRIPRAVE

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
UČENCI S POSEBNIMI POTREBAMI (NAGLUŠNI) V OSNOVNI ŠOLI

TEMA:
IDILIČNI BIDERMAJER

DATUM:
23. april 2009

SKUPINA:
Alenka Kozič
Angelika Ergaver
Jan Cerle
Žiga Habjan
Simon Šantavec

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: sedmi razred osemletke ali osmi razred devetletke
Datum: /
Predmet: zgodovina
Učna tema: 1815 – 1848: Med dunajskim kongresom in letom revolucij.
Učna enota: Kultura bidermajerja
Učni obliki: individualna, frontalna.
Učne metode: razlaga, razgovor, slikovna, zvočna in besedna demonstracija, delo s slikovnim in pisnim gradivom, delo z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, metoda dela s slikovnografičnimi izdelki .
Učna tehnika: rebus.
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: IZOBRAŽEVALNI CILJI: - razložiti od kod ime Bidermajer- naštetih najpogostejše elemente pohištva v meščanskih stanovanjih tistega časa- opisati meščansko družino v času Metternichove vlade in jo primerjati z današnjo- naštetih pisatelje iz obdobja bidermajerja- razložiti pojme monokel, psevdonim, cenzura in idila FUNKCIONALNA CILJA: - narisati vzorce, ki so bili značilni za stenske tapete in oblazinjeno pohištvo v času bidermajerja- reševati naloge objektivnega tipa VZGOJNI CILJI: - pozitivno ovrednotiti vzdušje v družbi zbrani v meščanskih salonih- ceniti pomen dobrih medosebnih odnosov v družini- ceniti pomen izobrazbe- pokazati pozitiven odnos do glasbene umetnosti v času bidermajerja
Učna sredstva: - učila: učni-delovni list, računalniški program PowerPoint in Real Player, učbenik (Cvirn, Hriberšček-Balkovec, Studen

(2000), str. 95-97), leksikon (Cankarjeva založba, (1994), str. 93.)

- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik, tabla, kreda.

Didaktične etape učnega procesa:

1. uvajanje
2. obravnavanje nove učne snovi, sprotno ponavljanje
3. zaključno ponavljanje in preverjanje

Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, vzgojnost, ustreznost, ekonomičnost, aktivnost, življenjskost, problemskost

Medpredmetne povezave:

1. Slovenski jezik in književnost (France Prešeren, Luiza Pesjak),
2. nemški jezik in književnost (Heine),
3. umetnostna zgodovina (pohišstvo iz obdobja Bidermajer in umetniške slike),
4. športna vzgoja (ploskanje v taktu),
5. glasba (koračnica, dunajski valček),
6. likovna vzgoja (barvanje skodelice),
7. družba (pomen in vloga družine v tedanjem načinu življenja).

Novi pojmi:

1. **Bidermajer** – doba med 1815 in 1848 in slog upodabljaajoče umetnosti za katero je značilna težnja po udobnosti, intimnosti in čustvenosti, razširila se je v Avstriji in južni Nemčiji in se razvila predvsem v mestih.
2. **Cenzura** – uradno pregledovanje javnosti namenjenih knjig, revij in časopisov pred natisom.
3. **Idila** – podoba ali slika, ki upodablja preprosto življenje v olepšani ali osladni obliki, podoba ali prizor iz preprostega življenja.
4. **Psevdonim** – izmišljeno ime, zlasti pisateljsko, če pisatelj piše pod drugim imenom .
5. **Promenada** – sprehajanje, sprehod.
6. **Monokel** – enoočnik, steklo za eno oko namesto očal.

Literatura:

1. Trškan, D. (2008). *Didaktika zgodovine. Prenovljeno gradivo za predavanja in vaje*. Ljubljana: Oddelek za zgodovino, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.
2. Rode, M. (2001). *Novi vek. Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke*. Ljubljana: DZS.
3. Cvirn, J., Hribršček-Balkovec, E., Studen, A. (2000). *Novi vek. Zgodovina za 7. razred osemletke*. Ljubljana: DZS.

4. Cvirn, J., Studen, A. (2004). *Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS.
5. Vrišer, A. (2006). *V fraku in krinolini: moda v obdobjih bidermajerja in drugega rokokoja na likovnih delih in fotografijah na Slovenskem*. Maribor: Pokrajinski muzej.
6. Trškan, D. (2002). *Učiteljeva priprava na pouk zgodovine. Metodični priročnik za študente zgodovine pedagoške smeri in učitelje – začetnike*. Didaktika zgodovine. Ljubljana: Oddelek za zgodovino, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.
7. *Leksikon Cankarjeve založbe*, 3. izdaja, Ljubljana, Cankarjeva založba, leto 1994, str. 93.

Spletne strani:

<http://www.kaufhaus-horn.de/typo3temp/pics/f0b5b8b4e5.jpg> (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.iliadantik.com/about/img/Aboutbiedphoto.jpg> (datum dostopa 16. 04. 2009).

http://www.cosmopolis.ch/images/art/biedermeier/biedermeier_idylle.jpg (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.igh-hd.com/public/10B/Romantik/biedermeier.jpg> (datum dostopa 16. 04. 2009).

http://www.art-prints-on-demand.com/kunst/jakob_alt/lady_writing_desk_biedermeier_hi.jpg (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.versteigerungshaus.de/pic/390540big.jpg> (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.vaselineglass.org/1biedermeierthree.jpg> (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.hannovera.business.t-online.de/P%20066.jpg> (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.ritabucheit.com/items/detailed/177/butterfly-cup-and-saucer> (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.ritabucheit.com/image/f/204/d3a8ho/1014066390.jpg> (datum dostopa 17. 04. 2009).

http://www.alte-spieluhren.de/photos/biedermeier_portaluhr_001.jpg (datum dostopa 17. 04. 2009).

<http://www.oliverkoch.net/serendipity/uploads/Biedermeier.jpg> (datum dostopa 17. 04. 2009).

http://www.myartprints.com/kunst/joseph_danhauser/liszt_at_piano.jpg (datum dostopa 17. 04. 2009).

http://www.dorotheum.com/uploads/pics/aw_anti_01.jpg (datum dostopa 17. 04. 2009).

http://rlv.zcache.com/biedermeier_fashion_illustration_card-p137309093271425026tdne_210.jpg (datum dostopa 16. 04. 2009).

http://rlv.zcache.com/biedermeier_fashion_print_1821_poster-p228093617302588967tdcp_400.jpg (datum dostopa 16. 04. 2009).

http://rlv.zcache.com/biedermeier_fashion_print_1835_ladies_in_hats-p228300922398275605tdcp_400.jpg (datum dostopa 16. 04. 2009).

<http://www.deutschlanddokumente.de/Bilder/nztBiedermeierM.jpg> (datum dostopa 20. 04. 2009).

<http://www.lindahines.net/blog/wp-content/uploads/2008/04/heine221.jpg> (datum dostopa 20. 04. 2009).

http://www.tourism-kranj.si/sites/ZTK/doc/o_kranju/znani_kranjanci/france_preseren_medium.jpg (datum dostopa 20. 04. 2009).

http://www.delivery.superstock.com/WI/223/1746/PreviewComp/SuperStock_1746-3065.jpg (datum dostopa 20. 04. 2009).

http://bibliothek.univie.ac.at/ausstellungen/images/strauss_vater.jpg (datum dostopa 20. 04. 2009).

<http://www.biedermeierfurniture.co.uk/images/antique%20swedish%20biedermeier%20karl%20johan%20sofa%205.jpg> (datum dostopa 20. 04. 2009).

http://www.kostueme-bs.ch/pic/fotos_biedermeier.jpg (datum dostopa 20. 04. 2009).

<http://www.ritabucheit.com/image/f/204/d3a8ho/1014066390.jpg> (datum dostopa 19. 04. 2009).

http://sl.wikipedia.org/wiki/Klemens_Wenzel_von_Metternich (datum dostopa 17. 04. 2009).

<http://images.google.si/imgres?imgurl=http://www.lignum.hr> (datum dostopa 17. 04. 2009).

Vir za koračnico:

<http://www.youtube.com/watch?v=9LI9bZXgj3A> (datum dostopa 22. 04. 2009).

Vir za slike (roža in koledar – rebus):

Microsoft windows – Clip Art.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Učitelj pozdravi učence. Razdeli učencem delovne liste in pove, da jih bodo reševali samostojno tekom cele učne ure. Danes se bomo najprej malo poigrali, poglejte na diapozitiv, kjer je rebus in sedaj ga bomo skupaj rešili. Kaj je na prvi sličici? Kaj pa na drugi? Na črto morate vstaviti samo prvo črko besede roža – kaj boste vpisali? Naslednja stvar je kaj? Kateri pa je peti mesec? A poznate tega gospoda? Kdo je on? Nek knez, ki je vodil dunajski kongres, knez	Učenci odzdravijo. Bide. Roža. R. Koledar. Maj. Metternich.	Frontalna učna oblika, individualno delo z delovnimi listi. Metoda razlage Delovni listi Učna tehnika: rebus PPT – diapozitiv 1 Učni pripomočki: računalnik, projektor, projekcijsko platno.

	Clemens von ...kako? Sedaj pa previdno zapišite njegovo ime (črkuje, če je potrebno) Kateri 2 črki njegovega priimka boste napisali na črti? In kaj smo dobili kot rešitev rebusa? Učitelj zapiše na tablo BIDERMAJER. Danes bomo spoznali, kako so živeli ljudje v času Metternichovega sistema, kakšna so bila njihova stanovanja in v kakšnem slogu so bila opremljena. Spoznali bomo, kaj je meščanski sloj počel v svojih domovih in zakaj sta imela dom in družina tako pomembno vlogo. Na koncu učne ure boste znali razložiti tudi nekaj novih pojmov, ki se jih bomo danes naučili. V zaključnem delu pa bomo izvedli še zaključno ponavljanje in preverjanje.	E in R. BIDERMAJER. Z zanimanjem poslušajo in si ogledujejo delovne liste.	Metoda razgovora Učna pripomočka: tabla, kreda. Metoda razlage.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Umik meščanstva v zasebnost (7 min)	Ste že kdaj slišali za izraz Bidermajer? Poglejmo si, kaj sploh je ta bidermajer – prebere s Power Pointa <i>Kaj pa pravi leksikon o bidermajerju?</i> »Bidermajer opredeljuje preprostega meščanskega človeka. Bidermajer slog pride do veljave poleg v noši tudi v notranji opremi, posebno v pohištvu. Pohištvo je preprosto in udobno, mehko zaobljenih oblik.« Ime je to obdobje dobilo po psevdonimu nekega pesnika. A veste, kaj pomeni psevdonim?	Da./ Ne. / Morda – ne spomnim se. Učenci poslušajo. Vedo. / Ne vedo.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. PPT – diapozitiv 2 Metoda besedne demonstracije. Vir: Leksikon Cankarjeva Cankarjeva založba, leto 1994, str. 93. Metoda razgovora.

	Psevdonim je izmišljeno ime, zlasti pisateljsko, če pisatelj piše pod drugim imenom. Pesnik se je imenoval - Gottlieb Biedermeier - Poglejmo si njegovo sliko. Sedaj skupaj rešimo prvo nalogo. S čim se je ukvarjal ta gospod Biedermajer? Poglejmo si kaj vse spada v slog bidermajer. Pomembno je vedeti, da se ta slog v tedanjem času ni tako imenoval in je tak naziv dobil šele kasneje. Toda kako se je sploh razvil ta slog? Rekli smo, da je nastal med leti 1815 in 1848. Kako pa imenujemo to obdobje še drugače – s političnega vidika?	Učenci navdušeno poslušajo. Učenci odgovarjajo in izpolnjujejo delovne liste. (Pesnik. Gottlieb Biedermeier. Bidermajer. Udobnosti, intimnosti in čustvenosti.) Metternichov sistem, obdobje restavracije, predmarčna doba.	Metoda razlage. Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda razlage. Metoda razgovora.

	No, izpolnite prvo nalogo do konca, kaj ste vpisali? Kakšen pa je bil Metternichov sistem, kaj smo rekli, kako je vladal Metternich? Zapišite si te značilnosti na črte pri drugi nalogi, pri točki a). No, zaradi tega, ker je bilo prepovedano javno razpravljanje o političnih in drugih zadevah v javnosti in ker je bil policijski nadzor tako strog, so se ljudje vedno manj srečevali na javnih mestih in vedno bolj so se zbirali doma, povabili so prijatelje na čaj ali kavo in se pogovarjali o različnih stvareh. Da bi bili ti sestanki doma čim bolj prijetni so meščani svoja	Rešujejo delovni list (Med leti 1815 in 1848. Metternichov sistem ali obdobje restavracije). Strog sistem, policijski nadzor, cenzura, prepoved političnega delovanja... Rešujejo delovni list (cenzura, policijski nadzor, prepoved političnega delovanja)	Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda razgovora. Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda razlage. PPT – diapozitiv 3.

	stanovanja zelo udobno in razkošno opremili. Poskusite izpolniti tretjo nalogo – kakšne so bile spremembe v meščanskem življenju. Meščanstvo v času Metternichovega sistema postane nosilec kulture. To si vpišite na liste pri točki b). Ta slog, bidermajer, je bil razvit samo pri meščanih in višjih slojih, medtem, ko pri nižjih slojih ni bil razvit. Zakaj mislite da ne? Zapišite si to na delovne liste	Izpolnjujejo delovni list (ostajali doma, druženje s prijatelji, udobno in razkošno opremili stanovanja,...) Učenci poslušajo. Izpolnjujejo delovni list (meščanstvo) Imeli so denar, pohištvo in oprema sta bili dragi, nižji sloji si ga niso mogli privoščiti.	Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda razlage. Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	pri točki c) Nalogo pod točko d) si obkrožite in jo rešite za domačo nalogo.	Izpolnijo: (Slog se ni razvil pri nižjih slojih, niso imeli denarja, pohištvo in ostala oprema so bili zanje predragi.)	Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Učni pripomočki: računalnik, projektor, projekcijsko platno.
2. Stanovanjska kultura (10 min)	Pa si pogledajmo, kako je izgledalo življenje v meščanskih stanovanjih in kako so bila njihova stanovanja opremljena. Sličici – glede na ti dve sliki, kaj mislite, so bili ljudje zadovoljni doma? Mislite, da je bilo življenje umirjeno ali razburkano, polno akcije in preprirov? (Razloži učencem pomen napisa	Učenci poslušajo in sproti izpolnjujejo delovne liste. Da. / Ne. / Ne vem. Umirjeno. Imeli so veliko otrok, velike družine.	Frontalna učna oblika, individualno delo z delovnimi listi. Metoda razlage. Učno –delovni listi. Metoda dela s slikovnim gradivom. PPT - diapozitiv 4. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	na sliki.) Družina ima vedno večji pomen, veliko ljudem pomeni družinska sreča, družine so bile velike in tudi rodnost je bila dokaj visoka. Kako je pa danes z rodnostjo pri Slovencih? A imamo visoko rodnost, imamo velike družine? Koliko otrok so imele družine vaših staršev in starih staršev? Poskusite sedaj napisati nekaj razlik med družino v času bidermajerja in družino v današnjem času pri prvi nalogi v poglavju stanovanjska kultura. Ljudje so živeli v udobnih stanovanjih, z veliko pohištva. (Prebere podatke s Power Pointa.) Poglejmo si naslednjo sliko . Kako so bila opremljena stanovanja? Se vam zdi udobno?	Odgovorijo. Danes v Sloveniji rodnost upada, družine nimajo veliko otrok, povprečno dva. Izpolnjujejo delovni list (prej več otrok, sedaj manj; veliko časa posvetili družini, sedaj manj časa, ženske so bile doma, sedaj delajo.) Učenci si ogledujejo sliko. Da. / Ne. Opisujejo sliko stanovanja, povejo	Metoda razgovora. Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda dela s slikovnim gradivom. PPT – diapozitiv 5. Metoda razgovora.

	(Prebere podatke z diapozitiva.) Zapišite kose pohištva, ki jih opazite, ne bomo zapisali vseh naenkrat, lahko pa si pomagata s tistim, kar ne napisano pod sliko. Vpišite na črte pri drugi nalogi. Poseben pomen vitrin. (prebere s Power Pointa) Vitrino si zapišite med kose pohištva Ali imate doma kako omaro, v katero shranjate posebno posodje, kakšne lepe skodelice? Ali ima ta omara steklo, je vitrina? (Pokaže sličice posodja.)	kaj opazijo. Izpolnjujejo: (Stoli, fotelji, zofe.) Zapišejo »vitrina«. Odgovarjajo na vprašanja, analizirajo razliko med pomenom vitrin danes in v času bidermajerja. Odgovarjajo, komentirajo. Ja, imamo. / Ne, nimamo. Prosim, ponovite vprašanje.	Metoda razlage. Individualna učna oblika. Učno-delovni list. Metoda razlage. Individualna učna oblika. Učno-delovni list. Metoda razgovora. Metoda slikovne demonstracije.

	Kakšno se vam zdi to posodje, skodelice in kozarci? Se vam zdi načičkano? Lepo? Okrašeno? Torej, da naštejemo, kateri kosi pohištva so bili poleg udobnih foteljev, zof in stolov še potrebni elementi stanovanja v času bidermajerja. Poskusite najti vse te stvari na sliki! Ali katera od njih manjka? Vse te elemente, ki so zapisani na sliki, si dodajte med pohištvo v drugi nalogi. Tretja naloga vas sprašuje o pomembnem pohištvenem elementu, kateri je že to?	Lepo. / Grdo. / Kičasto. / Starinsko. / Krhko. Povedo, kje se kateri element nahaja na sliki. (komoda je skrajno levo in se jo slabo vidi, manjka ura) Zapišejo elemente. (predalniki, komode, mizice, stoječe/stenske ure, lestenci.) Vitrina! Izpolnijo tretjo nalogo (vitrina)	PPT – diapozitiv 7, 8. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda dela s slikovnim gradivom. PPT - diapozitiv 9. Metoda razlage. Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Metoda razgovora. Individualna učna oblika.

	Četrto nalogo bomo sedaj preskočili in jo boste rešili kasneje, če bo čas ali pa doma. Še en tak poseben in luksuzen element je bil tudi klavir. Ljudje so v tedanjem času sedeli ob klavirju, igrali kakšne skladbe na klavir in se pogovarjali o glasbi. Poglejte si slike. Rešite peto nalogo.	Poslušajo. Učenci gledajo slike. Rešujejo. (Klavir. Ljudje so se ob njem zbirali, igrali skladbe, se pogovarjali o glasbi. Na drugi del vprašanja učenci odgovorijo subjektivno.)	Učno-delovni list. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije. PPT - diapozitiv 10. Individualno delo z delovnimi listi. Učno-delovni list. Učni pripomočki: računalnik, projektor, projekcijsko platno.
3. Moda in lepe umetnosti (8 min)	Poglejmo, kako so se takrat oblačili.	Učenci si z zanimanjem ogledujejo slike.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije.

	Kaj mislite, ali so ljudje v takih oblekah delali kakšna zahtevna opravila? Tako je, niso, da se jim oblačila niso umazala. Poleg tega pa so taka razkošna in lepa oblačila nosili samo meščani. Delavci in kmetje, kot smo že prej rekli, niso živeli tako udobno. Kam so pa lahko šli tako lepo oblečeni? Takrat so sprehodu rekli promenada. A si predstavljate, da bi se še danes tako oblačili? No, sedaj pa lahko rešite prvo nalogo v poglavju moda in lepe umetnosti.	Ne. Na sprehod, na obisk, bili so doma, v gledališče, v cerkev. Komentirajo. Da. / Ne. Izpolnijo delovni list (Promenada, cerkev, doma, za obiske; da se niso umazali, obleke so bile drage...)	PPT - Diapozitiva 11,12. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Individualno delo z delovnim listom. Učno-delovni list.

	Ker je bilo v obdobju bidermajerja vse lepo, umirjeno in udobno, kot smo rekli, se te stvari odražajo tudi v umetnosti. Slikarji so upodabljali idilično družinsko življenje. Zapišite si to na delovni list, v drugo nalogo. Kaj vidite oz. opazite na sliki? Katere osebe so upodobljene, kaj počnejo? Med lepe umetnosti spada tudi književnost. Ljudje so se zadrževali doma in brali. Pomembni pisatelji, ki so ustvarjali v tem obdobju so – našteje. (Pokaže slike književnikov.)	Izpolnijo (družinsko življenje) Oče z otroki. Objemajo se, srečni so. Učenci poslušajo in izpolnijo delovni list (France Prešeren, Luiza Pesjakova, Heinrich Heine)	Metoda razlage. Metoda dela s slikovnim gradivom. PPT - diapozitiv 13. Metoda razlage. Individualno delo z delovnim listom. Učno-delovni list. Metoda dela s slikovnim gradivom. PPT - diapozitiv 14. Metoda razlage. Individualno delo z delovnim listom. Učno-delovni list.

	Katero pomembno pesem je napisal France Prešeren? Eno tako, ki se jo zelo pogosto sliši na kakih proslavah... (Pri Luizi Pesjakovi zahteva, da ugotovijo ali je oblečena v skladu z modo, kaj ima v rokah?) Takemu tipu očal, z enim steklcem, se reče monokel. Statusni simbol, tistega časa.	Zdravljico, slovensko himno. Luiza Pesjak je oblečena po modi tistega časa. V rokah ima očala.	Metoda razgovora. Metoda razlage. Učni pripomočki: računalnik, projektor, projekcijsko platno.
4. praktično delo: Koračnica, barvanje in risanje. (10 min)	Sedaj pa imate nalogo, da v slogu bidermajerja pobarvate skodelico, ki jo imate na delovnih listih, naloga štiri, ki smo jo prej izpustili. Tudi glasba, smo rekli je imela pomembno vlogo v življenju	Učenci poslušajo. Učenci barvajo. Poslušajo	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Individualna učna oblika. metoda slikovno-grafičnih izdelkov. Učno-delovni list. Metoda razlage PPT – diapozitiv 15

	meščanov. Zelo pomemben glasbenik in skladatelj je bil Johann Strauß, napisal je veliko valčkov. To si še dodajte na delovni list, k četrtri nalogi. Sedaj pa prisluhnite koračnici. To je tipična glasba v kulturi bidermajerja. Ta koračnica je dobila ime po avstrijskem generalu Radetzkyju. (Predvaja koračnico in pozove učence naj ploskajo ob gledanju tako kot občinstvo na posnetku.)	Izpolnijo (Johann Strauß) Učenci poslušajo in navdušeno ploskajo.	Metoda razlage. Individualna učna oblika. Učno-delovni list. Metoda zvočne demonstracije. Posnetek Radetzkyjeve koračnice. Program RealPlayer. Učni pripomočki: računalnik, projektor, projekcijsko platno.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
Zaključno ponavljanje in preverjanje (5 min)	Katere nove pojme smo danes spoznali? Kakšen je bil naslov današnje učne ure? Kaj je bidermajer Po kom je dobil ime? Ali je bilo to njegovo pravo ime? Kaj pa je to psevdonim? Kako se še to obdobje imenuje? Kaj je to idila? Kaj je monokel? Spomnite se Luize Pesjakove in kaj je držala v rokah. Za domačo nalogo boste	Bidermajer! Slog v umetnosti in življenju meščanov med leti 1815 in 1848. Po pesniku Biedermajerju. Ne, psevdonim. Drugo, umetniško ime, so si zakrili identiteto. Metternichov sistem, obdobje restavracije To, kako so živeli ljudje, umirjeno, srečno. Očala z enim steklcem. Učenci poslušajo, si zapisujejo	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	narisali fotelj ali omaro v stilu bidermajerja. Za tiste, ki menite, da niste ravno risarski tip, pa je naloga, da v obliki gledališke igre napišete pogovor med dvema meščanoma, ki se dogaja v salonu. Kot pri vseh gledaliških igrah morate dobro opisati prostor in osebe, pazite tudi o čem bo potekal pogovor. Te izdelke boste naslednjič oddali in bodo ocenjeni. Rešiti morate tudi d) točko na prvem listu, saj jo bomo naslednjič preverili. Ker ste bili danes tako pridni in ker je tema tudi taka bolj sladka imam za vas piškote. (Učencem se zahvali za pozornost in jim razdeli piškote.) Pozdrav.	navodila za domačo nalogo. Učenci vzamejo ponujeno in motivirani odidejo. Pozdrav.	

SEZNAM PRILOG:

1. Power Point predstavitev Bidermajer_ucna_ura
2. Posnetek Radetzkyjeve koračnice. -
3. Delovni listi (prazni, rešeni)

1. POWER POINT PREDSTAVITEV

1 2 3 4

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Clemens von ...

BIDERMAJER

- Biedermeier = umetnostni in bivanjski slog v obdobju med 1815 in 1848
- Značilnosti:
 - težnja po udobnosti, intimnosti in čustvenosti,
 - razširil se je v Avstriji in južni Nemčiji - predvsem v mestih
- Ime je dobil po pesniku **Gottliebu Biedermeierju**

<http://www.kaufhaus-horn.de/typo3temp/pics/f0b5b8b4e5.jpg>

UMIK MEŠČANSTVA V ZASEBNOST

ZAKAJ? Metternichov policijski režim zatira politično delovanje meščanstva – stroga cenzura.

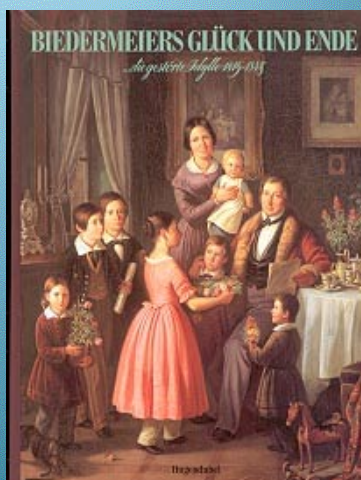
- umik meščanstva iz javnega delovanja v zasebnost v njihova stanovanja
- družabnosti v ožjem krogu družine in prijateljev
- v predmarčni dobi meščanstvo postane nosilec kulture

<http://www.iliadantik.com/about/img/Aboutbiedphoto.jpg>

BIVANJSKA KULTURA

- udobna stanovanja
- nekateri prostori prenatrpani s pohištvom in drobnarijami
- v stanovanjih vladata sreča in zadovoljstvo

http://www.cosmopolis.ch/images/art/biedermeier/biedermeier_idylle.jpg
<http://www.ighd.com/public/10B/Romantik/biedermeier.jpg>

- Na stenah tapete s cvetličnimi vzorci
- Stoli, fotelji in zofe oblaženi v enakem vzorcu kot stene

http://www.art-prints-on-demand.com/kunst/jakob_alt/lady_writing_desk_biedermeier_hi.jpg

- poseben pomen v stanovanjih v času biedermajerja ima **steklena omara**
 - za shranjevanje porcelanastega namiznega posodja in pisanih brušenih kozarcev

http://www.kunst-antikboerse.com/bilder/angebote/334_a.jpg

<http://www.versteigerungshaus.de/pic/390540big.jpg>

<http://www.vaselineglass.org/1biedermeierthree.jpg>
<http://www.hannovera.business.t-online.de/P%20066.jpg>
<http://www.ritabuheit.com/items/detailed/177/butterfly-cup-and-saucer>
<http://www.ritabuheit.com/image/f/204/d3a8ho/1014066390.jpg>

- predalniki
- komode
- mizice
- stoječe ali stenske ure
- lestenci

ndipity/uploads/Biedermeier.jpg

http://www.alte-spieluhren.de/photos/biedermeier_portaluhr_001.jpg

Poseben pomen je imel klavir – ob njem so se ljudje zbirali in zabavali.

- http://www.myartprints.com/kunst/joseph_danhauser/liszt_at_piano.jpg
- http://www.dorotheum.com/uploads/pics/aw_anti_01.jpg

BIDERMAJER MODA

http://riv.zcache.com/biedermeier_fashion_illustration_card-p137309093271425026tdne_210.jpg
http://riv.zcache.com/biedermeier_fashion_print_1821_poster-p228093617302588967tdcp_400.jpg

http://images.google.si/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/de/thumb/d/db/Biedermeier_Mode_1.jpg/180px-Biedermeier_Mode_1.jpg&imgrefurl=http://de.wikipedia.org/wiki/Biedermeier&usq=_m_KgvctfoPSbfhROdaCbp-UgHfc=&h=235&w=180&sz=14&hl=sl&start=50&sig2=dTvsdaoUkcCJGKshPq0w0w&um=1&tbnid=NC5Bm5E6mT58sM:&tbnh=109&tbnw=83&prev=/images%3Fq%3Dbiedermeier%26ndsp%3D18%26hl%3Dsl%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sl:official%26sa%3DN%26start%3D36%26um%3D1&ei=tNbkScbFMoaH_QaL4_mYDg

LEPE UMETNOSTI

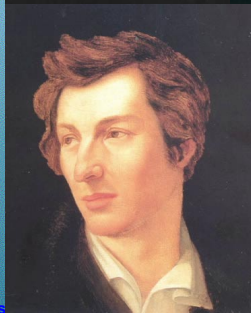
- Slikarji so pogosto upodabljali umirjeno idilično družinsko življenje v času bidermajerja
- taki sliki rečemo **idila**
- Sliko je naslikal Friedrich von Amerling, leta 1837

<http://www.deutschlanddokumente.de/Bilder/nztBiedermeyerM.jpg>

Književnost:

- France Prešeren
- Luiza Pesjakova
- Heinrich Heine

<http://www.lindahines.net/blog/wp-content/uploads>

http://www.tourism-kranj.si/sites/ZTK/doc/o_kranju/znani_kranjanci/france_preseren_medium.jpg

http://www.delivery.superstock.com/Wi/223/1746/PreviewComp/SuperStock_1746-3065.jpg

GLASBA

Johann Strauß Starejši

- skladatelj v času bidermajerja
- sestavil je *Radetzkyjevo koračnico* in glasbo za dunajski valček – *Na lepi modri Donavi*

http://bibliothek.univie.ac.at/ausstellungen/images/st-rauss_vater.jpg

UČNO-DELOVNI LIST

Ob pomoči učiteljeve razlage reši spodnje naloge.

- Reši rebus na diapozitivu! Dobil boš naslov današnje učne ure.

UMIK MEŠČANSTVA V ZASEBNOST

To obdobje je dobilo ime po psevdonimu _____, ki mu je bilo ime _____.

Vendar se slog v tedanjem času ni tako imenoval in je dobil ime _____ šele kasneje. Značilnosti sloga so bile težnje po _____, _____ in _____ . Razvil se je med leti _____ in _____. S političnega vidika to obdobje imenujemo še _____ ali obdobje _____.

2. a) Naštej tri značilnosti Metternichovega obdobja.

_____, _____, _____.

b) Kdo postane nosilec kulture v času Metternichovega sistema? _____
Kakšne so bile posledice, ki jih je Metternichov sistem prinesel v njihovo življenje.

č) Kateri sloji prebivalstva niso bili udeleženi v tej kulturi in pojasni zakaj?

d.) Naštej in opiši, eno podobnost in eno razliko tedanjega obdobja z današnjim časom.

STANOVANJSKA KULTURA

1. Družina je v dobi bidermajerja dobivala vedno večji pomen. Ljudem je največ pomenila družinska sreča. Primerjaj družino iz 19. stoletja z današnjo.

2. Naštej deset kosov pohištva, ki so krasili meščanska stanovanja: _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____.

3. Poseben pomen med pohištvom v stanovanju je imela _____.

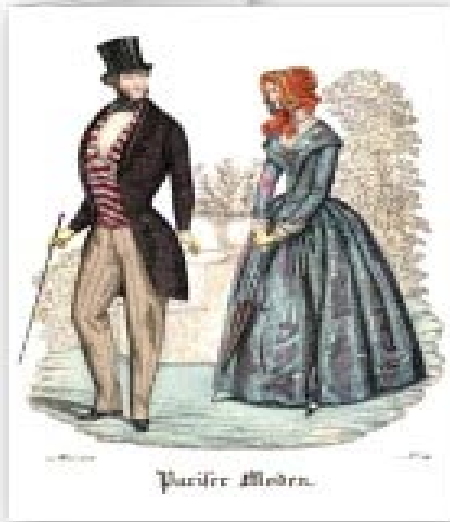
4. Na oblazinjenem pohištvu in stenskih tapetah so prevladovali cvetlični vzorci. Poriši in pobarvaj skodelico z bidermajerskimi vzorci.

5. V tedanjem času je imel poseben status tudi _____.
Interpretiraj njegov pomen za meščansko družbo v obdobju.
Ali ima ta inštrument še vedno tak status?

MODA IN LEPE UMETNOSTI

1. Oglej si sličico. Takšna modna oblačila so nosili samo meščani. Naštej vsaj dva kraja, kjer si lahko srečal tako oblečene ljudi in glede na izgled oblačil presodi, zakaj so jih nosili samo v določenih okoliščinah.

2. V obdobju biedermajerja je navzven vse izgledalo lepo, udobno in umirjeno. To se je kazalo tudi v umetnosti. Slikarji so upodabljali idilično _____

_____.

3. Med lepe umetnosti spada tudi književnost. Naštej tri predstavnike književnosti:

1. _____
2. _____
3. _____

4. Med glasbeniki je bil zelo znan _____, avtor številnih valčkov.

Viri fotografij:

Stanovanjska kultura: http://www.cosmopolis.ch/images/art/biedermeier/biedermeier_idylle.jpg

Klavir: http://www.dorotheum.com/uploads/pics/aw_anti_01.jpg

Moda: http://rlv.zcache.com/biedermeier_fashion_illustration_card-p137309093271425026tdne_210.jpg

UČNO-DELOVNI LIST

Ob pomoči učiteljeve razlage reši spodnje naloge.

- Reši rebus na diapozitivu! Dobil boš naslov današnje učne ure.

BIDERMAJER

UMIK MEŠČANSTVA V ZASEBNOST

To obdobje je dobilo ime po psevdonimu **PESNIKA**, ki mu je bilo ime **GOTTLIEB BIEDERMAIER**.

Vendar se slog v tedanjem času ni tako imenoval in je dobil ime **BIDERMAJER** šele kasneje. Značilnosti sloga so bile težnje po **UDOBNOSTI, INTIMNOSTI in ČUSTVENOSTI**. Razvil se je med leti **1815** in **1848**. S političnega vidika to obdobje imenujemo še **METTERNICHOV SISTEM** ali obdobje **RESTAVRACIJE**.

2. a) Naštej tri značilnosti Metternichovega obdobja.

STROG POLICIJSKI NADZOR, CENZURA, PREPOVEDANO JAVNO POLITIČNO IZRAŽANJE.

b) Kdo postane nosilec kulture v času Metternichovega sistema? **MEŠČANSTVO**
Kakšne so bile posledice, ki jih je Metternichov sistem prinesel v njihovo življenje.

UMIK MEŠČANSTVA IZ JAVNOSTI V ZASEBNOST NJIHOVIH STANOVANJ, DRUŽABNOST V OŽJEM KROGU DRUŽINE IN PRIJATELJEV, ZATO SO STANOVANJA RAZKOŠNO IN UDOBNO OPREMILI.

č) Kateri sloji prebivalstva niso bili udeleženi v tej kulturi in pojasni zakaj?

UDELEŽENI NISO BILI KMETJE IN NIŽJI SLOJI PREBIVALSTVA, DELAVCI, KER SO BILI S KULTURO POVEZANI OGROMNI STROŠKI.

d.) Naštej in opiši, eno podobnost in eno razliko tedanjega obdobja z današnjim časom.

METTERNICHOV SISTEM JE PREPOVEDOVAL SVOBODO GOVORA IN JAVNO POLITIČNO DELOVANJE. DANES PA ŽIVIMO V ČASU DEMOKRACIJE IN STA SVOBODA GOVORA TER POLITIČNO DELOVANJE NUJNO DOVOLJENA.

STANOVANJSKA KULTURA

1. Družina je v dobi bidermajerja dobivala vedno večji pomen. Ljudem je največ pomenila družinska sreča.

Primerjaj družino iz 19. stoletja z današnjo.

DRUŽINA JE TEMELJILA NA DRUŽINSKI SREČI, KJER JE BILO VELIKO OTROK. DANES PA RODNOST UPADA IN DRUŽINA NE TEMELJI NA DRUŽINSKI SREČI.

2. Naštej deset kosov pohištva, ki so krasili meščanska stanovanja: **STOLI, FOTELJI, ZOFE, STEKLENA OMARA, PREDALNIKI, KOMODE, MIZICE, URE, LESTENCI IN KLAVIR.**

3. Poseben pomen med pohištvom v stanovanju je imela **STEKLENA OMARA.**

4. Na oblazinjenem pohištvu in stenskih tapetah so prevladovali cvetlični vzorci. Poriši in pobarvaj skodelico z bidermajerskimi vzorci.

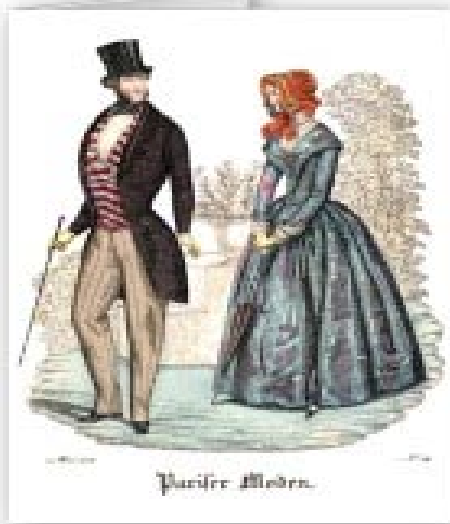

5. V tedanjem času je imel poseben status tudi **KLAVIR**. Interpretiraj njegov pomen za meščansko družbo v obdobju. Ali ima ta inštrument še vedno tak status?

LJUDJE SO V TISTEM ČASU POSEDALI OB KLAVIRJU, IGRALI NANJ SKLADBE IN SE POGOVARJALI O GLASBI. DANES KLAVIR NIMA VEČ TAKEGA STATUSA, SAJ MEŠČANSKA IN IZOBRAŽENSKA KULTURA NE TEMELJI VEČ NA DRUŽENJU OB KLAVIRJU.

MODA IN LEPE UMETNOSTI

1. Oglej si sličico. Takšna modna oblačila so nosili samo meščani. Naštej vsaj dva kraja, kjer si lahko srečal tako oblečene ljudi in glede na izgled oblačil presodi, zakaj so jih nosili samo v določenih okoliščinah. **PROMENADE, GLEDALIŠČE.**

KER SO SE OBLAČILA LAHKO

HITRO UMAZALA IN NISO BILA PRIMERNA ZA KAKA TEŽJA OPRAVILA.

2. V obdobju biedermeierja je navzven vse izgledalo lepo, udobno in umirjeno. To se je kazalo tudi v umetnosti. Slikarji so upodabljali idilično **UMIRJENO DRUŽINO.**

3. Med lepe umetnosti spada tudi književnost. Naštej tri predstavnike književnosti:

1. **FRANCE PREŠEREN**
2. **HENRICH HEINE**
3. **LUIZA PESJAKOVA**

4. Med glasbeniki je bil zelo znan **JOHANN STRAUSS STAREJŠI**, avtor številnih valčkov.

Viri fotografij:

Stanovanjska kultura: http://www.cosmopolis.ch/images/art/biedermeier/biedermeier_idylle.jpg

Klavir: http://www.dorotheum.com/uploads/pics/aw_anti_01.jpg

Moda: http://rlv.zcache.com/biedermeier_fashion_illustration_card-p137309093271425026tdne_210.jpg

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
HUMANIZEM IN RENESANSA

ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI (NAGLUŠNI) V SREDNJI ŠOLI

DATUM: 23. 4. 2009

IME IN PRIIMEK:

Katja Toplak, Ana Šturm, Franja Čok,

Miha Samsa, Mojca Hrvatin

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola:	Gimnazija
Razred:	2. (za učence s posebnimi potrebami – naglušni)
Datum:	23. 4. 2009
Predmet:	Zgodovina
Učna tema:	Evropa na prehodu iz srednjega v novi vek
Učna enota:	Humanizem in renesansa
Učne oblike:	Frontalna učna oblika, individualno delo, skupinsko delo
Učne metode:	Metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela z IKT, metoda dela s pisnim gradivom, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda slikovne demonstracije
Učne tehnike:	Kviz, sestavljanje
Operativni učni cilji:	Ob koncu učne ure učenec zna: - razložiti bistvene značilnosti humanizma- pojasniti vzroke za pojav renesanse in zna opisati njene značilnosti- ovrednotiti pomen tiska in vlogo tiskane knjige za širjenje novih idej- naštetih nekaj književnikov v času humanizma in njihovih najpomembnejših del- pojasniti, katere teme in zakaj so bile najpogosteje obravnavane v književnih delih- pojasniti pomen humanizma za znanstveni napredek- naštetih pomembne znanstvenike in njihove prispevke- razložiti, zakaj je cerkev nasprotovala nekaterim znanstvenikom- ovrednotiti zanesljivost zgodovinskega vira- primerjati natančnost oz. točnost takratnega znanja z današnjim- naštetih renesančne umetnike- prepoznati renesančna likovna dela- ovrednotiti pomen renesanse
Učna sredstva: - učila:	Učno-delovni list, PPT-predstavitev, učbenik (Berzelak, 2002, 82–87), sestavljanje
- učni pripomočki:	Računalnik, tabla, projektor, platno
Didaktične etape učnega procesa:	pripravljanje ali uvajanje, obravnavanje učne snovi, ponavljanje

Didaktična načela:	Nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, individualizacija, vzgojnost, ustreznost, aktivnost, ekonomičnost.
Medpredmetne povezave:	Geografija: dijaki se seznanijo s področjem Firenc, Italije, Francije in Španije. Slovenščina: dijaki se seznanijo s pisci takratnega časa; sam pouk poteka v slovenščini. Likovna umetnost: dijaki se seznanijo z najpomembnejšimi renesančnimi umetniki in njihovimi deli. Glasba: dijaki spoznajo renesančne glasbenike. Italijanščina: dijaki spoznajo besedi Primavera in Rinascimento.
Novi pojmi:	Humanizem (iz lat. Humanus=človeški, človekoljuben) – evropsko kulturno in filozofsko gibanje, ki se je skupaj z renesanso naslanjalo na antično tradicijo in ideale. Poudarjal je individualizem. Renesansa: evropsko kulturno gibanje med 14. in 16. stoletjem, ki je predvsem v likovni umetnosti oživilo antične ideale. Inkvizicija – cerkveno sodišče za boj proti krivovercem. Heliocentrizem – nauk da se zemlja vrti okoli sonca.
Literatura:	Ambrož, D. Branja. (2000). <i>Berilo in učbenik za 1. letnik gimnazij ter štiriletnih strokovnih šol</i> . Ljubljana: DZS. Berzelak, S. (2002). <i>Srednji in novi vek. Učbenik za 2. letnik gimnazije</i> . Ljubljana: Modrijan. 82–87. Boccaccio, G. (2003). <i>Dekameron</i> . Ljubljana: MK. Golob, N. (2005). <i>Umetnostna zgodovina. Učbenik za umetnostno zgodovino v gimnazijskem izobraževanju, srednje tehniškem oz. strokovnem izobraževanju in poklicno tehniškem izobraževanju</i> . Ljubljana: DZS. Hozjan, A., Potočnik, D. (2002). <i>Zgodovina 2. Učbenik za drugi letnik gimnazije</i> . Ljubljana: DZS. Machiavelli N. (2003) <i>Politika in morala</i> . Ljubljana: Slovenska matica. 61. Mirjanič, A. (2006). <i>Raziskujem preteklost 8. Učbenik za zgodovino za 8. razred osnovne šole</i> . Ljubljana: Rokus. Mirjanič, A. (2006). <i>Raziskujem preteklost 8. Priročnik za učitelje za zgodovino za 8. razred osnovne šole</i> . Ljubljana: Rokus. Petrarca, F. (1980). <i>Stihi</i> . Ljubljana: MK. Shakespeare, W. (1984). <i>Romeo in Julija. Julij Cezar. Hamlet</i> . Ljubljana:

MK.

Škamperle, I. (1999). *Magična renesansa*. Ljubljana: Študentska založba.

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Leonardo_helicopter.JPG (21. 4. 2009)
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/57/Heliocentric.jpg> (21. 4. 2009)
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Galileo_arp.300pix.jpg (21. 4. 2009)
http://en.wikipedia.org/wiki/Johannes_Gutenberg (21. 4. 2009)
http://en.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_vinci (21. 4. 2009)
<http://www.arts4all.com/newsletter/issue11/images/LeonardoUomo.jpg> (21. 4. 2009)
<http://z.about.com/d/historymedren/1/0/P/dante.gif> (21. 4. 2009)
www.trubar2008.si/typo3temp/pics/6fc23084e1.jpg (21. 4. 2009)
<http://z.about.com/d/atheism/1/0/N/e/LeonardoSelfPortrait.jpg> (21. 4. 2009)
http://metalloarts.com/wp-content/uploads/2008/02/botticelli_venus.jpg (21. 4. 2009)
<http://www.znanje.org/i/i21/01iv07/01iv0718/djela.html> (21. 4. 2009)
<http://www.znanje.org/i/i21/01iv07/01iv0718/david.html> (21. 4. 2009)
<http://www.walyou.com/img/mythbusters-mona-lisa-paintball.jpg> (21. 4. 2009)
<http://startswithabang.com/wp-content/uploads/2008/09/human-anatomy-zygote.jpg> (21. 4. 2009)
http://www.3planesoft.com/img/nature_screen01.jpg (21. 4. 2009)
http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Michelino_DanteAndHisPoem.jpg (21. 4. 2009)
<http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Francesco-Petrarca.jpg> (21. 4. 2009)
http://www.schoyencollection.com/medieval-renlit_files/ms2105.jpg (21. 4. 2009)
<http://www.accd.edu/sac/English/bailey/boccacci.jpg> (21. 4. 2009)
http://myweb.dal.ca/dhevans/2034/waterhouse_decameron.jpg (21. 4. 2009)
<http://sl.wikiquote.org/wiki/Slika:Holbein-Erasmus.jpg> (21. 4. 2009)
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/66/Cervates_jauregui.jpg (21. 4. 2009)
<http://www.lemonpage.de/Fotos/gardasee/verona%202006/verona-balkon-julia-romeo-333x500.jpg> (21. 4. 2009)
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/25/Michel-eyquem-de-montaigne_1.jpg (21. 4. 2009)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	“Zdravo. Danes bomo govorili o obdobju, katerega zaznamujejo naslednje podobe.” “O katerem obdobju bomo govorili danes?” “Ob koncu današnje učne ure boste znali opisati in razumeti humanizem, karakteristike humanistov in naštetih najpomembnejše, opisati vpliv humanizma na znanost ter opisati renesanso v umetnosti in razložiti nove pojme kot sta polihistor in inkvizicija.”	Berejo, gledajo PP1. Gledajo, dvigujejo roke. “Humanizem in renesansa.” Gledajo, berejo PPT 3.	Frontalna, razlaga. PPT, 1 in 2. Računalnik, projektor, platno. Metoda slikovne demonstracije. PPT, 2. PPT, 3. Metoda razgovora Frontalna, razlaga; PPT, 3, računalnik, projektor, platno.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE

VSEBINSKI POUČILSKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. KAKO STA EVROPA SPREMENILA HUMANIZEM IN RENESANSA	Ob prehodu v novi vek se je srednjeveška miselnost, ki se je obračala k bogu in v onostranstvo močno spremenila. Evropejci so konec 14. stoletja, predvsem pa v 15. in 16. stoletju začeli znova odkrivati znanje in lepoto antične dobe. V ospredje	Poslušajo, gledajo PP predstavitev, PPT, 4. Izpolnjujejo učni list.	Frontalna – razlaga. računalnik, projektor, platno, učni list. PPT, 4.

6 minut	zanimanja učenjakov sta prišla človek in vesolje. Humanizem – beseda izhaja iz latinske beseda <i>humanus</i>, ki pomeni človeški, človekoljuben - je evropsko kulturno in filozofsko gibanje, ki se začne s pesnikom Petrarco. Poznate Petrarco? Po čem je znan? Pri svojem pojmovanju sveta, narave in človeka so se humanisti zgledovali predvsem po antični kulturi. Antični človek je postal vzor - ideal popolnega, svobodnega človeka. Ta je moral biti lep, vsestransko izobražen, ustvarjalen, dejaven in tak, ki svobodno oblikuje svojo usodo. Ali poznate kakšnega renesančnega umetnika, ki je ustrezal vsem tem idealom? Po čem je bil najbolj znan? V ospredju zanimanja humanistov je bil torej človek in s tem življenje na tem svetu. Kaj pa je bilo v ospredju zanimanja srednjeveških učenjakov? Humanizem se je razmahnil predvsem v 15. stoletju, v času evropske renesanse. Lahko bi rekli, da je bil humanizem prevladujoč miselni tok obdobja, ki mu pravimo renesansa. K širjenju humanizma sta največ pripomogla zvišanje	Da, o njem smo govorili pri slovenščini, je največji renesančni pesnik. Poslušajo, gledajo PPT, rešujejo učni list. Da, Leonardo da Vinci – doživel visoko starost, bil je lep, genij, ... Po Mona Lisi... (različni odgovori) Poslušajo. Rešujejo učni list. Razmišljanje o veri, o bogu, onostranstvu, ... Poslušajo, rešujejo učni list. Poslušajo, gledajo PPT,	Razgovor. Učno-delovni list. Razlaga Razgovor Razlaga Razgovor Razlaga Razlaga Računalnik,

	izobrazbene ravni prebivalstva in pa iznajdba tiska. Tisk s premičnimi črkami, ki je omogočal množično tiskanje knjig je leta 1439 izumil Johannes Gutenberg. Njegova iznajdba je povzročila pravo revolucijo v znanju. Tiskane knjige so lahko izhajale v večjem številu kot prej, zaradi uporabe papirja so postale tudi veliko cenejše in posledično bolj dostopne širšemu krogu bralcev, ter tako odprlo številne poti človekovemu ustvarjalnemu mišljenju. Humanizem in renesansa sta vplivala na razvoj različnih področij človekovega vedenja, na širjenje umetnosti, književnosti - v tem času so nastala nekatera največja dela svetovne umetnosti in književnosti. Poznate še kakšno delo iz tega obdobja?	5, rešujejo učni list. Shakespeare, Dekameron, Don Kihot,...	projektor, platno, PPT, 5. Razgovor
2. HUMANISTI – KNJIŽEVNI KI IN VPLIV HUMANIZMA NA ZNANOST 12 minut	“Nad čim se navdušujejo humanisti, kaj je v ospredju?” “Družbene razmere potiskajo človekov pomen v stvarstvu v ozadje, humanisti pa to obsojajo.” “Predhodnik ustvarjanja humanističnih književnih del je bil Dante Alighieri, ki je napisal Božansko komedijo. Po razredu bom dala knjige nekaterih ustvarjalcev, tako da si jih lahko pogledate in jih	“Človek, narava.” Poslušajo, gledajo PPT-predstavitev. Poslušajo. Gledajo knjige. Sproti dopolnjujejo učno-delovne liste. Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Razgovor. Računalnik, projektor, platno PPT, str. 6. Razlaga. Računalnik, projektor, platno PPT, 7.

	prelistate.” “Ustvarjal je še Francesco Petrarca, ki je znan po številnih sonetih” “Kaj pa Erazem Rotterdamski, ste že slišali zanj?” “Bil je največji evropski humanist iz začetka 16. stol. Njegovo najbolj znano delo je Hvalnica norosti, v kateri se norčuje iz človeških slabosti ter duhovito kritizira plemstvo in duhovščino.” “Humanisti pa so ustvarjali tudi v drugih državah. Kateri je najbolj znani španski književnik?” “Kaj pa je napisal?” “Kdo pa je ustvarjal v Angliji?” “Znate naštetati njegova dela?” “Dela, ki jih je pred več kot štiristo leti ustvaril William Shakespeare, še danes uprizarjajo v številnih gledališčih po svetu. Veliko njegovih zgodb je bilo uprizorjenih v filmu. Na sliki je ena najbolj obiskanih turističnih točk v Veroni – balkon zaljubljenec, kjer naj bi se srečevala Romeo in Julija.”	Odgovorijo: “Da.” Poslušajo. Gledajo PPT-predstavitev. “Miguel de Cervantes.” “Don Kihot.” “Shakespeare.” “Romeo in Julija, Julij Cezar, Macbeth ...” Poslušajo. Gledajo PPT.	Razgovor. Učno-delovni listi. Računalnik, projektor, platno PPT, 8. Listajo po knjigah. Razlaga. Razgovor. Metoda slikovne demonstracije. Računalnik, projektor, platno PPT, 9. Razlaga. PPT, 11.

	“Michel de Montaigne je ustvaril novo literarno zvrst. Katero? Dobro jo poznate, saj jih morate pisati tudi sami.” “Posledica humanizma je razcvet umetnosti. To obdobje v umetnosti se imenuje renesansa. Ste že slišali za renesanso in ali mogoče veste kaj o njej?” “Pomembno je bilo, da so ustvarjalci ustvarjali v narodnih jezikih in ne več v latinščini.” “Katere so bile teme?” “Na PPT-predstavitvi bomo predstavili pomembne znanstvenike, ter njihove dosežke (Da Vinci, Galiei, Kopernik, Mercator, Paracelsus, ...).” “Odprite učbenik in si oglejte Mercatorjevo karto sveta. Primerjajte jo s sodobnimi zemljevidi. Kako točna je? Kateri deli so bolj natančni od drugih?” “Sedaj bi vas prosil(a), da rešite delovni list.” “Preberite odlomek iz Machiavellijevega Vladaarja. Kaj svetuje? Kakšen je njegov pogleda na človeka?” “Preberite tudi zgodbo, kjer je Galileo pred inkvizicijo	“Esej.” “Da. Umetnostni tok, ki obuja antiko.” Poslušajo. “Človek, narava.” Gledajo PPT predstavitev in zapisujejo snov. Gledajo PPT-predstavitev in zapisujejo snov. “Evropa je bolj točna od ostalih delov.” Gledajo v učbenik, str. 85. Rešujejo učno-delovni list. “Vladarju svetuje naj se ga raje boje, kot da ga ljubijo, človek je v osnovi slab.”	Razgovor. PPT, 13. Razlaga. Razgovor. PPT, 13. PPT, 14. Razlaga. PPT, 14. Razgovor. PPT, 15. Metoda slikovne demonstracije. PPT, 16. Učbenik, str. 85 PPT, 17. PPT, 19. Učno-delovni listi. Metoda dela s pisnim gradivom.

	izrekel "Eppur si muove!". Ali je zanesljiva in zakaj?" "Kaj je oviralo znanstvenike v tem obdobju in zakaj?"	"Zgodba ni zanesljiva, saj bi ga inkvizicija sežgala, če bi to slišala." "Cerkev, dogma ..."	Razgovor.
3. RENESANSA V UMETNOSTI 6 minut	"V istem času kot humanizem se pojavi renesansa. Gre za evropsko kulturno gibanje med 14. in 16. stoletjem, ki je oživiljalo antične ideale in vplivalo na kulturne tokove v vsej Evropi. Gre za prvi zgodovinski slog po srednjem veku, po gotiki. Glavno mesto renesančne dobe so bile Firenze, ki so jim vladali Medičejci. Medičejci so bili bankirji in bogati trgovci, ki so hlepeli po uspehu in slavi. Da bi si povečali svoj ugled, so radodarno podpirali nadarjene pesnike in umetnike." "Prvi umetnik, ki si ga bomo pogledali je Leonardo da Vinci. Bil je vsestransko nadarjen človek, ki je ustvaril eno najslavnejših del svetovnega slikarstva. Ali prepoznate sliko na PowerPointu?" "Ja, to je freska Zadnja večerja, ki je naslikana v Milanu. Kaj je na sliki upodobljeno? Kdo je glavna oseba?" "Slika je v zadnjih letih	Učenci gledajo na PowerPoint in sledijo razlagi, dopolnjujejo svoj učni list in odgovarjajo na vprašanja. Ja, to je Zadnja večerja. Kristus z učenci na zadnji večerji.	Frontalna učna oblika, metoda razlage, metoda besedne demonstracije. PPT, 20. računalnik, projektor, tabla, učni list Metoda slikovne demonstracije. PPT, 21. Metoda razgovora. Metoda razlage Metoda razgovora Metoda

postala popularna predvsem zaradi knjige in filma Da Vincijeva šifra.” “Veliko bolj znano pa je naslednje delo. Katero delo je to?” “Seveda, gre za portret Mona Lise. Mona Lisa je bila žena bogatega trgovca. Najbolj znana pa je zaradi svojega skrivnostnega nasmeha.” “Medičejci so bili veliki podporniki Sandro Botticelija.” “Njegovi dve najbolj znani sliki sta Primevera (Pomlad) in Rojstvo Venere. Obe sliki sta nastali za zasebne prostore Lorenza Meičejskega. Po legendi naj bi na obeh slikah slikar upodobil neuslišano ljubezen svojega mecena.” “Zelo vsestranski umetnik je bil tudi Michelangelo Buonarroti. Bil je kipar, slikar in arhitekt.”	Mona Lisa.	razlage Metoda razgovora Metoda razlage Metoda razlage Metoda slikovne demonstracije. PPT, 22. Metoda slikovne demonstracije. PPT, 24
Se kdo spomni katerega njegovega dela? Pomagajte si s slikami na PowerPointu. Michelangelo ustvari Davida, kip ki je visok 5 metrov. Njegova Pieta, gre za upodobitev Marije z mrtvim Kristusom v naročju, kaže ideal renesančne lepote. Na povabilo papeža Julija II. je Michelangelo ustvarjal tudi v Rimu. V Rimu ustvari kip Mojzesa in poslika s freskami znamenito Sikstinsko	David, Mojzes, ...	Metoda razgovora Metoda razlage Metoda slikovne demonstracije

	kapelo.” “Renesansa je vplivala tudi na umetnost zunaj Italije. Na Nizozemskem je v tem času deloval Jan van Eyck, v Nemčiji pa Albrecht Dürer. Vpliv renesanse je bilo čutiti tudi v Franciji in v Španiji.” “Veliko spremembo je renesansa prinesla tudi glasbeni umetnosti. Vrhunec je dosegla polifonija, v kateri se več glasov zlija v homogeno celoto, vedno bolj se je razvijala instrumentalna glasba. Znani so renesančni glasbeniki, npr. Orlando di Lasso in Jakob Petelin Gallus.”		e. PPT, 25 Metoda razlage Metoda slikovne demonstracij e. PPT, 26. Metoda razlage Metoda slikovne demonstracij e. PPT, 27.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
16 minut	Na koncu učencem pokažemo navodila na PowerPointu in jih razdelimo v tri skupine. Za odgovarjanje na vprašanja jim razdelimo lističe a, b, c, s katerimi odgovarjajo. Vsi odgovori se točkujejo. V drugem delu učencem razdelimo renesančno sestavljanke, ki jo v najkrajšem možnem času sestavijo.	Učenci poslušajo in preberejo navodila, se razporedijo v skupine in odgovarjajo na vprašanja. Učenci poslušajo in preberejo navodila na PPT in sestavijo sestavljanke.	Frontalna oblika, skupinsko delo, kviz, računalnik, projector, platno, lističi a, b, c. Sestavljanke.

SEZNAM PRILOG:	1. učno-delovni list2. učno-delovni list z rešitvami3. PPT-predstavitev4. kviz5. kviz z rešitvami6. sestavljanka

PRILOGA 1: DELOVNI LIST – HUMANIZEM IN RENESANSA

A. Humanizem

Kaj je to humanizem, kdaj se pojavi?

Primerjaj svet srednjeveškega obdobja in humanizma. Svoje ugotovitve zapiši v preglednico.

»Šestnajsto stoletje je bilo doba vsakršnih revolucij. Naglih, odmevnih, celo razvpitih, pa tudi neslišnih in počasnih, ki so svoj sad pokazale šele čez čas. V človeški zgodovini to ni bila niti prva niti edina tako prelomna doba, vendar je videti ta, zaradi nekaterih temeljnih sprememb in dosežkov, veličastna. Bil je to čas odkritij, ki niso le razširila vedenja, marveč so imela globoke posledice v človekovem mišljenju in predstavah. Človek je odkril svet, vesolje in lastno telo.«

(Maja Žvanut, Slovenci v šestnajstem stoletju, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1986)

	SREDNJI VEK	HUMANIZEM
ODNOS DO ČLOVEŠKEGA TELESA		
ODNOS DO ZNANOSTI		
ODNOS DO VERE		
ODNOS DO PREOSTALEGA SVETA		

B. Širjenje humanizma

Kdo je izumitelj na sliki? Napiši tudi, kaj je izumil in kako je njegov izum vplival na širjenje humanizma.

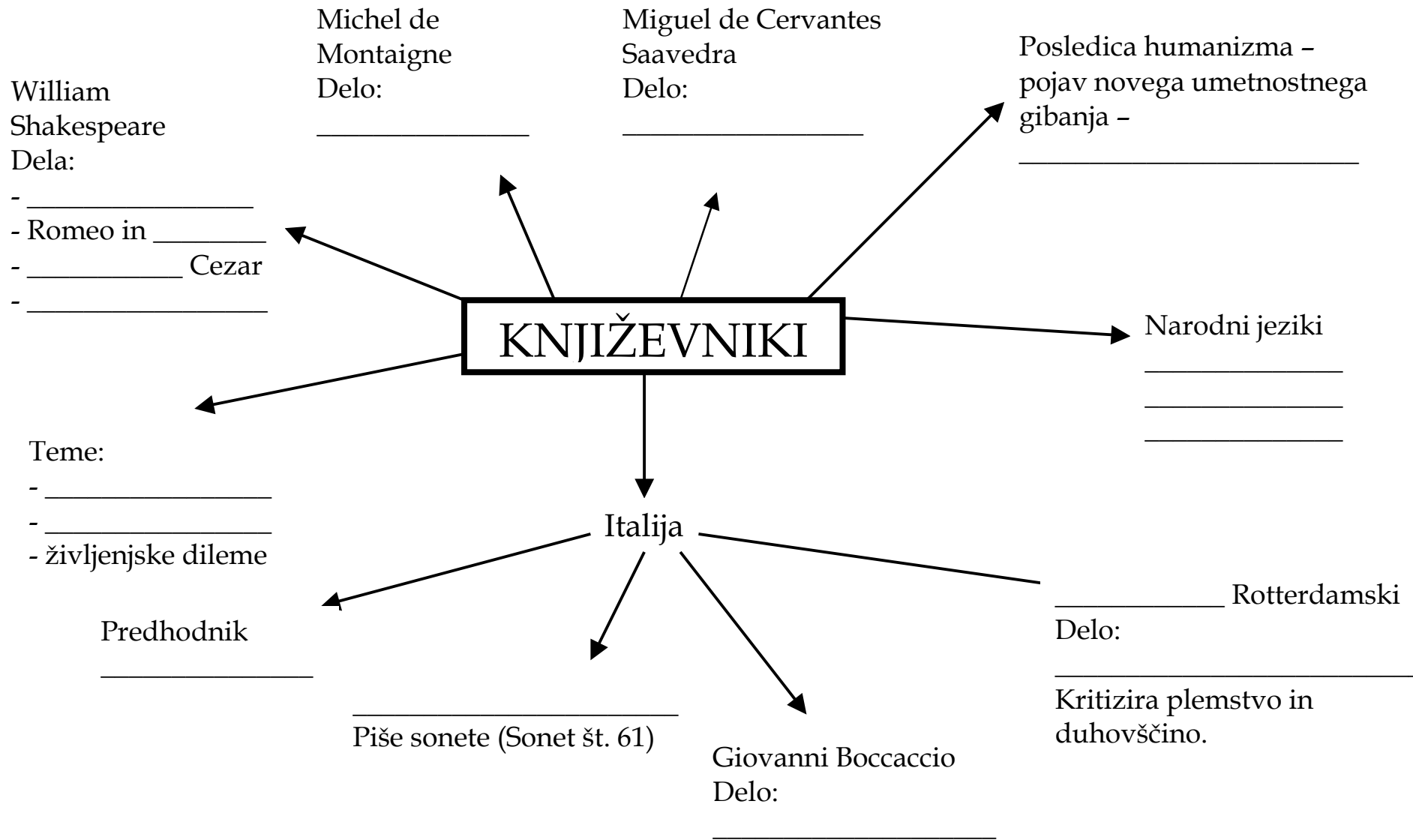
Na sliki je : _____

Izumil je : _____

Kako je njegov izum vplival na širjenje humanizma?

C. Humanisti

Dopolni miselni vzorec!

D. Vpliv humanizma na znanost

Kam spada kdo? Poleg imena vstavite (možna je večkratna izbira) dane besede in hkrati navedite tudi, kakšen je bil prispevek znanstvenikov oziroma filozofov k tem področju.

Besede: medicina, astronomija, matematika, geografija, državništvo

Nikolaj Kopernik _____

Thomas More _____

Niccollo Machiavelli _____

Leonardo Da Vinci _____

Johannes Kepler _____

Gerhardus Mercator _____

Theophranus Paracelsus _____

Andreas Vesalius _____

Galileo Galilei _____

Dodatno:

Preberite naslednji odlomek iz Machiavellijevega Vladarja.

»Tu pa se zastavi vprašanje: ali je boljše, da te imajo radi, kakor da se te boje ali narobe? Odgovarjam, da bi bilo želeti oboje. Ker pa je to dvoje težko spojiti, je precej bolj zanesljivo, da se te boje, kot pa da te imajo radi, kadar že pač mora eno od obojega manjkati. O ljudeh namreč na splošno lahko rečemo, da so nehvaležni, muhasti, hinavski in potuhnjeni, da beže pred nevarnostmi in so pogoltni na dobiček. Dokler jim izkazuješ dobrote, so vsi tvoji: ponujajo ti kri, premoženje, življenje in otroke, dokler vsega tega ne potrebuješ, kakor pa sem zgoraj povedal; ko se stiska približa, odpadejo. Vladar pa, ki je vse gradil na njihove besede propade, propade, če nima pri roki kake druge obrambe, kajti prijateljstva, ki se dobijo za denar, ne pa z veličino in plemenitostjo duha, resda lahko kupiš, a jih vendarle nimaš in se v hudih časih nanje ne moreš zanesti. In ljudje si manj pomišljajo žaliti tistega, ki se trudi za ljubezen, kot tistega, ki jih prime v strah, kajti ljubezen velja za dolžno vez, ki jo ljudje ker so pač malo prida, pretrgajo vsakič, ko jim tako boljše kaže, bojazen pa se rodi iz strahu pred kaznijo, strahu, ki se se ga nikoli ne zmanjka. Vendar naj vladar, ki si ne pridobi ljubezni, uredi tako, da si obenem s strahom ne nakoplje še sovraštva. To namreč, da se ga boje in ga ne sovražijo, gre prav lahko skupaj, in to zmeraj, kadar ne sega po imetju svojih državljanov in podložnikov in po njihovih ženskah. In če že mora kdaj krvavo nastopiti proti komu, naj to stori, kadar ima za to zadostno opravičilo in očitni razlog, vendar naj nikakor ne sega po tujem imetju, kajti ljudje prej pozabijo na očetovo smrt kot na izgubo dediščine.«

(Machiavelli N. (2003) Politika in morala. Ljubljana. Slovenska matica. Str. 61)

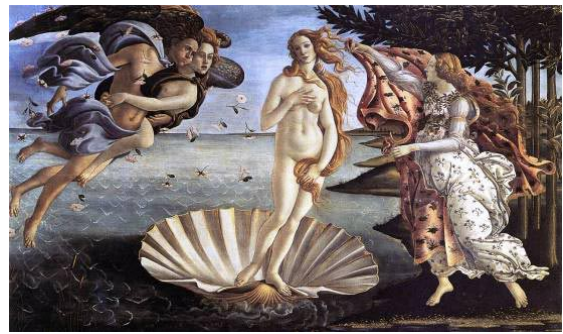
Kaj svetuje? Kakšen je njegov pogleda na človeka?

Na zagovoru pred inkvizicijo, ko je moral preklicati svoje heliocentrične trditve naj bi Galileo Galilei izrekel »Eppur si muove! (In vendar se giblje!)«. Napišite ali je zgodba zanesljiva ali ne, ter zakaj.

E. Renesansa v umetnosti

Kaj je renesansa?

Pod vsako sliko zapiši a

A. Humanizem

Kaj je to humanizem, kdaj se pojavi?

Humanizem je filozofsko in kulturno gibanje, ki je zajelo evropske izobražence – znanstvenike in literate. Pojavi se konec 14. stoletja, razmahne se v drugi polovici 15. stoletja.

Primerjaj svet srednjeveškega obdobja in humanizma. Svoje ugotovitve zapiši v preglednico.

»Šestnajsto stoletje je bilo doba vsakršnih revolucij. Naglih, odmevnih, celo razvpitih, pa tudi neslišnih in počasnih, ki so svoj sad pokazale šele čez čas. V človeški zgodovini to ni bila niti prva niti edina tako prelomna doba, vendar je videti ta, zaradi nekaterih temeljnih sprememb in dosežkov, veličastna. Bil je to čas odkritij, ki niso le razširila vedenja, marveč so imela globoke posledice v človekovem mišljenju in predstavah. Človek je odkril svet, vesolje in lastno telo.«

(Maja Žvanut, Slovenci v šestnajstem stoletju, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1986)

	SREDNJI VEK	HUMANIZEM
ODNOS DO ČLOVEŠKEGA TELESA	SKRIVANJE, ZAKRITOST	ČAŠČENJE IN PREUČEVANJE TELESA
ODNOS DO ZNANOSTI	NERAZVITA; SE ZANJO NE ZANIMAJO	ZANIMANJE ZA ZNANOST
ODNOS DO VERE	VELIKA POBOŽNOST, ZAUPANJE V VERSKE RESNICE	DVOMI V VERSKE RESNICE
ODNOS DO PREOSTALEGA SVETA	GA NISO POZNALI	ODKRIVANJE IN IZKORIŠČANJE

B. Širjenje humanizma

Kdo je izumitelj na sliki? Napiši tudi, kaj je izumil in kako je njegov izum vplival na širjenje humanizma.

Na sliki je : Johannes Gutenberg

Izumil je : Tisk s premičnimi črkami

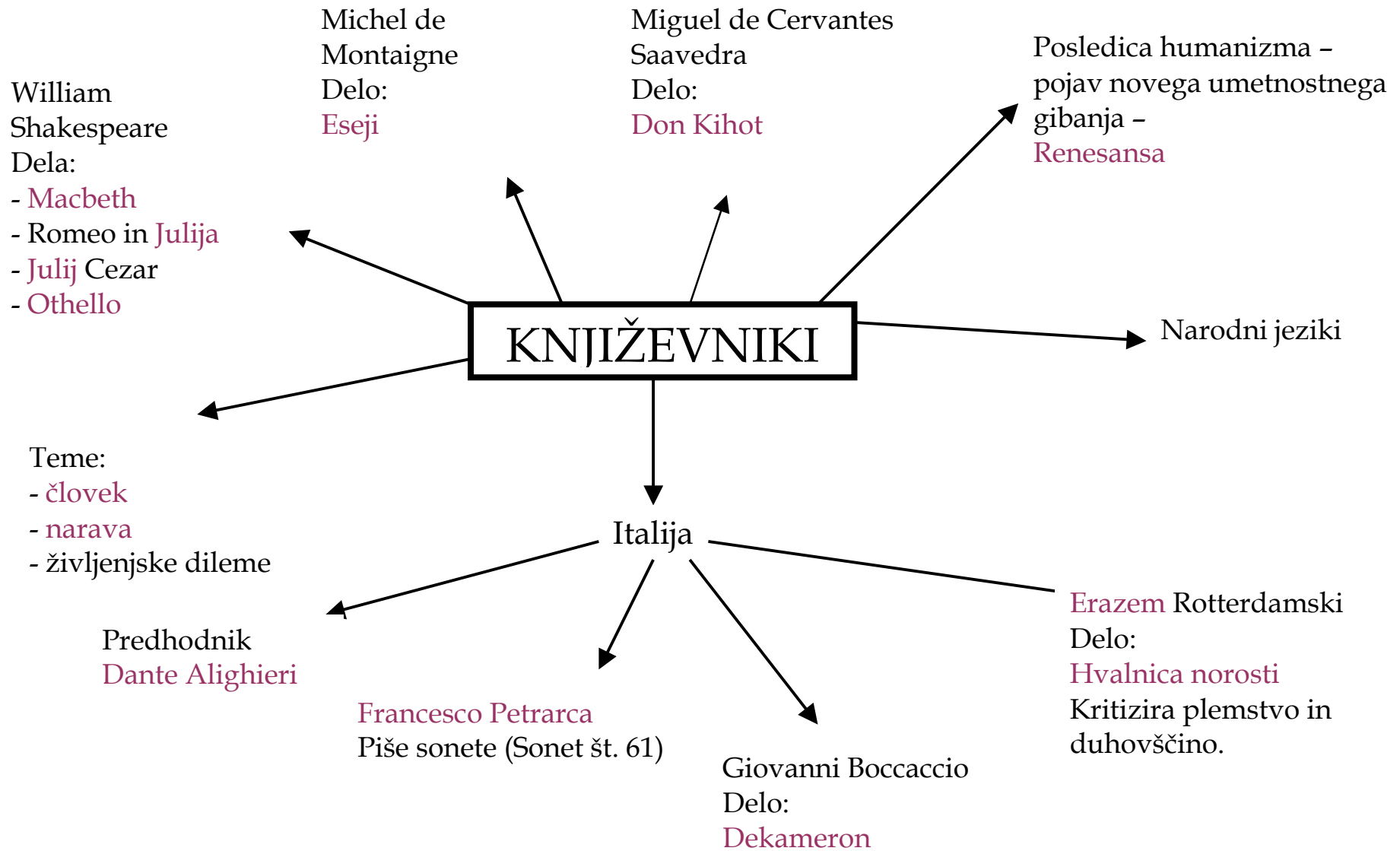
Kako je njegov izum vplival na širjenje humanizma?

Iznajdba tiska, ki je omogočal množično tiskanje knjig je bil eden izmed ključnih dejavnikov pri širjenju humanizma.

Knjige so bile dostopne več ljudem, kar je zvišalo izobrazbeno o raven prebivalstva.

C. Humanisti

Dopolni miselni vzorec!

D. Vpliv humanizma na znanost

Kam spada kdo? Poleg imena vstavite (možna je večkratna izbira) dane besede in hkrati navedite tudi, kakšen je bil prispevek znanstvenikov oziroma filozofov k tem področju.

(to, drugo učenci izpolnijo po smislu)

Besede: medicina, astronomija, matematika, geografija, državništvo

Nikolaj Kopernik - astronomija

Thomas More - državništvo

Niccollo Machiavelli - državništvo

Leonardo Da Vinci - matematika, inženirstvo

Johannes Kepler - astronomija

Gerhardus Mercator - geografija

Theophranus Paracelsus - medicina

Andreas Vesalius - medicina

Galileo Galilei - astronomija

Dodatno:

Preberite naslednji odlomek iz Machiavellijevega Vladarja.

»Tu pa se zastavi vprašanje: ali je boljše, da te imajo radi, kakor da se te boje ali narobe? Odgovarjam, da bi bilo želeli oboje. Ker pa je to dvoje težko spojiti, je precej bolj zanesljivo, da se te boje, kot pa da te imajo radi, kadar že pač mora eno od obojega manjkati. O ljudeh namreč na splošno lahko rečemo, da so nehvaležni, muhasti, hinavski in potuhnjeni, da beže pred nevarnostmi in so pogoltni na dobiček. Dokler jim izkazuješ dobrote, so vsi tvoji: ponujajo ti kri, premoženje, življenje in otroke, dokler vsega tega ne potrebuješ, kakor pa sem zgoraj povedal; ko se stiska približa, odpadejo. Vladar pa, ki je vse gradil na njihove besede propade, propade, če nima pri roki kake druge obrambe, kajti prijateljstva, ki se dobijo za denar, ne pa z veličino in plemenitostjo duha, resda lahko kupiš, a jih vendarle nimaš in se v hudih časih nanje ne moreš zanesti. In ljudje si manj pomišljajo žaliti tistega, ki se trudi za ljubezen, kot tistega, ki jih prime v strah, kajti ljubezen velja za dolžno vez, ki jo ljudje ker so pač malo prida, pretrgajo vsakič, ko jim tako boljše kaže, bojazen pa se rodi iz strahu pred kaznijo, strahu, ki se se ga nikoli ne zmanjka. Vendar naj vladar, ki si ne pridobi ljubezni, uredi tako, da si obenem s strahom ne nakoplje še sovraštva. To namreč, da se ga boje in ga ne sovražijo, gre prav lahko skupaj, in to zmeraj, kadar ne sega po imetju svojih državljanov in podložnikov in po njihovih ženskah. In če že mora kdaj krvavo nastopiti proti komu, naj to stori, kadar ima za to zadostno opravičilo in očitni razlog, vendar naj nikakor ne sega po tujem imetju, kajti ljudje prej pozabijo na očetovo smrt kot na izgubo dediščine.«

(Machiavelli N. (2003) Politika in morala. Ljubljana. Slovenska matica. Str. 61)

Kaj svetuje? Kakšen je njegov pogleda na človeka?

Več možnih odgovorov. Npr. Vladarju svetuje naj se ga raje boje, kot da ga ljubijo, človek je v osnovi slab, ...

Na zagovoru pred inkvizicijo, ko je moral preklicati svoje heliocentrične trditve naj bi Galileo Galilei izrekel »Eppur si muove! (In vendar se giblje!)«. Napišite ali je zgodba zanesljiva ali ne, ter zakaj.

Zgodba ni zanesljiva, saj bi ga inkvizicija sežgala, če bi to slišala.

E. Renesansa v umetnosti

Kaj je renesansa?

Renesansa je evropsko kulturno gibanje med 14. in 16. stoletjem. Z oživljanjem antičnih idealov se je osvobodila dugovnih in miselnih vezi srednjega veka.

Pod vsako sliko zapiši a

Michelangelo - David

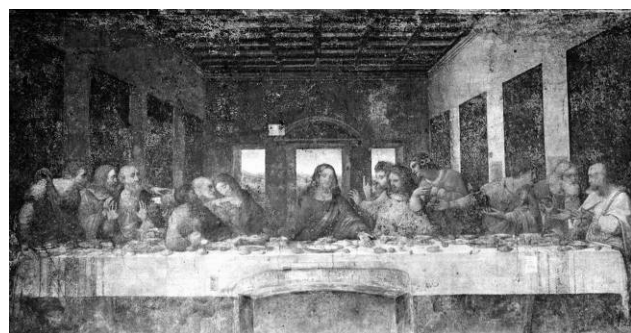
Leonardo da Vinci - Mona Lisa

Albrecht Dürer - Avtopotret

Van Eyck - Zakonca

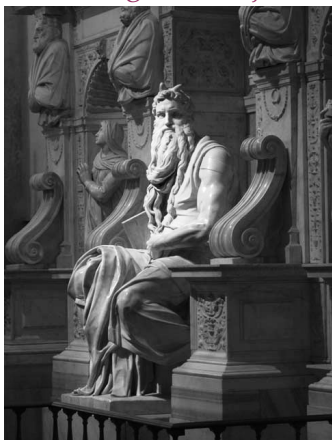

Leonardo da Vinci - Zadnja večerja

Sandro Botticelli - Rojstvo Venere

Michelangelo - Mojzes

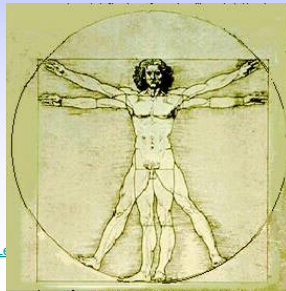
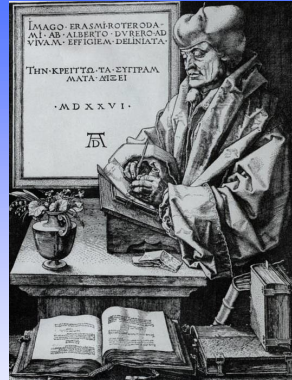
Michelangelo - Sikstinska kapela

Sandro Botticelli - Pomlad

PRILOGA 3:

Pozdravljeni! Danes se bomo sprehodili po obdobju, ki ga zaznamujejo naslednje podobe:

- <http://www.arts4all.com/newsletter/issue11/images/Le>
- <http://z.about.com/d/historymedren/1/0/P/dante.gif>
- www.trubar2008.sltypo3temp/pics/Gfc23084e1.jpg
- <http://z.about.com/d/atheism/1/0/Ne/LeonardoSelfPortrait.jpg>

- <http://metalloarts.com/wy>
- <http://www.znanje.org/ll/>
- <http://www.znanje.org/ll/>
- <http://www.walyou.com/img/mythbusters-mona-lisa-paintball.jpg>

O katerem obdobju bomo govorili danes?

(ob odgovoru za katerega misliš da je pravilen, dvigni roko!)

- a.) Klasicizem
- b.) Barok
- c.) Humanizem in renesansa

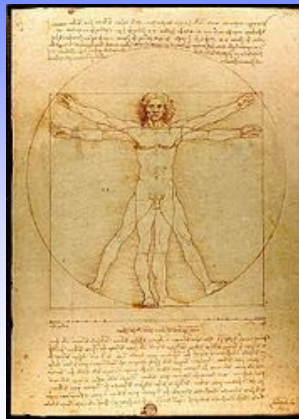
Ob koncu učne ure boste znali:

- Opisati in razumeti gibanji humanizem in renesansa
- Opisati glavne karakteristike humanistov ter naštetij najpomembnejše
- Opisati vpliv humanizma na znanost ter vlogo renesanse v umetnosti
- Razložiti nove pojme kot so polihistor in inkvizicija.

Kako sta Evropo spremenila humanizem in renesansa

HUMANIZEM

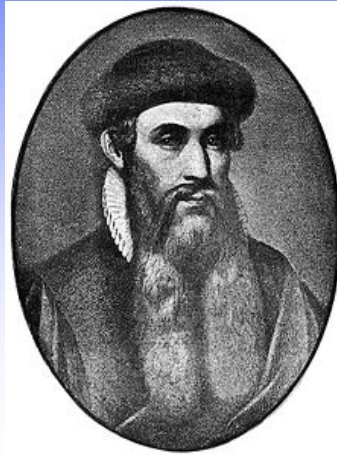
- Intelektualno gibanje, svetovni nazor, prevladujoč miselni tok v obdobju Renesanse (15. stoletje).
- Pri svojem pojmovanju sveta, narave in človeka so se humanisti zgledovali predvsem po antični kulturi.
- V ospredje zanimanja pride tostransko življenje – človek in njegove zmožnosti.

http://en.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_vinci

Kaj pripomore k širjenju humanizma?

- Izum tiska – Johannes Gutenberg.
- Večje število knjig - širši krog bralcev – zvišanje izobrazbene ravni prebivalstva.
- Razvoj človekovega vedenja – nastanejo nekatera največja dela svetovne književnosti in umetnosti.

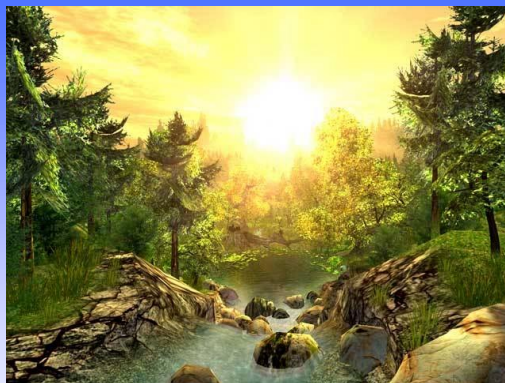
http://en.wikipedia.org/wiki/Johannes_Gutenberg

Nad čim se navdušujejo humanisti?

ČLOVEK

<http://startswithabang.com/wp-content/uploads/2008/09/human-anatomy-zygote.jpg>

NARAVA

http://www.3planesoft.com/img/nature_screen01.jpg

ITALIJANSKI KNJIŽEVNIKI V ČASU HUMANIZMA

→ predhodnik: **Dante Alighieri** (1265–1321)

Božanska komedija

http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Michelino_DanteAndHisPoem.jpg

foto: osebni arhiv

→ **Francesco Petrarca** (1304–1374)

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Francesco-Petrarca.jpg>

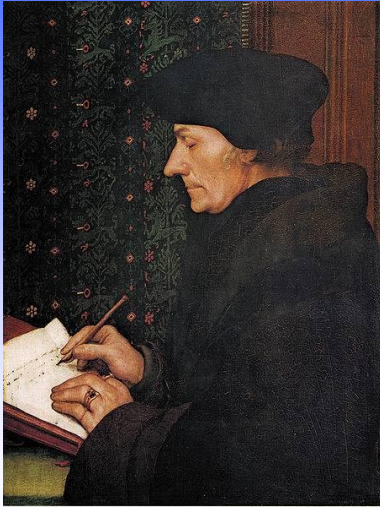

MS 2105
Petrarca: Trionfi, illum. by Ser Riccardo di Nanni, Firenze, ca. 1450

Soneti

http://www.schoyencollection.com/medieval-renlit_files/ms2105.jpg

→ Erazem Rotterdamski (1469–1536)

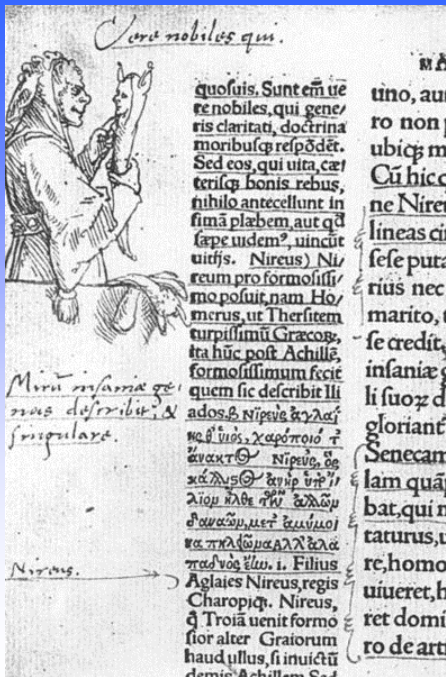

Največji evropski humanist z začetka 16. stol.

Hvalnica norosti

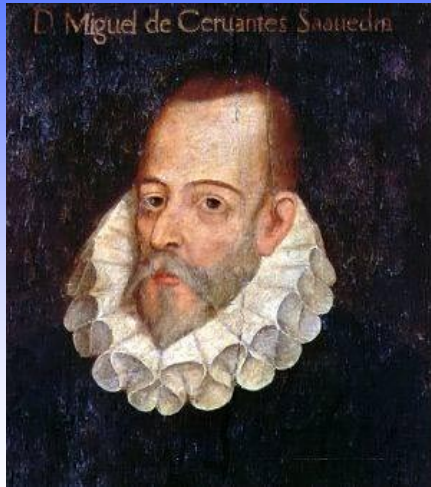
- norčuje se iz človeških slabosti
- duhovito kritizira plemstvo in duhovščino

<http://sl.wikiquote.org/wiki/Slika:Holbein-Erasmus.jpg>

Prva izdaja Hvalnice norosti, Basel, 1515

→ **Miguel de Cervantes Saavedra**
(1547–1616)

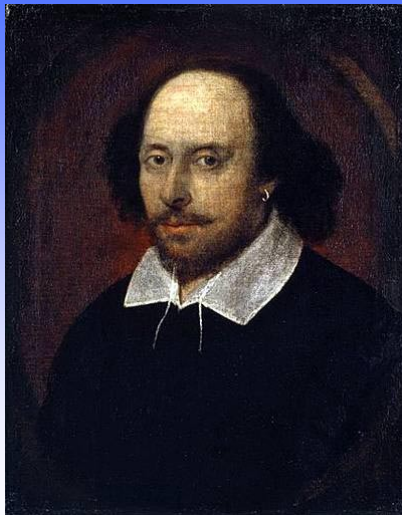
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/66/Cervantes_jauregui.jpg

**Don
Kihot**

foto: osebni arhiv

→ **William Shakespeare** (1564–1616)

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/04/William_Shakespeare_Chandos_Portrait.jpg

- Hamlet
- Romeo in Julija
- Julij Cezar
- Macbeth
- Othello

Dela, ki jih je pred več kot štiristo leti ustvaril William Shakespeare, še danes uprizarjajo v številnih gledališčih po svetu. Veliko njegovih zgodb je bilo uprizorjenih v filmu. Na sliki je ena najbolj obiskanih turističnih točk v Veroni – balkon zaljubljenca, kjer naj bi se srečevala Romeo in Julija.

Razpotnik, Jelka (2006). *Raziskujem preteklost 8. Učbenik za zgodovino za 8. razred OŠ*. Ljubljana: Rokus. 35.

<http://www.lemonpage.de/Fotos/gardasee/verona%202006/verona-balkon-julia-romeo-333x500.jpg>

→ Michel de Montaigne (1523–1592)

Filozofska razmišljanja strne v

Esejih

Ustvari novo literarno zvrst: **esej** – živahno pisano literarno delo, navadno o kakem kulturnem problemu.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/25/Michel-eyquem-de-montaigne_1.jpg

POSLEDICE HUMANIZMA

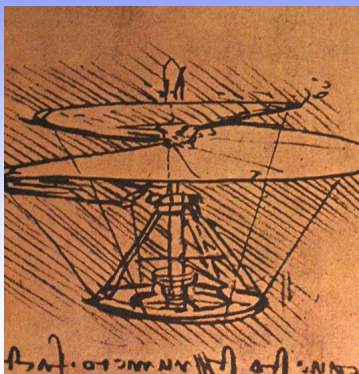
- pojav novega umetnostnega gibanja: **RENESANSA**
- renesansa: evropski umetnostni slog v 15. in 16. stoletju, ki posnema staro grško in rimsko umetnost; vpliva na kulturne tokove v vsej Evropi; prerod svobodnega človeškega duha
- humanizem in renesansa vplivata na evropsko književnost
- latinščina → narodni jeziki
- teme: človek in življenjske dileme

Vpliv humanizma na znanost

- Študij antičnih del
- Drznost idej

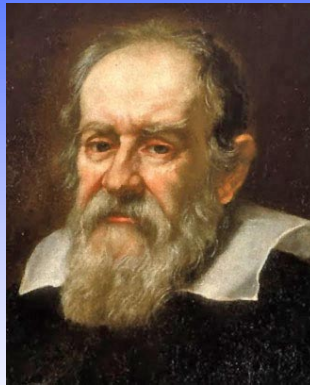
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/57/Heliocentric.jpg>

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Leonardo_helicopter.JPG

Pomembni učenjaki

- Leonardo da Vinci
- Galileo Galilei →
- Gerhardus Mercator
- Theophrastus Paracelsus
- Johannes Kepler
- Niccolo Machiavelli

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Galileo_arp.300pix.jpg

Renesansa

- Renesansa je evropsko kulturno gibanje med 14. in 16. stoletjem, ki se začne v Italiji in se širi po Evropi. Srečamo jo predvsem v likovni umetnosti, kjer je oživiljala antične ideale.

Firence

Foto: osebni arhiv

LEONARDO DA VINCI

Zadnja večerja, Santa Maria delle Grazie, Milano

Mona Lisa,
Louvre, Pariz

Foto: osebni arhiv

SANDRO BOTTICELLI

Rojstvo Venere, Uffizi, Firenze

Pomlad (La Primavera), Uffizi, Firenze

Foto: osebni arhiv

MICHELANGELO BUONAROTTI

David, Galleria
del'Accademia, Firenze

Foto: osebni arhiv

Pietà, C. sv. Petra, Vatikan

MICHELANGELO BUONAROTTI

Mojzes, C. sv. Petra, Vatikan

Foto:

Sikstinska kapela, Vatikan

RENESANSA V EVROPI

Jan van Eyck: Zakonca Arnolfini,
National Gallery, London

http://www.rtvsllo.si/kultura/modload.php?&c_mod=rnews&op=sections&func=read&c_menu=20&c_id=45632

Albrecht Dürer: Avtoportret,
Alte Pinakothek, München

RENEŠANČNA GLASBA

Jakob Petelin Gallus

Orlando di Lasso

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f0/Jakob_Petelin_Gallus.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a2/Orland_di_Lassus.jpg

NAVODILA

- Razdeljeni ste v tri skupine. Vsaka skupina bo odgovarjala na 5 vprašanj. Za pravilen odgovor izberite pravilen listič (a, b, ali c).
- Vsak pravilen odgovor je vreden 1 točko, zmaga skupina z največ točkami.

SKUPINA A

V katerem muzeju se nahaja slika Mona Lise?

- a) Guggenheim muzej, Bilbao, Španija
- b) Tate Modern, London, Velika Britanija
- c) Louvre, Pariz, Francija

Foto: osebni arhiv

SKUPINA B

Katera je glavna tema Botticellijeve slike Pomlad?

- a) Dobro in zlo
- b) Trgatev
- c) Ljubezen in poroka

Vir: <http://arturovasquez.files.wordpress.com/2008/07/botticelli.jpg>

SKUPINA C

Katerega slikarja označujemo kot utemeljitelja nizozemske renesanse?

- a) Albrechta Durerja
- b) Rembrandta
- c) Jana Van Eycka

Vir: http://www.rtvsl.si/kultura/modload.php?&c_mod=rnews&op=sections&func=read&c_menu=20&c_id=45632

SKUPINA A

Obsojen pred inkvizicijo zaradi svojih naukov in kasneje sežgan...

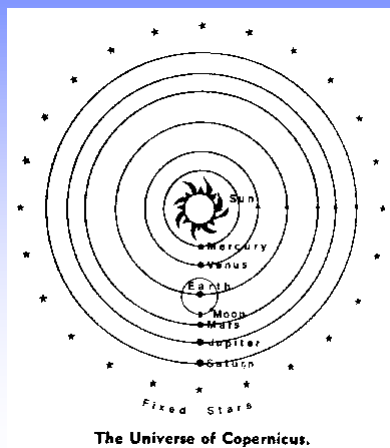
- a) Galileo Galilei
- b) Giordano Bruno
- c) Thomas More

SKUPINA B

Kdo je utemeljil heliocentrizem?

- a) Johannes Kepler
- b) Galileo Galilei
- c) Nikolaj Kopernik

SKUPINA C

Machiavelli trdi:

- a) Vladar naj bo skopuh
- b) Najemniška vojska je nezanesljiva
- c) Oba odgovora sta pravilna

SKUPINA A

Renesesančni mož pomeni:

- a) Polimat
- b) Polihistor
- c) Poliglot

SKUPINA B

Česa ni med Da Vincijevimi skicami in načrti?

- a) Načrta za podmornico
- b) Načrta za helikopter
- c) Načrta za tank

SKUPINA C

Katero od naštetih del ni Shakespearovo?

- a) Macbeth
- b) Don Kihot
- c) Romeo in Julija

SKUPINA A

Kdo je avtor Esejev?

- a) Michel de Montaigne
- b) Francesco Petrarca
- c) Erazem Rotterdamski

SKUPINA B

Zakaj Shakespearova dela niso zastarala?

- a) Ker je v njih moč prepoznati značajske lastnosti in probleme človeštva, ki so še vedno prisotni v sodobnem svetu (ljubezen, zavist, prevara).
- b) Ker založniki spodbujajo izid njegovih knjig.
- c) Ker so njegova dela jezikovno bogata.

SKUPINA C

Kateri renesančni umetnik ni glasbenik?

- a) Orlando di Lasso
- b) Donato Bramante
- c) Jakob Petelin Gallus

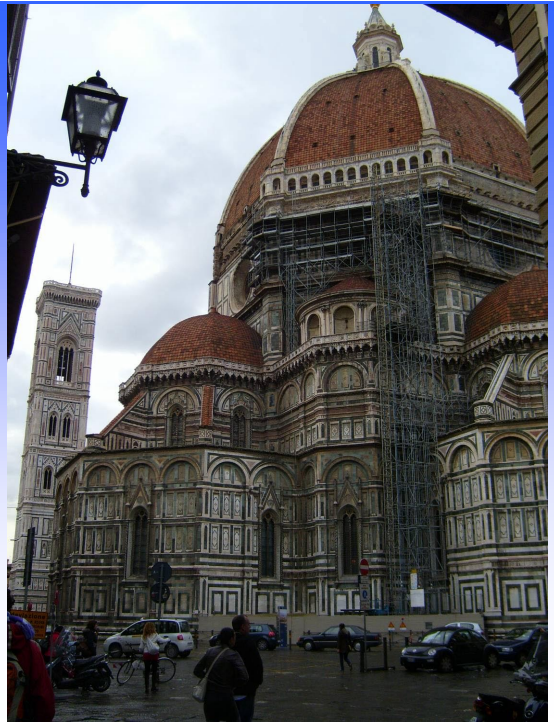

SESTAVLJANKA

- Vsaka skupina dobi eno znano renesančno delo, ki ga mora v najkrajšem možnem času sestaviti.
- Ko sliko sestavite, dvignite roko.
- Za zmago dobite 3 točke, drugo uvrščeni 2 točki in zadnji 1 točko.

SKUPINA A

- Santa Maria del Fiore, Firenze, delo renesančnega arhitekta Filippo Brunelleschi

SKUPINA B

- Giottov campanille ob stolnici, Firenze

SKUPINA C

- Baptisterij ob stolnici, Firence

PRILOGA 6

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
**Življenje v industrijskih središčih
19. stoletja**

ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI (SLABOVIDNI) V SREDNJI ŠOLI

DATUM: 23. 4. 2009

IME IN PRIIMEK:

Katja Erjavec
Petra Iskra
Damjan Komel
Jaka Racman
Sanja Ribolica

OSNOVNI PODATKI:

Šola: srednja šola
Razred: 3. letnik
Datum: 23. 4. 2009
Predmet: zgodovina
Učna tema: Industrijska revolucija in njene posledice
Učna enota: Življenje v industrijskih središčih 19. stoletja.
Učne oblike: frontalna, individualna, skupinska učna oblika
Učne metode: metoda razlage, razgovora, besedne demonstracije, metoda pisno-grafičnih izdelkov, metoda izkustvenega učenja (igra vlog)
Učne tehnike: nevihta možganov, kviz,
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: - pojasniti in razumeti posledice industrializacije za mesto ter oceniti njihov pomen- povedati, zakaj so se ljudje preseljevali v mesto- naštetih in časovno umestiti pridobitve mestne infrastrukture v 19. stoletju- ovrednotiti pomen sprememb mestne infrastrukture- primerjati življenje revnih in premožnih prebivalcev mest- ovrednotiti in ceniti današnje življenje v primerjavi s takratnim življenjem revnejših prebivalcev in vzpostaviti odnos do tega problema
Učna sredstva: a) učila: - zvočni posnetki: Vodovodna pipa (lasten posnetek), Pisalni stroj (iz filma Schindler's list, 1993), Vlak (iz filma Schindler's list, 1993), Splakovanje školjke (lasten posnetek), Telegraf (iz filma Titanic, 1997), Električna (iz filma The Prestige, 2006)- Zgodovina 3 (DZS, 2004), str. 119-123- delovni list (izpolnjen)- članek: Barona Codellija avtomobil, notica iz Slovenskega Naroda. V: Kajzer, J., 1983. S tramovi podprto mesto. Državna založba Slovenije, Ljubljana, str. 176.- konjska odeja- ležišče revnih prebivalcev b) učni pripomočki: računalnik, zvočniki, glasbila (tamburin, zvončki, triangel), oblačila nastopajočih učencev
Didaktične etape učnega procesa: - pripravljajanje ali uvajanje- obravnavanje nove učne snovi- ponavljanje
Didaktična načela: - Nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, socializacija, ustreznost, aktivnost, individualizacija.
Medpredmetne povezave: geografija (omenjena so različna mesta in njihove značilnosti), sociologija (omenjene so različne družbene skupine), slovenščina (pouk poteka v slovenščini), angleščina (pojasnjen je izraz WC).
Opombe: Tisk delovnih listov je različne velikosti, prilagojen je potrebam posameznih dijakov. Vrsta pisave je calibri, saj je enostavnejša za branje. Učbeniško gradivo, ki ga dijaki potrebujejo za pripravo igre vlog, je prav tako povečano.
Novi pojmi: Industrializacija: proces širjenja industrijske dejavnosti na določenem področju.

Urbanizacija: proces načrtovanja, urejanja mestnih naselij.

Mestna infrastruktura: temeljne naprave, objekti, zlasti prometni, ki omogočajo gospodarsko dejavnost in kvalitetnejše življenje določene skupnosti.

Posteljaši: osebe, ki so imele najeto le posteljo.

Literatura:

- Cvirn, J., Studen, A. (2004). Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Kastelic, A. et al. (2005). Zgodovina 3. Delovni zvezek. 1. izd. Ljubljana: DZS.
- Berzelak, S. (2002). Zgodovina 2 za tehniške in druge strokovne šole. Ljubljana: Modrijan.
- Jernejčič, R. A. (2000). Zgodovina na maturi. Ljubljana: DZS.
- Murn, T. (2002). Kaj piše na tabli? Ne vidim prebrati: priročnik za načrtovanje in izvajanje pouka s slepim in slabovidnim učencem. Škofja Loka, Center slepih in slabovidnih.
- Studen, A. (1995). Stanovati v Ljubljani. Ljubljana: Institutum studiorum humanitatis.
- Vigarello, G. (1999). Čisto in umazano. Telesna higiena od srednjega veka naprej. Ljubljana: *cf.
- Hobsbawm, E. (1968). Obdobje revolucije. Ljubljana, DZS.
- Kajzer, J. (1983). S tramovi podprto mesto. Ljubljana, DZS.
- Ljubljana v 18. in 19. stoletju. Spletna stran Mestne občine Ljubljana.
URL: http://www.ljubljana.si/si/ljubljana/zgodovina/stoletje_18-19/default.html (april 2009)

POTEK UČNE URE
UVODNI DEL: UVAJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČNA SREDSTVA
(6 min)	Pozdrav. Navodilo za nalogo: dijaki bodo poslušali določene zvoke, ki pripadajo izumom iz 19. stoletja. Dijaki morajo ugotoviti, kateremu izumu pripada določen zvok. Dodatno opozorim, da zvoki niso čisti, ampak so vzeti iz filmov in imajo zato še druge zvoke v ozadju, na primer glasbo ali govor. Posebej opozorim, da tisti dijak, ki prepozna zvok, mora najprej dvigniti roko in šele ko ga pokličem lahko odgovori ter da je prepovedano govorjenje eden čez drugega. Dijakom predvajam različne zvoke. 1. Vodovodna pipa 2. Pisalni stroj list 3. Vlaku 4. Splakovanje školjke 5. Telegraf 6. Električni zvok	Dijaki poslušajo. Dijaki poslušajo zvoke in jih skušajo prepoznati.	Frontalna učna oblika. Razlaga. Motivacijska tehnika: ugotavljanje neznanih zvokov. Računalnik, zvočniki. CD, mapa: Prepoznavanje zvokov Mp3: Vodovodna pipa (lasten posnetek) 2. Pisalni stroj (iz filma Schindler's list, 1993) 3. Vlaku (iz filma Schindler's list, 1993) 4. Splakovanje školjke (lasten posnetek) 5. Telegraf (iz filma Titanic, 1997) 6. Električni zvok (iz filma The Prestige, 2006)

	Učitelj dijakom, postavlja še dodatna vprašanja: - Kateremu izumu pripada ta zvok? - Kdo je izumil ta predmet? - Ali se uporablja še danes? - Ima ta predmet enako obliko ali je spremenjen oz. dodelan/izpopolnjen? - Kako so ljudje živeli, preden so izumili ta predmet? Po poslušanju učitelj napove naslov učne ure in operativne cilje: Ob koncu učne ure boste znali: - pojasniti in razumeti posledice industrializacije za mesto, ter oceniti njihov pomen - vedo povedati zakaj so se ljudje preseljevali v mesto - naštetu in časovno umestiti pridobitve mestne infrastrukture v 19. stoletju - ovrednotiti pomen sprememb mestne infrastrukture - primerjati življenje revnih in premožnih prebivalcev mest - sam ovrednotiti in ceniti današnje življenje v primerjavi s takratnim življenjem revnejših prebivalcev in vzpostaviti odnos do tega problema. Napoved poteka učne ure: Učna ura bo potekala z razlago, ogledali si boste igro vlog svojih sošolcev. Med uro boste reševali delovni list. Ob koncu ure pa bomo ponovili s pomočjo kviza. Učitelj razdeli delovne liste.	Dijaki odgovarjajo na vprašanja. Dijaki poslušajo.	Metoda razgovora Metoda razlage. Delovni list.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČNA SREDSTVA
1. VEČANJE MEST (9 min)	Na začetku ure ste prepoznali zvoke nekaj novosti, ki jih je prineslo 19. stoletje. Kateri izum pa označuje začetek industrijske revolucije? Kdo velja za izumitelja parnega stroja in katera država je postala prva industrijska sila? Izum parnega stroja in izkoriščanje nove tehnologije za povečanje proizvodnje je v Angliji že v 60-ih letih 18. stol. sprožil proces industrializacije. V 19. stoletju pa je industrializacija zajela še Belgijo, Francijo in nemške dežele. Kateri element, poleg surovin in tehnološkega napredka, je bil še temelj industrijskega razvoja? Kaj je z vidika prebivalstva pomenil razvoj industrije za mesta? 19. stoletje zaradi naglega povečevanja mest imenujemo tudi stoletje mesta. Cesarski Berlin je imel leta 1850 419 000 prebivalcev, kar je za več kot 100 000 več, kot jih ima danes Ljubljana, leta 1910 pa se je število Berlinčanov gibalo že preko 2 milijona. Zakaj so se ljudje priseljevali v mesta?	Dijaki odgovarjajo na vprašanja. Izum parnega stroja. James Watt. Prva industrijska vesela je postala Anglija. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovarjajo na vprašanja. Delovna sila. Število prebivalcev v mestih je naraščalo. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovorijo na vprašanje.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage Metoda razgovora.

	Zaradi stalnega priseljevanja, se je število prebivalcev v industrijskih mestih pogosto potrojilo ali početverilo. Industrijska mesta so si tako zaradi podobnega razvoja postajala vse bolj podobna. Okoli starega mestnega jedra, so se okoli industrijskih obratov izoblikovala nova mestna središča. Kakšne razmere in kakšen odnos do delavcev je povzročil presežek delovne sile v mestih? V velikih mestih so proti koncu 19. stoletja pričeli graditi večnadstropne stanovanjske bloke za delavce, drage in neudobne t. i. najemniške kasarne. Ljudje so živeli kot podnajemniki v majhnih sobah, natlačeni po 5 do 10 oseb skupaj. V Londonu je skoraj vsak tretji prebivalec živel v revščini. V 19. stoletju je Ljubljana spadala med srednje velika mesta. Se vam zdi, da ima Ljubljana podobo velikega industrijskega mesta? Ljubljana je bila šolsko središče Kranjske.	Zaradi potreb industrije po delovni sili (zaradi službe), agrarne prenaseljenosti (kmetje), težnje po boljšem življenju itd. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovorijo na vprašanje. Delovna sila je bila zaradi konkurenčnega boja med industrialci izkoriščana. Plače so se nižale, delovne in življenjske razmere delavcev so bile slabe. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovorijo na vprašanja. Ne. Da.	Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora.

	Kdo je torej v Ljubljani povzročal in občutil stanovanjsko stisko? V eni sobi je pogosti spalo 12 ali več študentov, po dva do trije v eni postelji. Pomočniki in vajenci pri obrtnikih (pekih, čevljarjih, krojačih in mizarjih) so spali v posteljah, nagrmađenih druga na drugo. Tako mestni ljubljanski zdravnik l. 1872 poroča o vlažnem kletnem stanovanju v gradiškem predmestju, kjer je v kletnem trisobnem stanovanju živelo 22 oseb. Odgovorite na prvo vprašanje na delovnem listu. Kakšne posledice je za mesto pustila industrializacija?	Dijaki, študenti, pomočniki in vajenci pri obrtnikih. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovarjajo. Mesta so naraščala in dobivala svojo obliko, ljudje so se priseljevali v mesta in v mestih so revnejši prebivalci živeli v slabih socialnih razmerah.	Metoda razlage. Individualna oblika. Frontalna oblika Metoda razgovora
2. BIVALNE RAZMERE (10 min)	Navodilo: Spoznali boste, kako so živeli ljudje v mestih, v drugi polovici 19. stoletja, kar vam bosta prikazala vaša sošolka in sošolec, ki se bosta vživela vsak v svoj lik. Pozorno opazujte njuno igro, zapisujte na delovne liste. Dijaka sta se predhodno pripravila s pomočjo posredovanega gradiva, ki sta ga prejela že teden prej.	Dijaki poslušajo navodilo. Dijakinja odigra vlogo revne industrijske delavke, s pomočjo katere razloži: prostorsko stisko, svojo revščino, revščino drugih (posteljaši, študentje), oblačila ... V ozadju je ležišče, ki ga pokaže. Dijaki si ga ogledajo, otipajo, lahko se uležejo.	Frontalna oblika Metoda razlage Delovni list. Metoda izkustvenega učenja (igra vlog). Žimnica napolnjena s slamo, vzglavnik. Oblačila delavke (krilo, bluza, ruta).

Sošolka nam je predstavila življenje revnejših prebivalcev, sedaj pa vam bo še sošolec predstavil življenje bogatega meščana. Oba sta se dobro pripravila, zato si zaslužita aplavz. Kaj ste lahko spoznali s pomočjo igre? Kakšna dva tipa življenj ste spoznali? Skušajte naštetih nekaj bogatih in nekaj revnejših predstavnikov mest. Primerjajte življenje enih in drugih in si to tudi pripišite na delovni list. Sami skušajte ovrednotiti današnje vaše življenjske razmere v primerjavi s študenti v 19. stoletju. Primerjajte ju. Bi živeli v 19. stoletju?	Ostali dijaki sledijo igri, zapisujejo na delovne liste. Dijak odigra vlogo bogatega meščana, s pomočjo katere prikaže življenje bogatih meščanov (razkošne vile in stanovanja, služničad, oblečila in pričeska žensk...) Ostali dijaki sledijo igri, zapisujejo na delovne liste. Zaploskajo. Spoznali smo življenje revnih in življenje bogatih meščanov. Bogati so bili odvetniki, zdravniki, bankirji. Revnejši so bili delavci, obrtniški vajenci, študentje. Bogati so živeli v vilah ali stanovanjih, bogato opremljenih z bogatimi fasadami. Revni so živeli v najetih sobah, barakarskih naseljih, lahko jih je živelo tudi več kot 8 v eni sobi. Sobe so bile revno opremljene. Posteljaši so imeli najete le postelje. Študentje so si delili po eno posteljo trije. Danes živimo boljše, skoraj vsak ima svojo sobo, zagotovo pa posteljo. Imamo prostor kjer se učimo. Verjetno premalo cenimo to kar imamo. Raje živimo zdaj, mogoče bi v 19. stol. Živeli le kak dan, da bi lažje razumeli kakšno	Metoda izkustvenega učenja (igra vlog). Oblečila bogataša (hlače, majica, suknjič, očala, aktovka, klobuk). Metoda razgovora

		stanje je bilo.	
3. IZGRADNJA MESTNE INFRASTRUKTURE (15 min)	Z večanjem mest v 19. stoletju so se pojavili številni problemi. Poskusimo naštetih nekaj problemov hitro in nenačrtno rastočih mest.	Dijaki poslušajo razlago.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.
	Pravimo, da je potrebno zgraditi mestno infrastrukturo. Mestna infrastruktura pomeni obstoj kanalizacijskega, vodovodnega, plinskega, električnega in prometnega omrežja ter organiziranje različnih služb (npr. redarstva, gasilcev). Pri izgradnji prav vseh delov mestne infrastrukture so imela hitro rastoča mesta 19. stoletja številne težave.	Dijaki naštejejo nekaj problemov. Številčno mestno prebivalstvo se mora oskrbovati s hrano, vodo in drugimi življenjskimi potrebščinami. Iz mest je treba odvajati odplake in odvažati odpadke.	Metoda razgovora.
	Poglejmo si mesto 19. stoletja. Iz kakšnih četrti je bilo sestavljeno?	Dijaki poslušajo razlago.	Metoda razlage.
	Kakšna je bila gostota poselitve revnih četrti?	Dijaki odgovarjajo na vprašanja. Mesto 19. stoletja so sestavljale na eni strani bogate četrti, kjer so živeli lastniki tovarn, trgovci, bančniki in zemljiški posestniki. Na drugi strani pa so jih sestavljale številne revne četrti, kjer so živeli delavci.	Metoda razgovora.
Na kaj vas spominjajo take bivalne razmere?	Poselitev je bila zelo gosta. V posameznih sobah slabo grajenih hiš so se navadno stiskale cele družine.		
	Ne slume v Aziji in v Afriki ali na favele v Latinski		

	Kakšne pa so ulice v slumih? Točno take so bile ulice revnih četrti velikih mest v 19. stoletju. Ker sta dren in zmeda na ulicah ovirala promet, so začele mestne oblasti razmišljati, kako rešiti to težavo. V Londonu, ki je bilo takrat največje mesto na svetu, so za nemoten promet poskrbeli z javnim prevozom na zavidljivo visoki ravni. Po katerem javnem prevoznem sredstvu je znan London? London je dobil podzemno železnico že 1963 in je tako postal prvo velemesto s podzemno železnico. Z večjo ali manjšo zamudo so Londonu sledila še druga evropska in ameriške velemesta, npr. Budimpešta (prva električna podzemna železnica, 1896), New York, Berlin, Pariz. Javni prevoz je potekal seveda tudi na ulicah mest. Tu so potnike prevažale velike, tudi dvonadstrpne kočije in tramvaji na konjsko vprego. Kakšna je razlika med kočijo in tramvajem na konjsko vprego?	Ameriki. Ozke in natrpane. Ves čas vladata vrvež in zmeda. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovorijo na vprašanje. Mestne oblasti lahko razširijo ulice, zlasti mestne vpadnice in organizirajo javni prevoz. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovorijo na vprašanje. London je zlasti znan po podzemni železnici. Dijaki poslušajo razlago. Tramvaj na konjsko vprego se pomika po tirih, kočija pa jih ne potrebuje.	Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora.

	Zaradi velikega števila konj so imela velemesta nekatere poteze podeželja. Kako so se kazale te podeželske poteze? S konjsko odejo se sprehodim po razredu in dijakom dam možnost, da jo povohajo. Tukaj imamo ujet vonj velemestnih avenij. V osemdesetih in devetdesetih letih 19. stoletja so mesta dobila električno omrežje. Tramvaje na konjsko vprego so zamenjali tramvaji na električni pogon. Ob koncu stoletja so se pojavili tudi prvi avtomobili. Takrat so bili avtomobili še zelo redko "čudo", ki je strašilo in čudilo mimoidoče. Kdaj je pripeljal prvi avto v Ljubljano? Ker sta ob tem dogodku nastali kar dve časopisni novice, vemo zagotovo, da je bilo to leta 1898. Ljubljančani se na rdeč avto znamke Benz, ki ga je vozil baron Codelli, zlepa niso mogli navaditi. Klicali so ga "rdeči bik", saj so pred njim bežali kakor pred pobesnelim bikom. 23.5.1899 se je v časopisu Slovenski narod pojavila še tretja novice o Codellijevemu avtu. Poglejmo si jo. Dijakom preberem notico iz Slovenskega naroda.	Konjske fige na cestah, volj po senu, volj po konjih, napajališča, hlevi. Dijaki lahko povohajo konjsko odejo. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki odgovorijo na vprašanje. 1898. Dijaki poslušajo razlago. Dijaki poslušajo besedno demonstracijo.	Metoda demonstracije materialnega vira. Konjska odeja. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda besedne demonstracije Knjiga (Kajzer, J., 1983. S

	Baron Codelli pa ni imel preglavic le z nezadovoljstvom ljubljanskih meščanov, ampak tudi z žejo njegovega jeklenega konjička. Bencinskih postaj seveda še ni bilo, zato se je moral baron znajti po svoje. Kje menite, je kupoval bencin? Tako je, v lekarni. Bencin je bil ustekleničen. Bilo ga je torej malo in bil je drag. Mestne oblasti so morale seveda skrbeti za javno razsvetljava. Ulice bogatih četrti in poslovnega središča mesta so bile v večini mest dobro razsvetljene. Prav tako so bile dobro razsvetljene vile in hiše bogatih. Ker pa dolgo v 19. stoletje še niso poznali in uporabljali elektrike, je bilo za javno razsvetljava in za razsvetljava bogatih domov poskrbljeno na način, ki se nam zdi zdaj nekoliko nenavaden. Ali vemo, na kakšen način so mestne oblasti poskrbele za razsvetljava? Javna razsvetljava in razsvetljava domov bogatih je bila na plin. Mestne oblasti v Londonu so poskrbele za plinsko razsvetljava že leta 1805. V Ljubljano pa je prišla plinska razsvetljava z občutno zamudo. Zanj je bilo poskrbljeno šele leta 1861.	Dijaki poslušajo razlago. V trgovini, v lekarni ... Dijaki poslušajo razlago. S svečami, s plinom ... Dijaki poslušajo razlago.	tramovi podprto mesto, str. 176) Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	Delavci, daleč najštevilčnejši prebivalci mest, si plina niso mogli privoščiti. Ulice revnih delavskih četrti so bile ponoči temačne. Delavske domove so osvetljevale redke petrolejke in sveče. V zadnjih dveh desetletjih 19. stoletja se je v razsvetljavi ulic in domov zgodila prava tehnološka revolucija: električni tok in električna žarnica. Elektrifikacijo je povsod spremljalo splošno navdušenje in začudenje. Kateri slovenski kraj je prvi dobil električno razsvetljavo? Škofja Loka, 5.8.1894. Za mesto je bil ta dan pomemben praznik z veliko veselico. Iz Gorenjske in Ljubljane sta ta dan dva posebna vlaka pripeljala 1200 "firbcev", ki so se želeli na lastne oči prepričati, kako izgleda električna svetloba. Ljubljana je dobila električno razsvetljavo šele štiri leta pozneje, leta 1898. Pomembna pridobitev za mesta je bila tudi izgradnja sodobnega kanalizacijskega in vodovodnega omrežja. Mestna gospodinjstva so še v prvi polovici 19. stoletja dobivala vodo iz javnih vodnjakov, ureditev kanalizacije pa je bila obupna. Gospodinjstva, ki so si lahko privoščila, so imela greznice, ki so jih redno praznili najeti delavci. Večina stranišč je bila seveda "na štrbunk". Stranišča s	Škofja Loka. Dijaki poslušajo razlago.	Metoda razgovora. Metoda razlage.

	kotličkom so bila novotarija, ki se je dobro uveljavila šele v začetku 20. stoletja. Ker si reveži niso mogli privoščiti praznjenja greznic, so odpadne vode odtekale kar po odprtih kanalizacijskih obcestnih jarkih. Tu so na poti v bližnjo reko pogosto zastajale in smrdele kot kuga. Revne četrti so bile zaradi nesnage žarišča epidemij nalezljivih bolezni (črnih koz, tifusa in zlasti kolere). Prav velike epidemije kolere sredi 19. stoletja so bile za mestne oblasti številnih evropskih velemest jasno znamenje, da je treba glede sanitarnih razmer v mestih nekaj ukreniti. Začele so se načrtne izgradnje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja. V Londonu in v Parizu so zgradili sodoben vodovod in kanalizacijo že v petdesetih in v šestdesetih letih 19. stoletja. Druga mesta so sledila temu zgledu z večjo ali manjšo zamudo. Vodovodno omrežje je dobila Ljubljana leta 1890, sodobno kanalizacijsko omrežje pa šele leta 1898. Na začetku 19. stoletja je v revnih delavskih četrtih uporabljalo eno stranišče “na štrbunk” veliko družin (tudi po 20 in več oseb). Revne mestne četrti so bile zavite v smrad odplak in odpadkov. Ob koncu 19. stoletja so se razmere močno izboljšale. Danes si življenja brez urejenega vodovodnega in kanalizacijskega omrežja ne moremo predstavljati. Prav tako bi se težko navadili na življenje brez električne napeljave in urejenega prometa. Vse to je pridobitev		

	hitro rastočih mest 19. stoletja.		
	Rešite delovni list, ki ga bomo nato preverili.	Dijaki z vstavljanjem besed dopolnjujejo besedilo v delovnem listu.	Individualna oblika. Delovni list.
	Učitelj preveri rešitve s spraševanjem.	Dijaki odgovarjajo.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5 min)	S kvizom, ki ga izvedemo, ponovimo in utrdimo snov učne ure. Navodilo: dijake razdelim v 3 skupine. Vsaki skupini razdelim en glasbeni instrument (tamburin, zvonček, triangel). Tista skupina, ki prva »zaigra« na svoj instrument, lahko prva odgovarja na vprašanje iz kviza. VPRAŠANJA: 1. Kako so se imenovali ljudje, ki so si lahko privoščili le najem postelje? (Posteljaši). 2. Naštej 3 bolezni, ki so v 19. stoletju v obliki epidemij pustošile med prebivalstvom. (Kolera, tifus, črne koze, tuberkuloza). 3. Naštej 3 novosti, ki so jih koncem 19. stol. (bogataši) počasi vpeljevali v svoja stanovanja. (WC, vodovod, kopalnica, telefon, kanalizacija, električna razsvetljava). 4. Kako pravimo stranišču, ki nima vodnega izplakovanja, namesto tega pa se potreba opravlja v za to prirejeno luknjo? (Na štrbunk). 5. V katerem mestu je leta 1863 začel obratovati prvi metro? (V Londonu). 6. V katerem mestu je bila l. 1896 vpeljana prva električna podzemna železnica? (V Budimpešti).	Dijaki ob vprašanih ponavljajo in utrjujejo učno snov današnje ure in preteklih učnih ur.	Skupinska učna oblika. Metoda razgovora. Kviz.

	7. Najpomembnejša slovenska slikarka, predstavnica realizma, v 19. stoletju je bila ...? (Ivana Kobilica). 8. Kdo je izumil žarnico z ogleno nitko? (Thomas Alva Edison). 9. Kdo je izumil postopek vulkanizacije kavčuka? (Charles Goodyear (1839)). 10. Navedi ime avstrijskega botanika, ki je osnoval teorijo dednosti in položil temelje genetiki. (Gregor Mendel). 11. Kolikšno hitrost so dosegli prvi avtomobili? (8-20 km/h). 12. Naštej vsaj 2 razloga za odhajanje kmetov v mesta. (Agrarna prenaseljenost, industrializacija kmetijstva in posledično nekonkurenčne cene kmetijskih pridelkov ...). 13. Imenuj človeka, ki sta se konec 19. stoletja zavzemala za vzpostavitev socialistične družbe in za revolucijo, v kateri bi delavci prevzeli oblast. (Friderich Engels, Karl Marx).		

SEZNAM PRILOG:

1. **Delovni list, velikost črk 18**
2. **Delovni list, velikost črk 22**
3. **Delovni list z rešitvami**
4. **Barona Codellija avtomobil**
5. **Kviz**
6. **Povečano gradivo za igro vlog -**
7. **CD z zvoki za motivacijo -**

PRILOGA 1

ŽIVLJENJE V INDUSTRIJSKIH SREDIŠČIH 19. STOLETJA

Rast mest v 19. stoletju

Kaj je gnalo podeželsko prebivalstvo v mesta?

Ali je bilo plačilo za delo v mestih dobro? Utemelji.

Življenje v mestih 19. stoletja

Revni prebivalci mest so bili: _____

Bogati meščani so bili: _____

Značilnosti življenja	
a) revnih prebivalcev	b) premožnih meščanov

Izgradnja mestne infrastrukture

Naštej nekaj pridobitev mest v 19. stoletju.

Zakaj sta moderno kanalizacijsko omrežje in vodovod spremenila življenje v mestih?

PRILOGA 2

ŽIVLJENJE V INDUSTRIJSKIH SREDIŠČIH 19. STOLETJA

Rast mest v 19. stoletju

Kaj je gnalo podeželsko prebivalstvo v mesta?

Ali je bilo plačilo za delo v mestih dobro? Utemelji.

Življenje v mestih 19. stoletja

Revni prebivalci mest so bili:

Bogati meščani so bili:

Značilnosti življenja	
a) revnih prebivalcev	b) premožnih meščanov

Izgradnja mestne infrastrukture

Naštej nekaj pridobitev mest v 19. stoletju.

Zakaj sta moderno kanalizacijsko omrežje in vodovod spremenila življenje v mestih?

PRILOGA 3

ŽIVLJENJE V INDUSTRIJSKIH SREDIŠČIH 19. STOLETJA

Rast mest v 19. stoletju

Kaj je gnalo podeželsko prebivalstvo v mesta?

Agrarna prenaseljenost, večja možnost zaposlitve v mestih, želja po boljšem življenju.

Ali je bilo plačilo za delo v mestih dobro? Utemelji.

Ni bilo dobro. Ker je bilo priseljenega prebivalstva in s tem delovne sile veliko, so si delodajalci lahko privoščili nizke mezde za delavce in slabe delovne pogoje.

Življenje v mestih 19. stoletja

Revni prebivalci mest so bili: študentje, delavci, vajenci...

Bogati meščani so bili: bankirji, zdravniki...

Značilnosti življenja	
a) revnih prebivalcev	b) premožnih meščanov
stanovanjska stiska	živeli v večstanovanjskih vilah
pomanjkanje hrane	bogata oprema
pomanjkanje obleke	kopalnica
slaba higiena	...
...	

Izgradnja mestne infrastrukture

Naštej nekaj pridobitev mest v 19. stoletju.

Moderno kanalizacijsko omrežje in vodovod, plinsko in električno omrežje, javni prevoz.

Zakaj sta moderno kanalizacijsko omrežje in vodovod spremenila življenje v mestih?

Okolje je bolj zdravo, manj kužno. Ljudje so bolj zdravi.

PRILOGA 4

Barona Codellija avtomobil

Barona Codellija avtomobil je predmet mnogim pritožbam iz občinstva. Ljubljancani sicer niso tako malomestni filistri, kakor se navadno misli, ali vsaka stvar ima svojo mejo, in tako tudi naglost, s katero se podi ta avtomobil po najožjih ulicah. Nesreča se sicer, kolikor nam je znano, ni pripetila še nobena, strahu pa je ta avtomobil povzročil že dosti. Zatorej bi bilo želeti, da se lastnik tega vozila ozira malo tudi na občinstvo, saj to vendar ni vstvarjeno, da mladi gospodje ž njim šale zbijajo. Ko bi naši izvoščki le na pol tako naglo kakor baron Codelli podili svoje vozove po mestu, bi sploh prenehala vsaka vožnja, ker bi vsi izvoščki sedeli pod ključem!

Slovenski narod, 23.5.1899

PRILOGA 5

KVIZ na temo: *Industrijska revolucija in njene posledice*

1. Kako so se imenovali ljudje, ki so si lahko privoščili le najem postelje? (Posteljaši).
2. Naštej 3 bolezni, ki so v 19. stoletju v obliki epidemij pustošile med prebivalstvom. (Kolera, tifus, črne koze, tuberkuloza).
3. Naštej 3 novosti, ki so jih koncem 19. stol. (bogataši) počasi vpeljevali v svoja stanovanja. (WC, vodovod, kopalnica, telefon, kanalizacija, električna razsvetljava).
4. Kako pravimo stranišču, ki nima vodnega izplakovanja, namesto tega pa se potreba opravlja v za to prirejeno luknjo? (Na štrbunk).
5. V katerem mestu je leta 1863 začel obratovati prvi metro? (V Londonu).
6. V katerem mestu je bila l. 1896 vpeljana prva električna podzemna železnica? (V Budimpešti).
7. Najpomembnejša slovenska slikarka, predstavnica realizma, v 19. stoletju je bila ...? (Ivana Kobilica).
8. Kdo je izumil žarnico z ogleno nitko? (Thomas Alva Edison).
9. Kdo je izumil postopek vulkanizacije kavčuka? (Charles Goodyear (1839)).
10. Navedi ime avstrijskega botanika, ki je osnoval teorijo dednosti in položil temelje genetiki. (Gregor Mendel).
11. Kolikšno hitrost so dosegli prvi avtomobili? (8-20 km/h).
12. Naštej vsaj 2 razloga za odhajanje kmetov v mesta. (Agrarna prenaseljenost, industrializacija kmetijstva in posledično nekonkurenčne cene kmetijskih pridelkov ...).
13. Imenuj človeka, ki sta se konec 19. stoletja zavzemala za vzpostavitev socialistične družbe in za revolucijo, v kateri bi delavci prevzeli oblast. (Friderich Engels, Karl Marx).

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
Kultura bidermajerja

Za učence s posebnimi potrebami (slabovidni) v srednji šoli

DATUM: 23. april 2009

IME IN PRIIMEK: Aljoša Tomažin
Katja Jenič
Jernej Jelenko
Nika Čelešnik
Anja Svetlin

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 3. letnik
Datum: 23. 4. 2009
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Evropa in Slovenci 1815 – 1848
Učna enota: Kultura bidermajerja – idila v Metternichovi policijski državi
Učne oblike: frontalna učna oblika
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela z zvočnim posnetkom, metoda besedne demonstracije, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda demonstracije materialnih virov
Učne tehnike: /
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: - zna pojasniti razmere v Habsburški monarhiji, ki so privedle do manjše politične aktivnosti meščanstva- zna razložiti pojem bidermajer in izvor besede- zna naštetati nekatere tipične osebne lastnosti meščana tega obdobja- zna opisati stanovanjsko kulturo bidermajerja- zna naštetati vsaj dva pomembna slovenska slikarja iz tega obdobja- zna opisati oblačila moškega in ženske tega obdobja- zna pojasniti pojma frak in krinolina- zna naštetati razlike med »aktivnim« liberalnim meščanom in »pasivnim« meščanom kulture bidermajerja - zna aktivno poslušati, opazovati, reševati učno-delovni list- zna odgovarjati na različno vrsto vprašanj- zna komunicirati - zna kazati ustrezen odnos do preteklosti
Učna sredstva: - učila: učno–delovni list, diapozitivi (slikovni), listi s slikovnim gradivom, CD (Various Artsits, 2002. Classical Sampler. Strauss Johann, Vienna Waltz. Hallmark), učbenik (Branja 2, 2001, str. 14).- učni pripomočki: računalnik, projekcijsko platno, zvočniki, LCD projektor
Didaktične etape učnega procesa: UVODNI DEL: uvajanje GLAVNI DEL: obravnavanje nove učne snovi in sprotno ponavljanje ZAKLJUČNI DEL: zaključno preverjanje

Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, življenjskost, ustreznost
Medpredmetne povezave: umetnostna zgodovina, glasba, slovenščina, sociologija
Novi pojmi: • Bidermajer (srednjeevropski meščanski umetnostni slog v prvi polovici 19. stoletja) • Frak (slavnostni moški suknjič, ki ima zadnji del močno podaljšan in visoko preklan) • Krinolina (dolgo krilo, podprto in razširjeno z obroči)
Literatura: - Bidermajer (2009). Pridobljeno 19. aprila 2009 s spletne strani: http://sl.wikipedia.org/wiki/Bidermajer - Bidermajer. Pridobljeno 20. aprila s spletne strani: http://www.askaword.com/search.jsp?q=sl%3ABidermajer&d=ss&libs= - Branja 2: berilo in učbenik za 2. letnik gimnazij ter štiriletnih strokovnih šol. (2001). Ljubljana: DZS, str. 14 in 104. - Cvirn, J., Studen, A. (2004). Zgodovina 3. Učbenik za 3. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 36–40. - Murn, T. (2002). Kaj piše na tabli? Ne vidim prebrati: priročnik za načrtovanje in izvajanje pouka s slepim in slabovidnim učencem. Škofja Loka: Center slepih in slabovidnih, str. 1–39. - Various Artsits (2002). Classical Sampler. Strauss Johann, Vienna Waltz. Hallmark. CD. - Žvanut, M., Vodopivec, P. (1995). Vzpon meščanstva. Zgodovina za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: Mihelač in Nešović, str. 151–152.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5 minut)	Vstopim v razred in pozdravim dijake. Začnem z uvodno motivacijo.	Učenci ob mojem prihodu vstanejo, odzdravijo in se posedejo. Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora. Metoda dela z

	Na računalniku bom predvajala glasbo (Dunajski valček Johann Strauss), vi pa pozorno poslušajte in dvignite roke, ko boste prepoznali glasbo. <i>Ali prepoznate predvajano glasbo?</i> <i>Ali prepoznate naslov in skladatelja?</i> <i>Morda veste, kdaj je Johann Strauss živel?</i> <i>Zakaj menite ima valček ime po Dunaju?</i> <i>Morda veste, kaj se poleg Dunajskega valčka še imenuje po Dunaju ali pa je na Dunaju nastalo?</i> <i>Kdo pa je bil zaslužen za kulturni razvoj v Habsburški monarhiji v 19. stoletju, kateri družbeni sloj?</i> Tako je. Danes bomo torej govorili o vsakdanjem življenju meščanstva in njihovi kulturi v 1/2 19. stoletja. Na koncu učne ure boste znali opredeliti obdobje bidermajerja, navesti splošne značilnosti meščanskega življenja, opisati stanovanjsko kulturo in opisati glavne značilnosti umetnosti tega obdobja. Naslov današnje učne ure je Kultura bidermajerja.	Da/ne. Dunajski valček, Johann Strauss. V 19. stoletju. Dunaj je bil prestolnica Habsburške monarhije, center kulture in znanosti tedanjega časa... Dunajski zrezki, Dunajski dečki, Manner napolitanke, Sacher torta. Meščanstvo. Dijaki poslušajo.	zvočnim posnetkom. Učilo: (CD, Various Artists, Classical Sampler). Učni pripomočki: računalnik, zvočniki. Metoda razgovora. Metoda razlage.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Umik meščanstva v zasebnost (15 minut)	Dijakom razdelim učno delovne liste in jih opozorim, naj bodo pozorni na obravnavo snovi, ker bodo morali učne liste izpolnjevati med učno uro in jim še povem, da bomo naloge na listih pregledovali sproti, ko bomo obdelali določeno tematiko. Dijakom razdelim tudi lupe, ki jih bodo potrebovali pri metodi dela s slikovnim gradivom in za nemoteno sledenje učni uri. Prebrala vam bom pesem Goetheja z naslovom Majska pesem. Dijakom postavim vprašanja: <i>O čem govori pesem?</i> <i>Kakšen mislite je moral biti način življenja meščanstva v tem obdobju, da so pesniki pisali o teh temah, ki ste jih našli?</i> <i>Kaj menite je vzrok za tako stanje meščanstva? Pomagajte si z znanjem iz prejšnjih ur in pomislite, kakšne so bile razmere v državi in kdo je takrat vodil Habsburško monarhijo.</i> Tako je, to je bilo obdobje, ko so imeli meščani v javnem življenju majhno vlogo, zato so se umaknili pred zunajnim svetom v svojo domačo, zasebno idilo. Življenje je potekalo v ozkem krogu	Dijaki poslušajo. O naravi, o soncu, o pomladi, ljubezni, sreči, zadovoljstvu... Meščani so živeli mirno, skromno, zadovoljni s seboj, veliko so se pogovarjali, se sprehajali v naravi ... Dijaki odgovorijo, da je to obdobje vladanja Metternicha, ki je vladal s strogim policijskim režimom in ostro cenzuro, ni dovoljeval nikakršnih društev in zborovanj.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda besedne demonstracije. Učilo: Branja 2, str. 14). Metoda razgovora. Metoda razlage.

	družine in prijateljev. Z umikom v zasebnost so se meščani tako približali plemstvu. Nastopila je politična abstinenca v javnosti, drugačno politično mnenje so izražali le v zasebnih krogih. V tem času se je v književnosti in literaturi pojavilo obdobje imenovano romantika in eno izmed pesmi tega obdobja ste ravnokar slišali. Samo iz majhnega dela liberalno zavednih meščanov, ki pa se niso ukvarjali samo s zasebnostjo in vsakdanjostjo življenja, pa so je razvila meščanska opozicija, ki je vedno odločneje opozarja na nujnost političnega soodločanja in tudi pripeljala do revolucij leta 1848. Dijakom pokažem sliko in povem da je naslov slike Družinski koncert in da odseva način življenja takratnega meščanstva. Dijaki na vsako klop dobijo kopijo slike. Dijake vprašam: <i>Kaj vidite v desnem kotu slike?</i> <i>Kaj vidite v levem kotu slike?</i> <i>Kaj počnejo osebe, ki sedijo za mizo?</i> <i>Kakšni občutki vas obdajajo ko gledate to sliko?</i> Tako je, večina meščanstva se je v Metternichovi vladi umaknila v zasebnost in zatirala kritično mišljenje, njihova aktivnost se je odražala v večji meri le na kulturnem področju, zato lahko rečemo, da je v	Dijaki si ogledajo slike in jih komentirajo. Osebo, ki igra na violino in žensko, ki igra na klavir. Mamo, ki se z otrokom igra družabno igro. Nekdo igra na flavto, stara mama veze, fant ima odprto knjigo ... Topli, lepi občutki, družina ki preživlja skupaj popoldne ...	Metoda dela s slikovnim gradivom. Učila: PPT diapozitiv št. 1., list s sliko. Učni pripomočki: <i>računalnik, projekcijsko, platno, diaproyektor.</i> Metoda razlage.

	predmarčni dobi meščanstvo postalo tudi nosilec kulture. Posebno skrb in pozornost so posvečali druženju s prijatelji in sorodniki. Izjemno veliko časa so posvečali glasbi, predvsem petju ob spremljavi klavirja, deklice so vezle in šivale. Tudi narava je bila idealizirana, tak odnos se je kazal v ljubezni do izletov, pogosti so bili pikniki v naravi. Pravi meščani pa so bili skromni, zmerni, vedno so upoštevali pravo in razumno mero. Beseda bidermajer torej označuje srednjeevropski meščanski umetnostni slog v prvi polovici 19. stoletja, med letoma 1815 in 1848, ki se odraža v načinu življenja, ki smo ga ravnokar opisali. <i>Ali mislite, da so ljudje, ki so živeli v tem obdobju vedeli da živijo v »bidermajerju«?</i> Ljudje, ki so živeli v tem obdobju se niso zavedali, da živijo v tem času, saj je ime bidermajer ta doba dobila šele kasneje, in sicer po zasmehljivih Pesmih o Gottliebu Bidermajerju v petdesetih letih 19. stoletja. Pesmi namreč govorijo o poštnem, skromnem, varčnem in ozkosrčnem meščanu. Prosim vas, da skupaj pregledamo prvo nalogo na učnem listu. Dijakom naprej preberem poved, ki jo oni dopolnijo in zapišejo in nato pregledamo rešitve.	Da, ne. Dijaki sodelujejo in si zapisujejo.	Metoda razgovora Metoda razlage. Metoda dela s pisnim gradivom, metoda razgovora. Učilo: učno delovni list.
2. Stanovanjska kultura in umetnost	Namesto blišča in razkošja, značilna za barok sta za kulturo bidermajerja značilna predvsem udobnost in funkcionalnost. Dem...	Dijaki poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.

Bidermajer-ja (10 minut)	funkcionalnost. Dom je meščanu tega obdobja pomenil varno zavetje družine in v njem sta bila prisotna zadovoljstvo in sreča. Si bomo malo ogledali, kakšno je bilo pohištvo tega obdobja. Razdelim liste s slikama po mizah. <i>Kaj vidite na sliki?</i> <i>Kakšna pa je ta miza?</i> Sobe meščana so bile polne raznih takih mizic, okroglih in ovalnih, komod, predalnikov, toaletnih mizic, stenskih in stoječih ur. Obvezno je dnevno sobo krasil še pianino ali klavir. <i>Poglejte si naslednjo sliko in povejte, kaj vidite?</i> <i>Kakšen pa je vzorec na tej zofi?</i> S cvetličnimi vzorci so bili okrašeni oblazinjeni stoli in zofe tega obdobja, pa tudi stene boljše sobe so bile okrašene s svetlimi tapetami s cvetličnimi vzorci. Sobe so delovale zelo natrpane s pohištvom in tudi z raznimi drobnarijami. Predvsem za gospodarico hiše je bil zelo pomemben del pohištva steklena omara, v kateri je hišna dama shranjevala dragoceno porcelanasto namizno posodo in brušene ter dragocene kozarce. Meščani so zelo radi zbirali steklene in porcelanaste okrasne drobnarije, spominke in darila, medalje, vaze, kavne skodelice, skodelice za	Mizo. Umetelno izrezljana, majhna ... Zofo, oblazinjena. Vzorec je nežne barve iz rožic.	Metoda dela s slikovnim gradivom. Učila: PPT diapozitiv št. 2. in 3, lista s slikama. Učni pripomočki: računalnik, projekcijsko, platno, diaprojektor. Metoda razlage.

	čokolado, svečnike, ki so dobili svoj prostor v stekleni omari, pa tudi po policah in na stenah. Glede na to, da ste že kar nekaj stvari slišali o kulturi bidermajer me zanima: <i>Katere umetnosti mislite so se v tem obdobju oblikovale?</i> Tako je, pa tudi slikarstvo se je močnejše uveljavilo. Predvsem so slikarji slikali portrete, krajine in tihožitja. V Sloveniji se med portretisti uveljavijo Jožef Tominc, Mihael Stroj, Matevž Langus, kot krajinarji pa Marko Pernhart in Anton Karinger. Zelo značilen za to obdobje pa je tudi t.i. bidermajerski šopek. <i>Ali kdo ve, kako zgleda in kje se ga še danes največkrat uporablja?</i> Tako je. Da pa boste vsi vedeli kako zgleda vam ga bom pokazala po klopeh. Prosim vas, da skupaj pregledamo drugo nalogo na učnem listu. Dijakom preberem del poved, dijaki jih dopolnijo, nato pa skupaj pregledamo rešitve.	Glasba, petje, književnost. Uporablja se ga pri porokah, videti je kot neka »bunkica«, cvetje pri cvetju, največkrat pa je tudi okrašen s krep papirjem. Uporablja se predvsem za poroke. Dijaki sodelujejo in si zapisujejo.	Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora Metoda demonstracije materialnih virov. Metoda dela s pisnim gradivom, metoda razgovora. Učilo: učno delovni list.
3. Moda v času bidermajer - ja (10 minut)	Slišali smo že, da je meščanstvo v tem času postalo nosilec kulture, prav tako pa je postalo tudi nosilec mode in v tej vlogi stopilo na mesto plemstva. Temeljni videz bidermajerske oblačilne mode na Slovenskem je bil enak kot drugod po srednji Evropi.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.

	Razdelim list s sliko po mizah. <i>Poglejte si sliko in mi povejte, kako so bili oblečeni moški?</i> Moški so nosili tudi frake, ki so bili obvezno oblačilo na slovesnejših prireditvah in so bili imenitnejšo oblačilo kot dolgi suknjiči. Če morda kdo ne ve, pomeni frak torej slavnostni moški suknjič, ki ima zadnji del močno podaljšan in visoko preklan. Moška oblačila so bila sprva v različnih barvah, sčasoma pa so se vse bolj uveljavljala temne barve. Vsakdanje moško obuvanje so bili polškornji, za ples pa nizki čevlji. Poglavitno pokrivalo je bil cilindar. <i>Kako so bile oblečene pa ženske?</i> Obleke so bile v pasu tajlirane in res so bile zelo široke. Da bi dosegle široka krila so ženske nosile številna spodnja krila in kasneje še krinoline, dolga krila, podprta in razširjena z obroči. Obleke so bile sešite iz blaga živih barv in vzorcev. Ženske večinoma niso nosile plaščev, temveč ogrinjala, šale, kožuhovino. Obute so bile večinoma v polškornje s peto. Poglavitno pokrivalo pa je bil klobuk, njegovi kraji so obrobjali obraz in se pogosto	Moški so nosili dolge suknjiče in cilindre. Oblečene so bile v dolge, široke obleke, barvite. Na glavi so imele pokrivalo.	Metoda dela s slikovnim gradivom. Učila: PPT diapozitiv št. 4, list s sliko. Učni pripomočki: <i>računalnik, projekcijsko, platno, diaproyektor.</i> Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	zavezovalo pod brado. Lase so si ženske spredaj ob straneh kodrale, zadaj pa oblikovale v različne vozle. Tako moški kot ženske pa so včasih uporabljali tudi lasulje, v primeru slabih ali preredkih las. Zdaj bomo pa skupaj do konca dopolnili učni list in torej pogledali še tretjo nalogo. Dijakom naprej preberem poved, in skupaj preverimo rešitve.	Dijaki sodelujejo in si zapisujejo.	Metoda dela s pisnim gradivom, metoda razgovora. Učilo: učno delovni list.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5 minut)	Zdaj bomo pa še ponovili, kaj smo se v današnji uri novega naučili. Nekateri od vas bodo povedali, kaj so si od današnje učne ure najbolj zapomnil. Prvega učenca bom določila jaz, potem bo pa tisti, ki je bil določen naprej določil sošolca ali sošolko, ki bo tudi povedal-a, kaj si je zapomnil-a in tako dalje. Pri prejšnjih učnih urah ste že veliko slišali o liberalizmu in meščanstvu kot nosilcu te nove miselnosti, pri današnji učni uri pa o kulturi bidermajerja, ki predstavlja neko nasprotje »aktivnemu« meščanstvu. Vaša domača naloga je, da napišete pismo (ok. 200 besed) meščanskemu prijatelju, ki je ali »aktiven«	Učenci poslušajo. Učenci sodelujejo in odgovarjajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	liberalec ali »pasiven« predstavnik bidermajerja. Vi pa se morate postaviti na nasprotno stran od vašega meščanskega prijatelja in zagovarjati svoja stališča. Dijake na koncu učne ure vprašam: <i>ali ima kdo še kakšno vprašanje?</i> Zaključni pozdrav.	Da, ne. Odzdravijo.	Metoda razgovora.

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen učno–delovni list
2. Izpolnjen učno–delovni list
3. Pomanjšani Power Point diapozitivi
4. Seznam virov za slikovno gradivo na Power Point diapozitivih
5. Listi s slikovnim gradivom za učence -
6. Fotokopija pesmi Goetheja z naslovom Majska pesem iz berila Branja 2, str. 14

KULTURA BIDERMAJERJE – IDILA V METTERNICHOVI DRŽAVI

1. Umik meščanstva v zasebnost

To je bilo obdobje, ko so imeli meščani v javnem življenju _____, zato so se umaknili pred zunajnim svetom v svojo domačo, _____ . Življenje je potekalo v ozkem krogu _____ . Z umikom v zasebnost so se meščani tako približali _____ . Nastopila je politična abstinenca v javnosti, drugačno politično mnenje so izražali le v zasebnih krogih. Iz majhnega dela liberalno zavednih meščanov, ki se niso ukvarjali samo s zasebnostjo in vsakdanjostjo življenja, pa so je razvila _____, ki je vedno odločneje opozarja na nujnost _____ in tudi pripeljala do revolucij leta 1848.

2. Stanovanjska kultura in umetnost

Bidermajerja

Za kulturo bidermajerja je značilna predvsem

_____ in _____. Dom je meščanu tega obdobja pomenil varno zavetje družine in v njem sta bila prisotna zadovoljstvo in sreča. Sobe meščana so bile polne raznih _____ .

Obvezno je dnevno sobo krasil še _____ .

S cvetličnimi vzorci so bili okrašeni oblazinjeni stoli in zofe tega obdobja, pa tudi stene boljše sobe so bile okrašene s svetlimi tapetami s cvetličnimi vzorci.

Meščani so zelo radi zbirali _____

in _____ okrasne drobnarije, spominke in darila, medalje, vaze, kavne skodelice, skodelice za čokolado, svečnike, ki so dobili svoj prostor v stekleni omari, pa tudi po policah in na stenah.

V obdobju bidermajerja se je močno razvilo

Najbolj znani umetniki tega časa so Jožef Tominc, Mihael Stroj, Matevž Langus, Marko Pernhart in Anton Karinger.

3. Moda v času bidermajerja

Temeljni videz bidermajerske oblačilne mode na Slovenskem je bil enak kot drugod po srednji Evropi.

Moški so nosili

_____, ki so bili obvezno oblačilo na slovesnejših prireditvah in so bili imenitnejšo oblačilo kot dolgi suknjiči.

Obleke so bile v pasu _____ in _____.

Ženske so, da bi dosegle _____, nosila številna spodnja krila in kasneje še krinoline, dolga krila, podprta in razširjena z obroči. Obleke so bile sešite iz blaga _____

_____. Ženske večinoma niso nosile plaščev, temveč ogrinjala, šale, kožuhovino.

Obute so bile večinoma v polškornje s peto. Poglavitno pokrivalo pa je bil , njegovi kraji so obrobjali obraz in se pogosto zavezovalo pod brado. Lase so si ženske spredaj ob straneh kodrale, zadaj pa oblikovale v različne vozle. Tako moški kot ženske pa so včasih uporabljali tudi , v primeru slabih ali preredkih las.

KULTURA BIDERMAJERJE – IDILA V METTERNICHOVI DRŽAVI

1. Umik meščanstva v zasebnost

To je bilo obdobje, ko so imeli meščani v javnem življenju majhno vlogo, zato so se umaknili pred zunajnim svetom v svojo domačo, zasebno idilo. Življenje je potekalo v ozkem krogu družine in prijateljev. Z umikom v zasebnost so se meščani tako približali plemstvu. Nastopila je politična abstinenca v javnosti, drugačno politično mnenje so izražali le v zasebnih krogih. Iz majhnega dela liberalno zavednih meščanov, ki se niso ukvarjali samo s zasebnostjo in vsakdanjostjo življenja, pa so je razvila meščanska opozicija, ki je vedno odločneje opozarja na nujnost političnega soodločanja in tudi pripeljala do revolucij leta 1848.

2. Stanovanjska kultura in umetnost

Bidermajerja

Za kulturo bidermajerja je značilna predvsem udobnost in funkcionalnost. Dom je meščanu tega obdobja pomenil varno zavetje družine in v njem sta bila prisotna zadovoljstvo in sreča. Sobe meščana so bile polne raznih mizic, komod, predalnikov, toaletnih mizic, stenskih in stoječih ur. Obvezno je dnevno sobo krasil še pianino ali klavir. S cvetličnimi vzorci so bili okrašeni oblazinjeni stoli in zofe tega obdobja, pa tudi stene boljše sobe so bile okrašene s svetlimi tapetami s cvetličnimi vzorci. Meščani so zelo radi zbirali steklene in porcelanaste okrasne drobnarije, spominke in darila, medalje, vaze, kavne skodelice, skodelice za čokolado, svečnike, ki so dobili svoj prostor v stekleni omari, pa tudi po policah in na stenah.

V obdobju bidermajerja se je močno razvilo pesništvo, slikarstvo, glasba in književnost. Najbolj znani

umetniki tega časa so Jožef Tominc, Mihael Stroj, Matevž Langus, Marko Pernhart in Anton Karinger.

3. Moda v času bidermajerja

Temeljni videz bidermajerske oblačilne mode na Slovenskem je bil enak kot drugod po srednji Evropi. Moški so nosili **dolge suknjiče, cilindre in frake**, ki so bili obvezno oblačilo na slovesnejših prireditvah in so bili imenitnejšo oblačilo kot dolgi suknjiči.

Obleke so bile v pasu **tajlirane** in **zelo široke**.

Ženske so, da bi dosegle široka krila nosila številna spodnja krila in kasneje še krinoline, dolga krila, podprta in razširjena z obroči. Obleke so bile sešite iz blaga **živih barv in vzorcev**. Ženske večinoma niso nosile plaščev, temveč ogrinjala, šale, kožuhovino. Obute so bile večinoma v polškornje s peto. Poglavitno pokrivalo pa je bil **klobuk**, njegovi kraji so obrobljali obraz in se pogosto zavezovalo pod

brado. Lase so si ženske spredaj ob straneh kodrale, zadaj pa oblikovale v različne vozle.

Tako moški kot ženske pa so včasih uporabljali tudi lasulje, v primeru slabih ali preredkih las.

Seznam virov za slikovno gradivo na Power Point diapozitivih

Diapozitiv 1:

- Slika 1: Družinski concert

(VIR: <http://www.gymnasium-meschede.de/projekte/projekt12-04/images/Familienkonzert.jpg>)

Diapozitiv 2:

- Slika 2: Bidermajerska mizica

(VIR: http://www.antika-lipovec.si/images/zgodovina/starine_sivalna_bidermajer.jpg)

Diapozitiv 3:

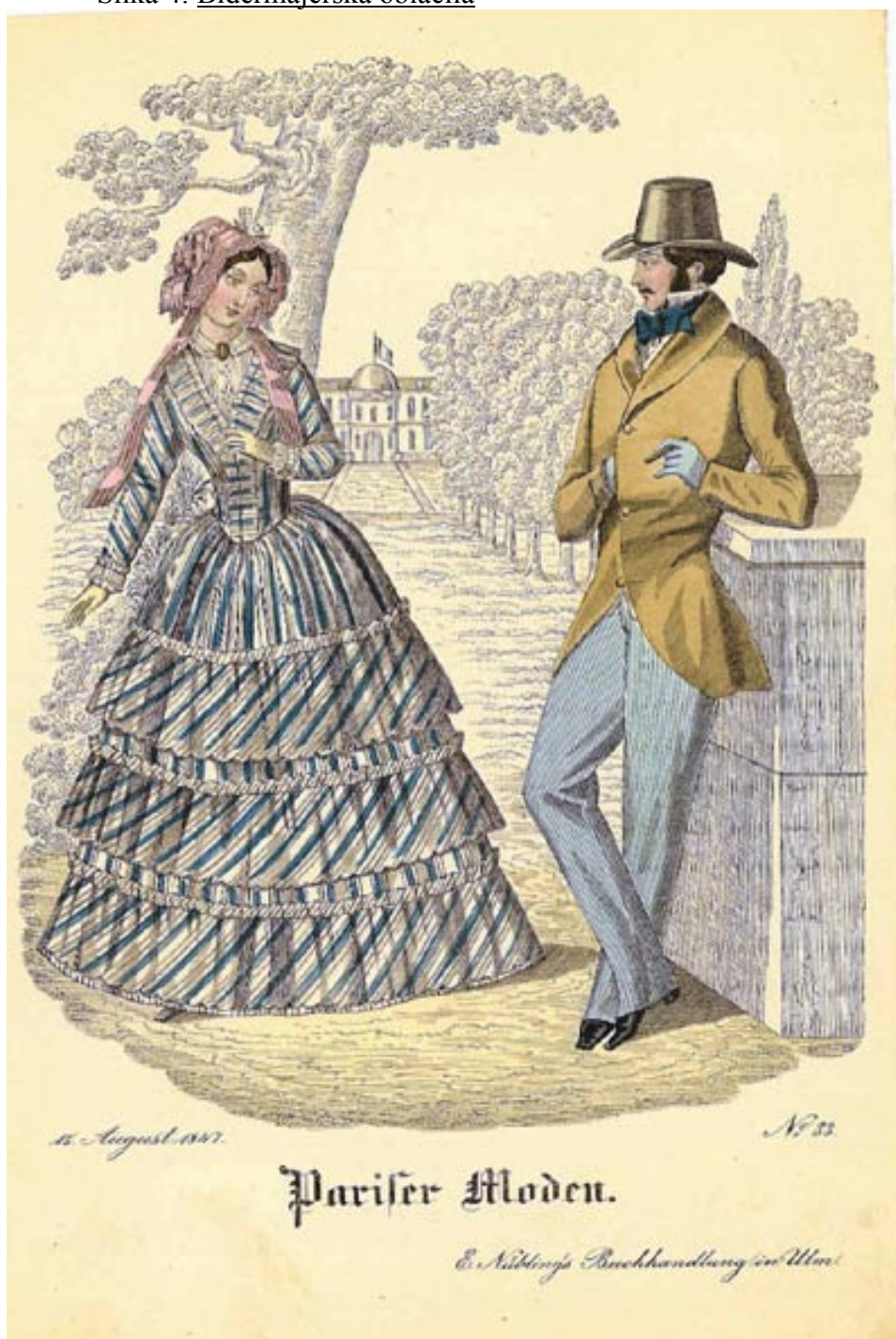
- Slika 3: Bidermajerska zofa

(VIR:<http://www.biedermeierfurniture.co.uk/images/antique%20swedish%20biedermeier%20karl%20johan%20sofa%2005.jpg>)

Diapozitiv 4:

- Slika 4: Bidermajerska oblačila

(VIR: <http://www.villageantiques.ch/prints/Fashion-Pariser-Moden/PariserModen33.jpg>)

5. Listi s povečanim slikovnim gradivom za učence Isto kot na PPT.

6. Fotokopija pesmi Goetheja z naslovom Majska pesem iz berila Branja 2, str. 14

Johann Wolfgang Goethe (1749–1832)

Med velikimi predstavniki nemške romantične lirike je Johann Wolfgang Goethe, ki je na začetku pesnil pod vplivom razsvetljenske anakreontike, pozneje pa so v njegovem pesništvu prevladale romantične značilnosti.

Majska pesem je Goethe napisal kot 22-leten študent prava v Strasbourgu, kjer je spoznal Herdera in se tudi sam navdušil za ljudsko slovstvo. Tedaj je pisal predromantično čisto liriko, v kateri je dobila posebno vlogo narava: v pomladnem okolju je pesnikova ljubezenska izpoved izraz notranje sreče in veselja nad življenjem. Oblikovno Goethe posnema vzorce ljudske pesmi, ritem je sproščen, podobe jasne, vendar vseskozi estetsko nadzirane.

Majska pesem

Kako sladko se
blešči pomlad,
v sijaju sonca,
v zelenju trat!

Na vsaki veji
je roj cvetov,
povsod se zbuja
tisoč glasov,

in v vsakih prsih
veselje in slast.
O zemlja, o sonce!
O sreče oblast!

O vriskajoče
ljubezni klic,
ki v zarji vstaja
iznad meglic

in blagoslavlja
zorano plan,
pozdravlja mladi,
dehteči dan!

Njen sladki plamen
mi v srcu gori
in čudežno sije,
dekle, ti iz oči!

Glej, kot škranjec
neba prostost,
kot rože jutranje
rose sladkost,

te ljubim jaz
ves trepetajoč,
ki iz tebe mladost
in veselje in moč

za nove pesmi
in igre mi vre.
Naj sreča maja
ti večno cvete!

Prevedel Božo Vodušek

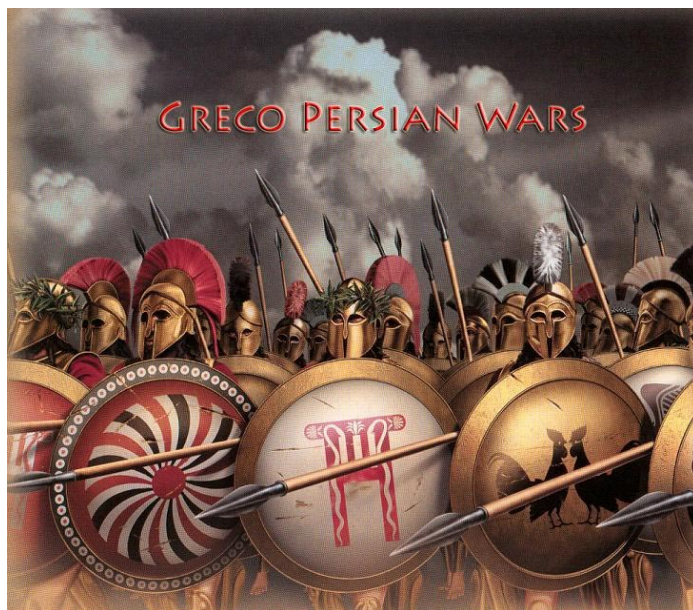
Njen sladki plamen:
snovno se pesem
navezuje na
Goethejevo ljube-
zen do Friderike
Brion, pastorjeve
hčere iz okolice
Strasbourg.

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA

GRŠKO-PERZIJSKE VOJNE

Nadarjeni učenci v srednji šoli

<http://media.moddb.com/images/downloads/1/11/10632/modlogo.jpg>

DATUM: 23. 4. 2009

IME IN PRIIMEK: Anja Logar
Tjaša Štefančič
Darja Lavrič
Cvetka Flis
Rok Omahen

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Datum: 23. 4. 2009
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Grčija
Učna enota: Grško - perzijske vojne
Učne oblike: ❖ Frontalna učna oblika,❖ skupinska učna oblika,❖ individualna učna oblika.
Učne metode: ❖ Metoda razlage,❖ metoda razgovora,❖ metoda pisno - grafičnih izdelkov,❖ metoda dela z besedilom,❖ metoda dela s slikovnim gradivom.
Učne tehnike: nevihta možganov, miselni vzorec, kviz
Operativni učni cilji: <u>Izobraževalni učni cilji:</u> Ob koncu učne ure učenec zna: - Našteti in pojasniti vzroke za grško - perzijske vojne,- pojasniti vzrok za grško - perzijske vojne,- naštetiti in kratko opisati glavne bitke,- razložiti vzroke in posledice grških zmag. <u>Vzgojni učni cilji:</u>   - Učenec zna disciplinirano odgovarjati na vprašanja,- učenec zna pokazati primeren odnos do zgodovinskega dogajanja na grških tleh,- učenec zna pokazati primeren odnos do sošolcev, profesorice, šole in okolja. <u>Funkcionalni učni cilji:</u>   - Učenec zna aktivno sodelovati in poslušati,- učenec zna delati samostojno,- učenec zna izpolnjevati navodila in pravila.
Učna sredstva: - učila: atlas (Weber, T., 2002, str. 6.), besedne prosojnice, Power point prosojnice z vprašanji, 1. skupina: Brodnik, V., 1999, str. 105; Bratož, R., 2003; Weber, T., 2002, str. 6, Tematski leksikoni zgodovina. Tržič: Učila International, 2003.; http://wpcontent.answers.com/wikipedia/commons/9/91/Persian_empire_490bc_Bactria.gif ; 2. skupina: Brodnik, V., 1999, str. 106; http://www.emersonkent.com/images/battle_of_marathon.jpg ;

3. skupina: Brodnik, V., 2002, str. 84; Brodnik, V., 1999, str. 106; Oxfordova Enciklopedija Zgodovine, 1993, str. 263; Berzelak, S., 2002, str. 75-76.; http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Battle_of_Salamis_480_BC.gif; 4. skupina: Brodnik, V., 1999, str. 107; Bratož, R., 2003, str. 108; http://students.ou.edu/E/Ryan.C.Emrick-1/greek_tremer.JPG.   - učni pripomočki: računalnik, LCD platno, projektor, grafoskop, flomastri
Didaktične etape učnega procesa: ○ uvajanje, ○ obravnavanje nove učne snovi, ○ ponavljanje.
Didaktična načela: nazornost, postopnost, sistematičnost, aktivnost, ekonomičnost, aktualizacija
Medpredmetne povezave: ○ geografija – učenci morajo znati uporabljati zemljevid in po njem iskati, ○ slovenščina – komunikacija in zapisovanje snovi potekata v slovenskem jeziku, ○ zgodovina – nadgradnja predhodnega zgodovinskega znanja.
Novi pojmi: ○ satrapije – upravne enote, ki jih na grškem ozemlju uvedejo Perzijci, ○ tiran - vladar, ki oblast prevzame nezakonito, pogosto s silo, tak človek je zatiralec, ○ ostrakizem – črepinjska sodba, ○ triara – bojna ladja s tremi vrstami veslačev, ○ falanga – sklenjena bojna vrsta, ki jo sestavljajo hopliti, ○ hopliti – pehota, ki je sestavljala grško vojsko.
Literatura: ✘ Berzelak, S., Stare dobe. Zgodovina za 1. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan, 2002, str. 75-76. ✘ Bratož, R. Grška zgodovina. Ljubljana: Študentska založba, 2003, str. ✘ Brodnik, V. idr. Zgodovina 1. Ljubljana: DZS, 1999, str. 105-107. ✘ Brodnik, V., Zgodovina 1. Priročnik za učitelje. Ljubljana: DZS, 2002, str. 84. ✘ Oxfordova Enciklopedija Zgodovine, Od pradavnine do 19. stoletja. Ljubljana: DZS, 1993, str. 263. ✘ Tematski leksikoni zgodovina. Tržič: Učila International, 2003. ✘ Weber, T. Šolski zgodovinski atlas. Ljubljana: DZS, 2002, str. 6. ✘ http://students.ou.edu/E/Ryan.C.Emrick-1/greek_tremer.JPG (22. 4. 2009)

- × http://wpcontent.answers.com/wikipedia/commons/9/91/Persian_empire_490bc_Bactria.gif (22. 4. 2009)
- × http://www.emersonkent.com/images/battle_of_marathon.jpg (22. 4. 2009)
- × <http://media.moddb.com/images/downloads/1/11/10632/modlogo.jpg> (22. 4. 2009)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	Pozdravi učence in jih vpraša kako so. Pove šalo na temo vojske. Skrbna mama je pisala Marku k vojakom: "Markec moj, upam, da zjutraj ne vstaneš pozno, ker bi bilo mučno, če bi te morala cela četa čakati za zajtrk." »Ali imate idejo kaj bo tema današnje učne ure?« »Res je, danes bomo govorili o grško-perzijskih vojnah. Spoznali boste vzroke in posledice vojn ter se seznanili s posameznimi bitkami. Ali se morda spomnite katere bitke ste omenili v osnovni šoli?« »Današnja ura bo potekala na nekoliko drugačen način kot ste vajeni. Razdelili se boste v štiri skupine. Vsaka skupina bo dobila gradivo, ki ga vsi člani skupine preberete. Na prosojnice boste nato napisali povzetek v obliki miselnega vzorca. Za to imate 10 minut časa. V vsaki skupini določite dva učenca, ki bosta poročala. Vsaka skupina bo nato 4 minute poročala ob	Odzdravijo in odgovorijo na učiteljevo vprašanje. Poslušajo šalo in odgovarjajo: »Vojska, vojna, spopadi.« »Bitka pri Salamini, bitka na Maratonskem polju.« Učenci poslušajo razlago.	frontalna oblika metoda razlage nevihta možganov metoda razlage metoda razgovora metoda razlage

	prosojnici, ostali pa si boste zapisovali snov v zvezek. V zaključnem delu današnje ure bomo izvedli ponavljanje v obliki kviza, tako, zato vsi dobro sodelujte in poslušajte poročanja sošolcev.« »Ob koncu učne ure boste znali: naštetih in pojasniti vzroke za grško-perzijske vojne; naštetih in kratko opisati glavne bitke; razložiti vzroke in posledice grških zmag; disciplinirano odgovarjati na vprašanja; pokazati primeren odnos do zgodovinskega dogajanja na grških tleh; pokazati primeren odnos do sošolcev, učitelja, šole in okolja; aktivno sodelovati in poslušati, delati samostojno, izpolnjevati navodila in pravila. «		

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Delo v skupini 10 minut	»Zdaj boste delali po skupinah. Prva skupina bo imela Jonski upor, druga skupina bitko na maratonskem polju, tretja skupina Bitka pri Salamini in četrta skupina vzroke in posledice grško-perzijskih vojn. Naloga skupine je, da izdelata miselni vzorec, ki ga bo potem predstavila sošolcem. Skupina naj določi dva dijaka, ki bosta	Poslušajto navodila.	frontalna oblika metoda razlage

	sošolcem kasneje predstavila kaj so v skupini delali. Pri svojem delu uporabite učbenik in dodatno literaturo.«	Delajo v skupinah, prebirajo besedila in izdelujejo miselne vzorce.	skupinska oblika metoda pisno-grafičnih izdelkov prazne prosojnice flomastri metoda dela s pisnim gradivom <u>1. skupina:</u> Brodnik, V., 1999, str. 105; Bratož, R., 2003; Weber, T., 2002, str. 6.; http://wpcontent.answers.com/wiki/wikipedia/commons/9/91/Persian_empire_490bc_Bactria.gif; <u>2. skupina:</u> Brodnik, V., 1999, str. 106; http://www.emersonkent.com/images/battle_of_marathon.jpg; <u>3. skupina:</u> Brodnik, V., 2002, str. 84; Brodnik, V., 1999, str. 106; Oxfordova Enciklopedija Zgodovine, 1993, str. 263; Berzelak, S., 2002, str. 75-76.; http://upload.

			wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Battle_of_Salamis_480_BC.gif ; 4. skupina: Brodnik, V., 1999, str. 107; Bratož, R., 2003, str. 108; http://students.ou.edu/E/Ryan.C.Emrick-1/greek_tireme.JPG
2. Jonski upor 4 minute	»Zdaj bosta poročala učenca prve skupine, ki je preučevala Jonski upor. Ostali poslušate in si zapisujete v zvezke ključne podatke, ki vam bodo služili kot zapis učne snovi.«	»Perzijci so si razdelili zasedeno območje na dva dela, ki sta se imenovala satrapiji. Na čelo mestnih držav so postavili sebi zveste služabnike, ki so jih imenovali TIRANI. Jonski Grki so bili v tistem času kulturno, politično in znanstveno najbolj razgledani in tirani si jim dajali občutek velike podrejenosti, ki je prej niso bili navajeni. Jonska mesta so v tistem času veljala za središča trgovine, filozofije, književnosti,... Zaradi občutka podrejenosti pride leta 500 pr. n. št. do upora, na čelu katerega je mesto Milet. Najprej je upor uspešen, saj zasedejo Perzijsko trdnjavo Sarde. Za pomoč zaprosijo tudi celinske Grke, vendar pomoči ne dobijo. Po šestih letih Perzijcem uspe upor zadušiti. Leta 494 pr. n. št. zavzamejo Milet, prebivalce pa odpeljejo v suženjstvo v Mezopotamijo.	frontalna oblika metoda razlage prosojnica z miselnim vzorcem prve skupine grafoskop

		Simbolično pomoč celinske Grčije Perziji izkoristijo kot izgovor za napad.« Med poročanjem dijaki na zemljevidu kažejo, kje se nahajajo mesta, ki jih omenjajo.	metoda slikovne demonstracije (Brodnik, V., 1999, str. 105)
3. Bitka na Maratonem polju 4 minute	»Sedaj s poročanjem nadaljuje druga skupina. Ostali poslušate in si zapisujete v zvezke.« V primeru nejasnosti učencu, ki poroča, postavimo kakšno vprašanje. Če ne omenita, kateri zgodovinar je o tem poročal, ju vprašamo.	Učenca, ki sta zadolžena za poročanje prideta pred tablo in poročata. »Perziji so po neuspelem poskusu leta 492 pr. Kr., še enkrat poskušali osvojiti Grčijo. Tokrat leta 490 pr. Kr. Perzijski kralj je pred vojsko poslal glasnike, ki so zahtevali »zemljo in vodo«. Atenci in Špartanci so se jim uprli. O tem je pripovedoval zgodovinar Herodot. Perzijska vojska je po morju napadla Grčijo. Ko so zavzeli Eretrijo so se izkrcali še na Maratonem polju.. Ker NI bilo pravočasne pomoči s strani Šparte so se na bojno polje odpravili sami Atenci, na pomoč pa so jim priskočili še Platajci. Pod poveljstvom je 11.000 grških hoplitov potisnilo nazaj na ladje 20.000 Perzijcev. V naslednjem poskusu so napadli Atene z morja ni uspel. Bitka pri Maratonu je tako posebna zaradi tega, ker se je prvič zgodilo, da je kako	frontalna oblika metoda razlage prosojnica z miselnim vzorcem druge skupine grafoskop metoda razgovora

		evropsko mesto premagalo perzijsko državo.	
4. Bitka pri Salamini 4 minute	»Prosim, če začneta s poročanjem dijaka tretje skupine, ki je preučevala Bitko pri Salamini. Ostali poslušate in si zapisujete v zvezke.«	»Izoblikujeta se pomorska stranka pod Temistoklesom, ki pospešeno gradi ladjevje in kopenska pod Aristidom, ki želi krepitev kopenske vojske in ima namen krepitev moči veleposestnikov in aristokratov. Leta 481 pr. Kr. 30 grških mest pod vodstvom Šparte ustanovijo Helensko zvezo. Nekatera mesta ostanejo nevtralna. Sledi kopenski napad pri Termopilah. Perzijce vodi Kserkses prek Helesponta v Evropo. Grki so izdani. Pod poveljstvom Leonidasa Tebanci, Tesalijci in Lakedaimoncev zadržujejo perzijsko vojsko. Sledi vpad v Atiko in požig Aten, pred požigom prebivalci Aten zbežijo na bližnje otoke. Pomorska bitka se vzpostavi pri Salamini leta 480 pr. Kr. Perzijsko ladjevje je potisnjeno na ozko plitvino. Kserkses pobegne v Perzijo in prepusti poveljstvo Mardoniju. Sledi Bitka pri Platajah 479 pr. Kr., kjer Pauzanij pritisne Perzijce k umiku in bitka pri Mikali, ko se Perzijci umaknejo iz Evropskega prostora in Grške polis odpovedo pokorščino Perzijski državi.«	frontalna oblika metoda razlage prosojnica z miselnim vzorcem tretje skupine grafoskop

5. Vzroki in posledice 4 minute	»Sedaj sta na vrsti poročevalca četrte skupine, ki je imela za nalogo predstaviti vzroke in posledice grške zmage. Ostali poslušate in si zapisujete v zvezke.«	»Glavni vzroki za grško zmago so bili homogena vojska (ki je sicer bila manj številna od perzijske), oborožitev (ščit, meč in dolga sulica nasproti perzijskim lokom in krajšim sulicam ter psihološka prednost (obramba svoje dežele pred tujimi sovražniki). Glavni posledici grške zmage sta bili krepitev zavesti o svobodi (predvsem pri Atencih) ter drugačno dojemanje nižjih slojev (tudi nižji sloji lahko soupravljajo državo).« Pri odlomku, ki je govoril o odprtih vprašanjih pričakujemo predvsem naslednja tri vprašanja: Ali so perzijske vojne posledica perzijskega ekspanzionizma, ali gre le za slučajen dogodek. Problem virov (ni ohranjenih perzijskih virov; zgodovino pišejo zmagovalci). Vprašanje kolaboracije (veliko Grkov sodelovalo na perzijski strani; ali potem res lahko govorimo o grškem (narodno)osvobodilnem boju?	frontalna oblika metoda razlage prosojnica z miselnim vzorcem četrte skupine grafoskop

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
14 minut	»Sedaj pa bomo izvedli kviz. Sestavili bomo nove štiri skupine. V vsaki skupini mora biti po en dijak iz prve skupine, ki je preučevala jonski upor, iz druge skupine, ki je preučevala Bitko na Maratonskem polju, iz tretje skupine, ki je preučevala Bitko pri Salamini in iz četrte skupine, ki je preučevala Vzroke in posledice. Prosim v pol minute se razdelite v skupine.« »Zdaj pa bomo pričeli s kvizom. Na PP prosojnici boste videli vprašanje. Skupina, ki ve odgovor, naj dvigne roko in tihi počakana besedo. V primeru, da skupina ne počaka, da dobi besedo, se odvzame ena točka. Pravilen odgovor se točkuje z eno točko. Zmaga skupina z največjim številom doseženih točk.« »Perzijci so osvojeno ozemlje razdelili na dve upravni enoti, imenuj ju.« »Kdo so bili grški tirani?«	Sestavijo 4 skupine. Poslušajo. »Satrapiji.« »To so bili upravniki mestnih držav, ki so bili naklonjeni Perzijcem in njihovemu vladarju.«	frontalna oblika metoda razlage metoda razgovora kviz Power Point prosojnice z vprašanji LCD projektor računalnik platno metoda pisno – grafičnih izdelkov, PP št.1. Metoda pisno – grafičnih izdelkov, PP št. 2. Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.3.

	»Pojasni vzroke za jonski upor.«	»S tem ko so Perzijci na oblast postavili tirane so v Joncih vzbudili občutek velike podrejenosti, ki je niso bili navajeni. Najmočnejše pa jih je prizadelo, ko so Perzijci gospodarsko podprli Feničane in s tem poslabšali gospodarski položaj jonskih mest. Zato leta 500 pr. n. št. izbruhne upor.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.4.
	»Opiši potek jonskega upora in njegove posledice.«	»Upor izbruhne leta 500 pr. n. št. Na čelo upora se postavi mesto Milet, ki za pomoč zaprosi tudi v matični domovini, vendar dobijo le simbolno pomoč, Atenci jim pošljejo 20 ladij, Eritrejci pa le 5. Upor je sprva uspešen, saj uporniki zasedejo Perzijsko mesto Sarde. Vendar po šestih letih Perzija upor zaduši. Leta 494 pr. n. št. zavzamejo Milet, ga porušijo, prebivalce pa odpeljejo v suženjstvo v Mezopotamijo. Skromna pomoč celinskih Grkov pa pripelje do napada Perzije nanje, saj perzijski kralj to izkoristi kot povod.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.5.
	»Kakšno je bilo geslo glasnikov, ki so pred vojsko prišli v grška mesta?«	»Zemljo in vodo.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.6.

	»Primerjaj številčnost perzijske in grške vojske ter pojasni zakaj so bili Grki uspešnejši.«	»Grških vojakov je bilo skoraj polovico manj od perzijskih, vendar so bili grški boljše oboroženi in imeli boljše taktiko, zato so zmagali.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.7.
	»Kateri zgodovinar je poročal o bitki na Maratonem polju?«	»Herodot.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.8.
	»Kdo je bil poveljnik grške vojske?«	»Miltriad.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.9.
	»Kateri stranki sta se oblikovali v Atenah?«	»Pomorska in kopenska stranka.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.10.
	»Pomorska in kopenska stranka sta nastali tudi zaradi skrivnega interesa in ne zgolj zaradi priprav na spopad. Argumentiraj trditev.«	»Obe stranki sta se usmerili v gradnjo obrambe. Imeli pa sta še skriven interes. Pomorska stranka je z močnim ladjevjem skušala okrepiti položaj trgovcev in mornarjev, medtem ko je kopenska stranka skušala uveljaviti moč zemljiških posestnikov.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.11.
	»Kako je na spopad Grkov s Perzijci vplivala ustanovitev Helenske zveze?«	»Po ustanovitvi Helenske zveze so grška mesta pozabila na medsebojna nesoglasja in opustila sovražnosti in se povezala proti skupnemu sovražniku v podobi Perzijcev. S skupno močjo so se borili proti Perzijcem.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.12.

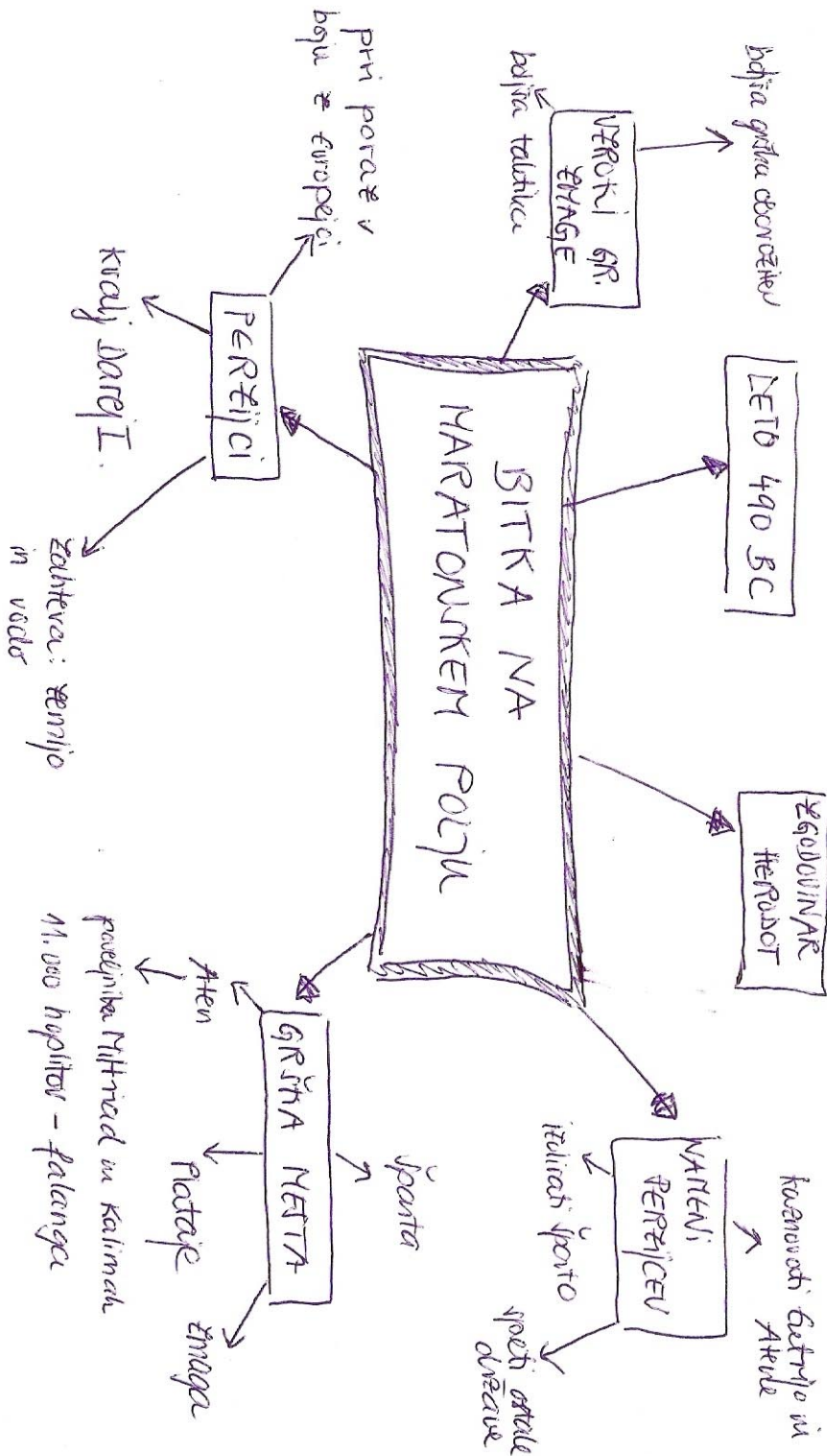
	»Leta 480 pr. Kr. so bile dve pomembni bitki. Kje je bila kopenska in kje pomorska bitka?«	»Kopenska je bila pri Termopilah, pomorska pri Salamini.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.13.
	»Katera mesta so skupaj z Leonidasom zadrževala perzijsko vojsko?«	»Lakedaimonci, Tebanci in Tespijci.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.14.
	»Kako je zadrževanje Perzijske vojske pod poveljstvom Leonidasa vplivalo na dogajanje s prebivalstvom v Atenah?«	»Ker je izbran del vojske zadrževal perzijsko vojsko, se je prebivalstvo iz Aten lahko umaknilo na otoke in so se tako rešili pred vpadom Perzijcev v Atene in požigom Aten.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.15.
	»Grki so Perzijce premagali na morskem terenu. Oцени, katera stranka je imela uspešnejši načrt za bojevanje?«	»Uspešnejši načrt je imela pomorska stranka, katere načrt je po izgnanstvu Aristrida tudi zmagala, saj je Grčija premagala Perzijo pri Salamini v pomorski bitki.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.16.
	»Pojasnite, katere bitke so vplivale na dokončen umik Perzije iz Evropskega prostora in kako?«	»Na umik je vplival perzijski poraz pri Salamini, po kateri je Kserkses prepustil vodstvo in se vrnil v Perzijo ter zmaga Grkov v Bitki pri Platajah in Mikali, ko je sledil umik in konec pokorščine Grkov perzijski državi.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.17.
	»Kakšna je bila razlika v grški in perzijski vojski?«	»Grška vojska je bila bolje opremljena ter notranje	Metoda pisno – grafičnih

		homogena, perzijska pa ne.«	izdelkov PP št.18.
	»Ovrednoti pomen boja na domačem območju za grško vojsko.«	»Grki so imeli precejšnjo psihološko prednost, saj se niso bojevali v neki tuji deželi in cilje vladarja ampak na svojem ozemlju, kjer so branili svoj način življenja, svoje družine ter svoje imetje.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.19.
	»Svojevrsten problem predstavljajo zgodovinski viri o tem obdobju. Zakaj je temu tako?«	»Ker ni ohranjenih perzijskih virov ne moremo videti dogajanja, kot so ga videli Perzijci. Pričakujemo, da bi bili opisi dogodkov različni, prav tako bi bili poudarki na drugih mestih kot pri grških avtorjih.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.20.
	»Precej Grkov se je borilo na perzijski strani. Kakšen je bil odnos do njih v Grčiji po perzijskem porazu.«	»Prav gotovo niso bili dobro sprejeti, verjetno se mnogi niso vračali v Grčijo, saj bi bili tam deležni nasilja.«	Metoda pisno – grafičnih izdelkov PP št.21.
	Razglasimo zmagovalno skupino.»Zdaj pa je kviz končan.« Zmagovalni skupini čestitamo in učencem zaželimo lep dan.	Poslušajo.	Metoda razlage.

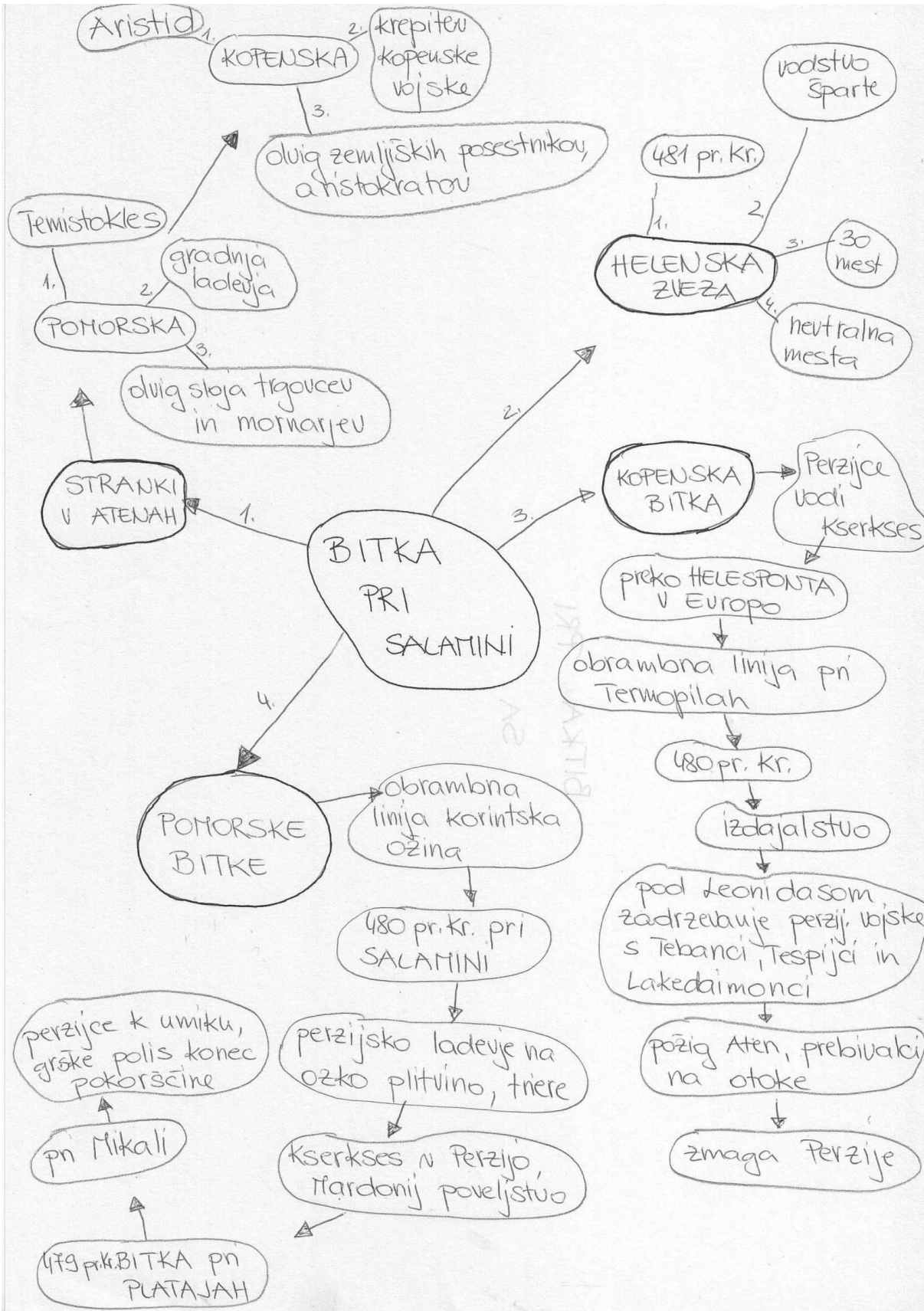
SEZNAM PRILOG:

1. Prosojnica 1: Jonski upor
2. Prosojnica 2: Bitka na Maratonskem polju
3. Prosojnica 3: Bitka pri Salamini
4. Prosojnica 4: Vzroki in posledice
5. PP prosojnice za kviz
6. Slike za pomoč pri skupinskem delu

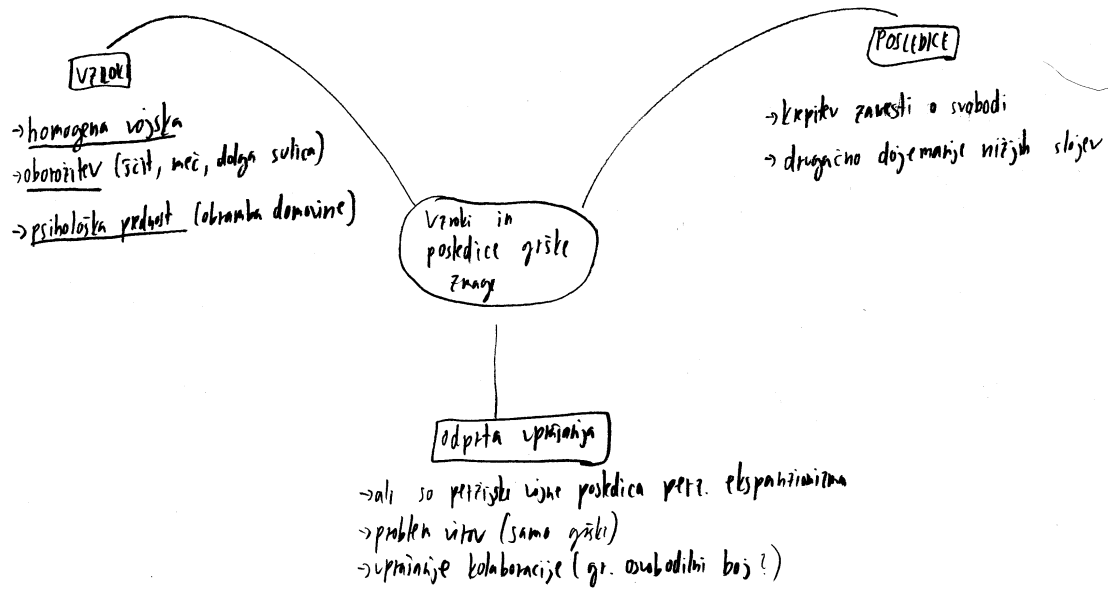
Prosojnice 2:

Prosojnica 3:

Prosojnica 4:

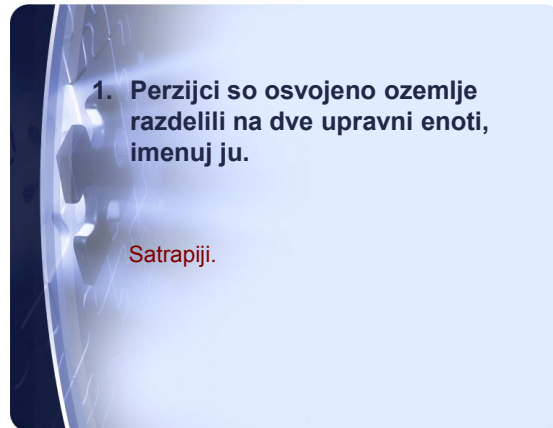

PP prosojnice za kviz:

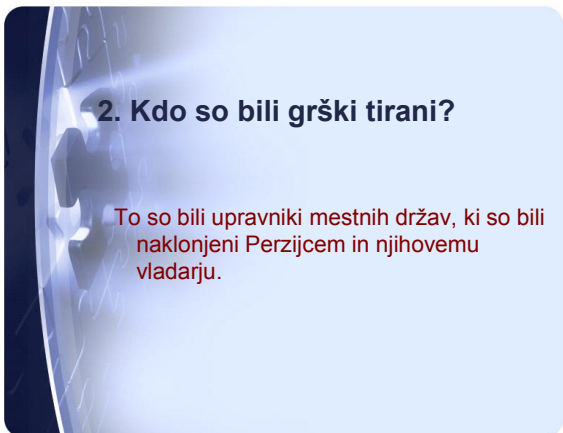
PP št. 1

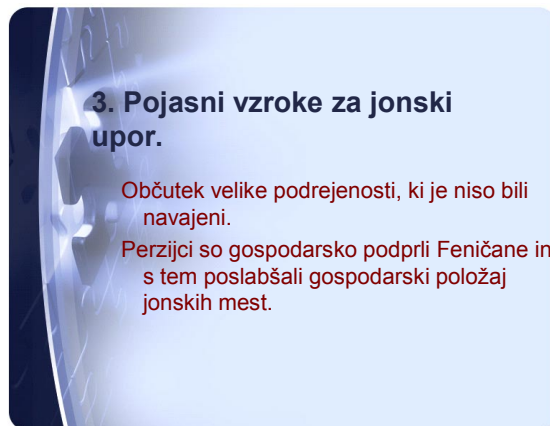
PP št. 2

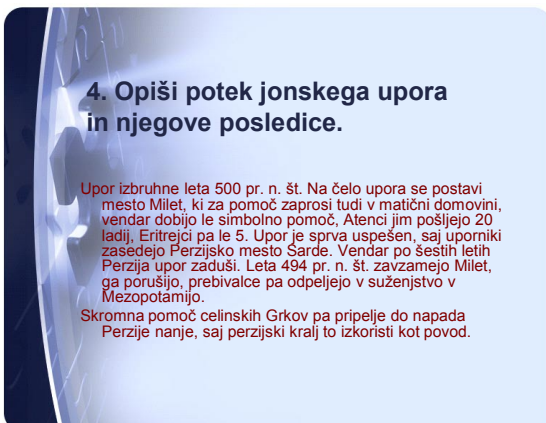
PP št. 3

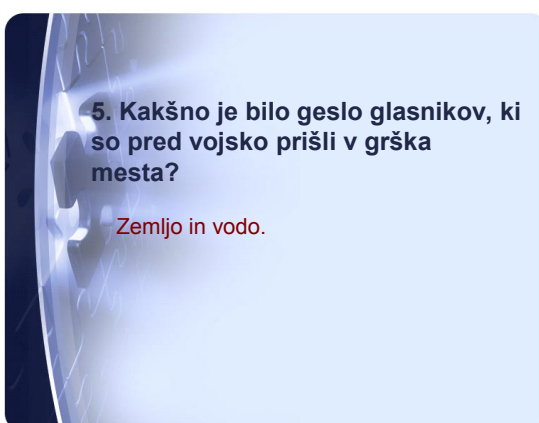
PP št. 4

PP št. 5

PP št. 6

PP št. 7

6. Primerjaj številčnost perzijske in grške vojske ter pojasni zakaj so bili Grki uspešnejši.

Grških vojakov je bilo skoraj polovico manj od perzijskih, vendar so bili grški bolje oboroženi in imeli boljšo taktiko, zato so zmagali.

PP št. 8

7. Kateri zgodovinar je poročal o bitki na Maratonem polju?

Herodot.

PP št. 9

8. Kdo je bil poveljnik grške vojske?

Miltriad.

PP št. 10

9. Kateri stranki sta se oblikovali v Atenah?

Pomorska in kopenska stranka.

PP št. 11

10. Pomorska in kopenska stranka sta nastali tudi zaradi skrivnega interesa in ne zgolj zaradi priprav na spopad. Argumentiraj trditev.

Obe stranki sta se usmerili v gradnjo ladjevja. Imeli pa sta še skriven interes. Pomorska stranka je z močnim ladjevjem skušala okrepiti položaj trgovcev in mornarjev, medtem ko je kopenska stranka skušala uveljaviti moč zemljiških posestnikov.

PP št. 12

11. Kako je na spopad Grkov s Perzijci vplivala ustanovitev Helenske zveze?

Grška mesta so pozabila na medsebojna nesoglasja in opustila sovražnosti in se povezala proti skupnemu sovražniku v podobi Perzijcev. S skupno močjo so se borili proti Perzijcem.

PP št. 13

12. Leta 480 pr. Kr. so bile dve pomembni bitki. Kje je bila kopenska in kje pomorska bitka?

Kopenska je bila pri Termopilah, pomorska pri Salamini.

PP št. 14

13. Katera mesta so skupaj z Leonidasom zadrževala perzijsko vojsko?

Lakedaimonci, Tebanci in Tespijci.

PP št. 15

14. Kako je zadrževanje Perzijske vojske pod poveljstvom Leonidasa vplivalo na dogajanje s prebivalstvom v Atenah?

Ker je izbran del vojske zadrževal perzijsko vojsko, se je prebivalstvo iz Aten lahko umaknilo na otoke in so se tako rešili pred vpadom Perzijcev v Atene in požigom Aten.

PP št. 16

15. Grki so Perzijce premagali na morskem terenu. Oceni, katera stranka je imela uspešnejši načrt za bojevanje?

Pomorska stranka. Saj je Grčija premagala Perzijo pri Salamini v pomorski bitki.

PP št. 17

16. Pojasnite, katere bitke so vplivale na dokončen umik Perzije iz Evropskega prostora in kako?

Perzijski poraz pri Salamini, po kateri je Kserkses prepustil vodstvo in se vrnil v Perzijo ter zmaga Grkov v Bitki pri Platajah in Mikali, ko je sledil umik in konec pokorščine Grkov perzijski državi.

PP št. 18

17. Kakšna je bila razlika v grški in perzijski vojski?

Grška vojska je bila bolje opremljena ter notranje homogena, perzijska pa ne.

PP št. 19

18. Ovrednoti pomen boja na domačem območju za grško vojsko.

Grki so imeli precejšnjo psihološko prednost, saj se niso bojevali v neki tuji deželi in cilje vladarja ampak na svojem ozemlju, kjer so branili svoj način življenja, svoje družine ter svoje imetje.«

PP št. 20

19. Svojevvrsten problem predstavljajo zgodovinski viri o tem obdobju. Zakaj je temu tako?

Ker ni ohranjenih perzijskih virov ne moremo videti dogajanja, kot so ga videli Perzijci. Pričakujemo, da bi bili opisi dogodkov različni, prav tako bi bili poudarki na drugih mestih kot pri grških avtorjih.

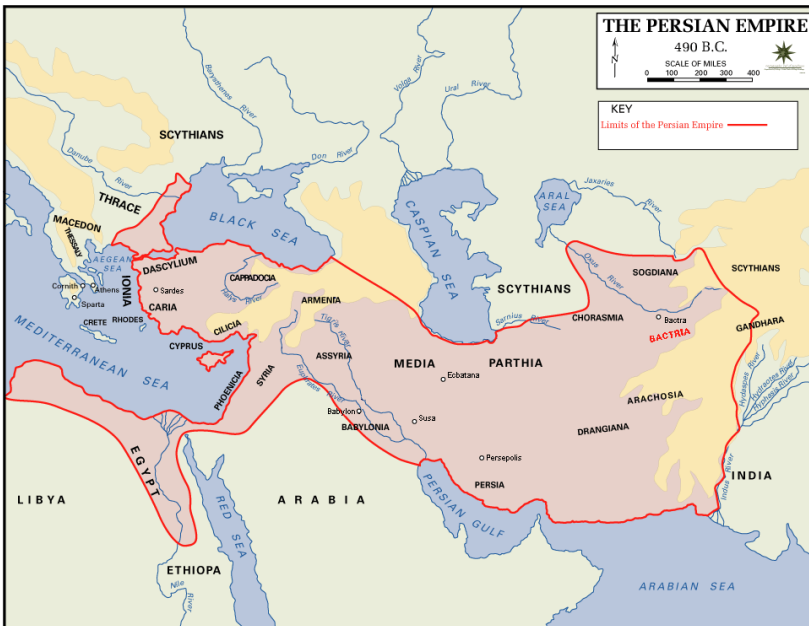
PP št. 21

20. Precej Grkov se je borilo na perzijski strani. Kakšen je bil odnos do njih v Grčiji po perzijskem porazu.

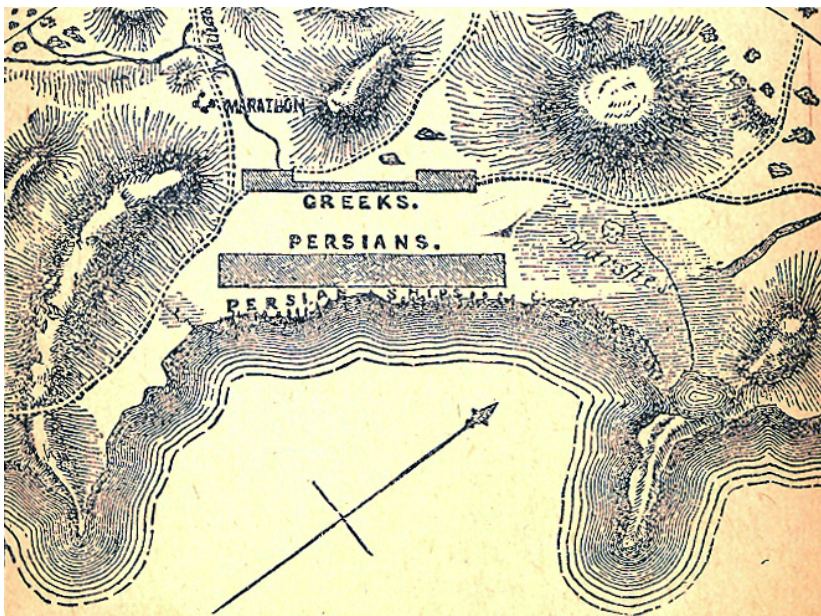
Prav gotovo niso bili dobro sprejeti, verjetno se mnogi niso vračali v Grčijo, saj bi bili tam deležni nasilja.

Slike:

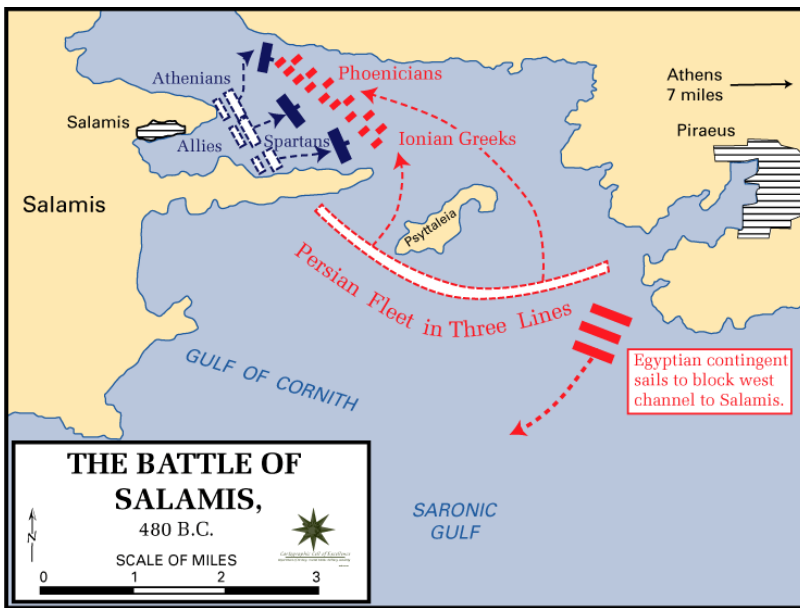
Slika za pomoč prvi skupini: zemljevid perzijskega imperija:

Slika za pomoč drugi skupini: slika maratonskega polja:

Slika za pomoč tretji skupini: potek bitke pri Salaminih:

Slika za pomoč črti skupini: ladja triara, ki so jo uporabljali Grki:

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

Slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni

(Muzejsko delo za 9. razred osnovne šole)

DATUM: 23. 4. 2009

IME IN PRIIMEK: Ana Cerar,
Natalija Cvetić,
Mina Černe,
Nina Jelić,
Živa Vovk

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 9. razred
Datum: 23. 4. 2009
Predmet: zgodovina
Učna tema: Slovenci po drugi svetovni vojni
Učna enota: Slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni
Učne oblike: frontalna učna oblika, individualna učna oblika, parna učna oblika, skupinska učna oblika
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela z materialnimi viri, metoda dela s pisnim gradivom, metoda pisno–grafičnih izdelkov, metoda slikovne demonstracije, metoda demonstracije materialnih virov, metoda dela s slikovnim gradivom.
Učne tehnike: izpolnjevanje, miselni vzorec
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: - pojasniti, kako je potekala obnova Slovenije po drugi svetovni vojni,- razložiti, kdaj in kako so izvedli agrarno reformo,- pojasniti, kdaj in zakaj so izvedli nacionalizacijo,- navesti, koliko petletk je po vojni načrtovala oblast in kaj je bil glavni namen prve petletke,- pojasniti pozitivne in negativne posledice prve petletke,- pojasniti, do katerih sprememb pride v času gospodarskega vzpona,- pojasniti težave v gospodarstvu v sedemdesetih in osemdesetih letih,- opisati gospodarsko situacijo v Sloveniji po osamosvojitvi,- izdelovati različne grafične izdelke (plakat),- upoštevati navodila,- vrednotiti kulturno dediščino in preteklost,- sodelovati v paru in v skupinah,- uporabljati pravilno zgodovinsko terminologijo,- aktivno poslušati, opazovati in pisati,- se zna primerno vesti v muzeju.

Učna sredstva:
- učila: učni list, učbenik (Dolenc, Gabrič, Rode, 2002, str. 142), muzejski predmeti (propagandni plakat Janeza Trpina, grafikon z deležem nacionaliziranih podjetij po letih, fotografije industrijskih obratov nastalih med prvo petletko, prapor z napisom »Vse sile za petletko«, Spominska bronasta tabla z napisom »Danes smo prevzeli tovarno v upravljanje ...«, reklamna namizna zastavica, spominska plaketa in fotografiji podjetij imenovanih po pomembnih politikih, televizor, bankovci dinarjev iz različnih obdobj, boni iz različnih obdobj, mleko iz različnih obdobj, bankovci slovenskih tolarjev, logotipi, svetlobni napisi, reklamne namizne zastavice in reklamne table različnih slovenskih podjetij) oziroma razstava kot celota, kovinska škatla za bombone Šumi, plakati, ki jih izdelajo učenci   - učni pripomočki: beli plakati, barvni flomastri
Didaktične etape učnega procesa:
1. pripravljanje ali uvajanje 2. obravnavanje nove učne snovi 3. ponavljanje
Didaktična načela:
nazornost, postopnost, sistematičnost, aktualizacija, vzgojnost, ustreznost, socializacija, ekonomičnost, aktivnost, življenjskost
Medpredmetne povezave:
geografija (industrijska mesta v Sloveniji), slovenščina (pisanje, branje, komunikacija, France Prešeren, Primož Trubar, Ivan Cankar), likovna vzgoja (Ivana Kobilica), biologija (okolju prijazne embalaže), državljanska vzgoja in etika (samoupravljanje, administrativni socializem)
Novi pojmi:
• Nacionalizacija (podržavljenje) • Agrarna reforma (reforma, s katero so leta 1945 obdelovalno zemljo odvzeli tujcem, veleposestnikom, cerkvi in drugim ter jo razdelili kmetom) • Petletka (petletni gospodarski načrt) • Samoupravljanje (navidezno prehajanje lastnine iz rok države v roke delavcev–samoupravljalcev) • Administrativni socializem (obdobje od leta 1945 do leta 1952, ko je o vsem odločal politični vrh) • Inflacija (padanje vrednosti denarja) • Privatizacija (nasprotno od nacionalizacije; prehod podjetij iz državnih rok v zasebne)

Literatura:

1. Dobnik, J. idr. (2006). Raziskujem preteklost 9. Priročnik za učitelje za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus.
2. Dolenc, E., Gabrič, A., Rode, M. (2002). Koraki v času. 20. stoletje, Zgodovina za 8. razred osemletke in 9. razred devetletke. Ljubljana: DZS.
3. Kern, A. N., Nećak, D., Repe, B. (1997). Naše stoletje. Učbenik za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.
4. Razpotnik, J., Snoj, D. (2005). Raziskujem preteklost 9. Učbenik za zgodovino za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus.
5. Repe, B. (2002). Sodobna zgodovina. Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.
6. Urbanc, N. (ur.) (1999/2000). Slovenci v XX. stoletju: katalog stalne razstave. Ljubljana: MNZ.
7. Zgodovina Slovencev (1979). Ljubljana: Cankarjeva založba.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	<i>Pozdravljeni!</i> <i>Kot vidite bo danes naše delo potekalo nekoliko drugače kot ponavadi. Skupaj bomo preživeli dve šolski uri, in sicer v stavbi, ki se nahaja pred vami.</i> <i>Kaj se nahaja v tej stavbi?</i> <i>Tako je. Nahajamo se pred Muzejem novejše zgodovine Slovenije. V muzejih pa veljajo določena pravila obnašanja.</i> <i>Kako se moramo oziroma kako se ne smemo vesti v muzejih?</i> <i>Zelo dobro. Prosim, da ta pravila danes upoštevate tudi vi.</i> <i>No, zdaj ko smo razjasnili osnovne zadeve, pa se posvetimo današnji učni snovi.</i> <i>S seboj sem prinesla predmet, s pomočjo katerega bomo skupaj ugotovili, o čem bomo danes pravzaprav govorili.</i> <i>Kaj predstavlja predmet?</i>	Učenci pozdravijo. Učenci poslušajo. Predviden odgovor: <i>Muzej novejše zgodovine Slovenije.</i> Učenci poslušajo. Predvideni odgovori: <i>v muzeju ne smemo klepetati, moramo biti tiho, ne smemo se dotikati razstavljenih predmetov ...</i> Učenci poslušajo. Predviden odgovor: <i>škatlo za bombone Šumi.</i>	Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda dela z materialnimi viri

	<i>Iz česa je narejena škatla ter kako je okrašena?</i> <i>Ali se je embalaža za sladkarije do današnjih dni kaj spremenila?</i> <i>Kako?</i> <i>Ali vidite kakšno prednost v kovinskih embalažah?</i> <i>V katero obdobje pa spada škatlica za bombone?</i> <i>Ali poznate še kakšne tovarne sladkarij oziroma prehrane v Sloveniji? Katere?</i> <i>Tema današnje učne ure bo razvoj gospodarstva v Sloveniji po drugi svetovni vojni.</i> <i>Tako boste na koncu učne ure znali: pojasniti, kako je potekala obnova Slovenije po drugi svetovni vojni, razložiti, kdaj in kako so izvedli agrarno reformo, pojasniti, kdaj in zakaj so izvedli nacionalizacijo, navesti, koliko petletk je po vojni načrtovala oblast in kaj je bil glavni namen prve petletke, pojasniti pozitivne in</i>	Predviden odgovor: <i>škatla je kovinska in rdeče barve. Na njej je narisana deklica, ki zlaga bombone in ostale sladkarije v vrečko. Pod sliko je napis Šumi–tovarna bombonov, peciva in čokolade, Ljubljana.</i> Predviden odgovor: <i>da.</i> Predviden odgovor: <i>danes so embalaže po večini narejene iz plastičnih vrečk. Nekatere sladkarije pa pakirajo v kartonastih embalažah.</i> Predviden odgovor: <i>da. Kovinske posode so lahko uporabljali dalj časa in tako prispevali k manjši onesnaženosti okolja.</i> Predviden odgovor: <i>v obdobje po drugi svetovni vojni.</i> Predviden odgovor: <i>da. Žito, Gorenjka ...</i>	in metoda razgovora. Kovinska škatla za bombone Šumi (priloga št. 1). Metoda razlage.

	<i>negativne posledice prve petletke, pojasniti, do katerih sprememb pride v času gospodarskega vzpona, pojasniti težave v gospodarstvu v sedemdesetih in osemdesetih letih, opisati gospodarsko situacijo v Sloveniji po osamosvojitvi, izdelovati različne grafične izdelke (plakat), upoštevati navodila, vrednotiti kulturno dediščino in preteklost, sodelovati v paru in v skupinah, uporabljati pravilno zgodovinsko terminologijo, aktivno poslušati, opazovati in pisati, se znati primerno vesti v muzeju.</i> <i>Tako, zdaj pa vstopimo v muzej. Kar za mano!</i> Vstopim v muzej.	Učenci mi sledijo.	

	<i>Vidim, da ste po večini že vsi končali. Pa pogledjmo kaj ste ugotovili.</i> Ključem naključne učence, da povedo vsak po eno rešitev prve naloge na učnem listu. Pozorno poslušam rešitve učencev. Po potrebi jih dopolnim ali popravim. <i>Komunistična oblast je po vojni sprejela vrsto ukrepov, s katerimi je spremenila gospodarstvo v državi.</i> <i>Prvi ukrep nove oblasti je bila agrarna reforma, ki se je začela leta 1945. Potekala je po nekem načelu oziroma geslu.</i> <i>Rešite drugo nalogo na učnem listu, kjer boste s pomočjo besedila ugotovili geslo agrarne reforme. Časa imate 1 minuto.</i>	ali slike plakata na učnem listu. Učenci poslušajo. Naključni učenci povedo vsak po eno rešitev. Ostali učenci poslušajo. Svoje rešitve po potrebi dopolnijo ali popravijo. Učenci poslušajo. Učenci rešujejo drugo nalogo na učnem listu.	materialnimi viri, metoda dela s slikovnim gradivom in metoda razgovora Učni list (priloga št. 2), propagandni plakat Janeza Trpina iz leta 1945. Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Individualna oblika Metoda dela s pisnim gradivom in metoda

	<i>Kakšno je bilo torej geslo agrarne reforme?</i> <i>Kdo pa je obdeloval zemljo?</i> <i>Res je. Kmetom so tako razdelili obdelovalno zemljo, gozdovi pa so ostali večinoma v državni lasti.</i> <i>Kje pa mislite, da je država dobila zemljo, ki jo je nato razdelila med kmete. Komu jo je odvzela?</i> <i>Tako je. Država je zemljo odvzela tujcem, veleposestnikom, tudi velikim kmetom, pa bankam, podjetjem, delniškim družbam in cerkvenim ustanovam.</i> <i>Poleg agrarne reforme je država izvedla tudi nacionalizacijo.</i> <i>Kaj si predstavljate pod tem pojmom?</i> <i>Ja, tako je postala lastnica 90% vseh gospodarskih zmogljivosti. Večino gospodarskih objektov je država odvzela njihovim prejšnjim lastnikom. S tem je prišla do velikanskega premoženja.</i> <i>Tako si je komunistična oblast zagotovila potrebno lastnino in premoženje, da je lahko načrtovala in izvajala gospodarski razvoj v državi.</i> <i>Zdaj pa rešite nalogo pod</i>	Predviden odgovor: <i>zemlja naj pripada tistemu, ki jo obdeluje.</i> Predviden odgovor: <i>kmetje.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>zemljo so odvzeli tujcem, veleposestnikom, cerkvi ...</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>to pomeni, da je država poddržavila vsa podjetja.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Učenci poslušajo.	razgovora Učni list (priloga št. 2) Frontalna oblika. Metoda razgovora. Metoda razlage. Izpolnjevanje. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	<i>črko e na vašem učnem listu. Časa imate dobro minuto.</i> Hodim okoli in nadzorujem delo učencev, po potrebi jim pomagam. <i>V koliko letih so torej izvedli skoraj 100% nacionalizacijo zasebnih podjetij?</i> <i>Ko je država na ta način pridobila premoženje, je začela načrtovati petletke.</i> <i>Kaj si predstavljate pod pojmom petletka?</i> <i>To je gospodarski načrt za 5 let. Poznamo dve petletki, prva se je začela leta 1947, trajala naj bi do leta 1951, vendar so jo zaradi različnih okoliščin podaljševali, leta 1957 pa se je začela druga petletka.</i> <i>V obdobju prve petletke naj bi državo pospešeno elektrificirali in industrializirali.</i> <i>Glavni industrijski obrati, ki so nastali v tem obdobju so npr. Litostroj v Ljubljani, TAM v Mariboru, železarne na Jesenicah, termoelektrarna Šoštanj ...</i> Sproti kažem fotografije industrijskih obratov v	Učenci rešujejo nalogo na učnem listu. Predviden odgovor: <i>v treh letih (1946–1948).</i> Učenci poslušajo. Predviden odgovor: <i>gre za obdobje petih let.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Učenci opazujejo fotografije.	Individualna oblika. Metoda dela s slikovnim gradivom in metoda razgovora. Grafikon z deležem nacionaliziranih podjetij po letih in učni list (priloga št. 2). Frontalna oblika. Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Učni list (priloga št. 2). Metoda slikovne demonstracije.

muzeju. <i>Zdaj pa odprite učbenike na strani 142 in s pomočjo besedila izpolnite tabelo na učnem listu. Gre za nalogo pod črko g. Ko boste končali rešite še nalogo pod črko h. Časa imate 5 minut!</i> Hodim okoli in kontroliram delo učencev. Po potrebi jim pomagam. <i>5 minut je minilo. Zdaj bomo skupaj preverili vaše rešitve.</i> Kličem naključne učence, da povedo vsak po eno rešitev. Rešitve učencev pozorno poslušam, po potrebi jih dopolnim ali popravim. <i>Za to obdobje, ki smo ga zdaj na hitro spoznali, natančneje za obdobje do leta 1952 se je uveljavil izraz</i>	Učenci poslušajo. Učenci rešujejo nalogo pod črko g na učnem listu s pomočjo učbenika in nalogo pod črko h s pomočjo razstave. Učenci poslušajo. Naključni učenci povedo vsak po eno rešitev Ostali učenci poslušajo. Svoje rešitve po potrebi dopolnijo ali popravijo. Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list.	Fotografije industrijskih obratov. Metoda razlage. Individualna oblika. Metoda dela s pisnim gradivom, metoda pisno–grafičnih izdelkov, metoda dela z materialnimi viri in metoda razgovora. Učbenik (Dolenc, Gabrič, Rode, 2002, str. 142), fotografiji, reklamna namizna zastavica in spominska plaketa podjetja, učni list (priloga št. 2). Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Učni list (priloga št. 2). Izpolnjevanje.

	<i>administrativnega socializma, saj je v tem času o vsem odločal politični vrh.</i> <i>Kako se je politični vrh torej vmešaval v gospodarstvo, kaj smo spoznali? Pojasnite!</i> <i>V začetku petdesetih let pa so začeli v tovarnah uvajati samoupravljanje. Delavci v tovarnah naj bi soodločali v delavskih svetih, ki so simbolično prevzeli ključne tovarne. Ta sistem pa se je le deloma uresničil.</i> <i>Na katero obdobje spominjata sličica moža in njegove besede na vašem učnem listu?</i> <i>Tako je.</i> <i>Na obdobje administrativnega socializma in obdobje samoupravljanja nas na razstavi spominjata dva predmeta oziroma napisa. Rešite nalogo pod črko j na vaših učnih listih, kjer morate ugotoviti, katera napisa sta to. Časa imate 3 minute. Rešujte v parih.</i> <i>Hodim okoli in nadzorujem delo učencev. Po potrebi jim</i>	<i>Predviden odgovor: izvedli so agrarno reformo, s katero so nekaterim odvzeli zemljo, drugim jo dali v obdelavo, izvedli so nacionalizacijo, pri čemer so spet lastnikom kar odvzeli podjetja. Poleg tega so podrobno načrtovali gospodarstvo tako, da so napravili načrt za pet let.</i> <i>Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list.</i> <i>Predviden odgovor: na obdobje samoupravljanja.</i> <i>Učenci zapišejo odgovor na učni list.</i> <i>Učenci poslušajo.</i> <i>Učenci v parih rešujejo nalogo na svojih učnih</i>	<i>Metoda razgovora.</i> <i>Metoda razlage.</i> <i>Metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela s pisnim gradivom in metoda razgovora.</i> <i>Metoda razlage.</i> <i>Parna oblika Metoda dela z</i>

	pomagam. <i>Vidim, da ste po večini že gotovi. Pa preverimo kaj ste ugotovili!</i> Pokličem naključna učenca, da povesta vsak po eno rešitev. Pozorno poslušam rešitve učencev. Po potrebi jih popravim.	listih. Učenci poslušajo. Naključna učenca povesta vsak po eno rešitev. Ostali učenci poslušajo. Svoje rešitve na učnih listih po potrebi popravijo.	materialnimi viri in metoda razgovora. Prapor z napisom »Vse sile za petletko!«, bronasta tabla z napisom »Danes smo prevzeli tovarno v upravljanje« in učni list (priloga št. 2). Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.
2. Gospodarski vzpon 8 min	<i>Po sporu s Sovjetsko zvezo se je Jugoslavija začela odpirati proti zahodu. Vsaj delno so se začela upoštevati načela tržne ekonomije. Trgovine so postajale bolj založene in gospodarske panoge so se začele razvijati bolj uravnoteženo.</i> <i>Katera industrija je bila v času prve petletke zapostavljena? Se spomnite kaj smo ugotovili?</i> <i>Tako je. Zdaj pa se je začela bolj razvijati, kar je vplivalo na boljšo založenost trgovin z izdelki za vsakdanjo uporabo.</i> <i>Prišlo je do hitre gospodarske rasti, predvsem od sredine petdesetih do sredine šestdesetih let. Ta pa</i>	Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>predelovalna industrija.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list.	Frontalna oblika. Metoda razlage in metoda pisno-grafičnih izdelkov. Učni list (priloga št. 2). Miselni vzorec. Metoda razgovora. Metoda razlage in metoda pisno-grafičnih izdelkov.

<i>je omogočila postopen prehod v potrošništvo.</i> <i>Življenjski slog se je malokdaj v zgodovini spremenil tako hitro kot v petdesetih in še zlasti šestdesetih letih. Pojavili so se številni novi proizvodi, ki jih je želela imeti vsaka družina. Gre za stvari brez katerih si danes sploh ne bi mogli predstavljati življenja.</i> <i>Kaj mislite katere?</i> <i>Tako je, zelo dobro!</i> <i>Tukaj v vitrini lahko vidite kako so izgledali takratni televizorji.</i> <i>Večja pa je bila tudi ponudba tekstilnih in prehrambenih izdelkov.</i> <i>To je tudi čas, ko so se pojavile prve samopostrežne trgovine. Na učnem listu imate fotografijo ene takšnih. Rešite nalogo b, ki se nanaša nanjo. Časa imate 2 minuti.</i> <i>Hodim okoli in nadzorujem delo učencev. Po potrebi jim pomagam.</i>	<i>Predviden odgovor: televizija, avtomobil, pralni stroj, električni štedilnik, telefon ...</i> <i>Učenci si ogledajo star televizor.</i> <i>Učenci poslušajo.</i> <i>Učenci rešujejo nalogo na učnem listu.</i>	<i>Metoda razgovora.</i> <i>Metoda demonstracije materialnih virov. Televizor.</i> <i>Metoda razlage.</i> <i>Individualna oblika. Metoda dela s slikovnim gradivom in metoda razgovora. Učni list (priloga št. 2).</i>

	<i>2 minuti sta minili. Zdaj bomo skupaj preverili rešitve.</i> Pokličem naključnega učenca, da pove rešitev naloge na učnem listu. Rešitev učenca pozorno poslušam, po potrebi jo dopolnim ali popravim.	Učenci poslušajo. Naključni učenec prebere rešitev iz učnega lista. Ostali učenci poslušajo. Svoje odgovore po potrebi dopolnijo ali popravijo.	Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora.
3. Gospodarska kriza 12 min	<i>Gospodarstvo v sedemdesetih in osemdesetih letih pa je zaznamovala predvsem kriza. Prejšnji ekonomski razcvet je zaustavila naftna kriza in zadolževanje Jugoslavije.</i> <i>Jugoslavija je kmalu postala ena izmed najbolj zadolženih držav sveta, naraščali so inflacija, stečaji in brezposelnosti.</i> <i>Kaj je to inflacija?</i> <i>V vitrini vidimo dinarje iz različnih obdobj.</i> <i>Kaj je najboljši pokazatelj padanja vrednosti denarja? Pomagajte si z bankovci dinarjev!</i> <i>Zaradi krize je bilo v trgovinah na voljo vedno manj izdelkov, saj je padala produktivnost podjetij, veliko jih je šlo v stečaj, poleg tega pa država ni imela denarja</i>	Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>padanje vrednosti denarja.</i> Učenci gledajo bankovce. Predviden odgovor: <i>bankovci imajo vedno več ničel.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list.	Frontalna oblika. Metoda razlage. Izpolnjevanje. Učni list (priloga št. 2). Metoda razgovora. Metoda demonstracije materialnih virov. Bankovci dinarjev. Metoda razgovora in metoda dela z materialnimi viri. Metoda razlage. Učni list (priloga št. 2).

	<i>za uvoz iz tujine. Začeli so uvajati tudi bone za nakup nekaterih stvari, ki jih je primanjkovalo.</i> <i>V vitrini lahko vidite te bone.</i> <i>Rešite nalogi b in c na svojih učnih listih. Časa imate 5 minut.</i> Hodim okoli in nadzorujem delo učencev, po potrebi jim pomagam. <i>Pa pogledjmo kaj ste ugotovili!</i> Kličem naključne učence, da povedo vsak po eno rešitev nalog na učnem listu. Pozorno poslušam rešitve učencev. Po potrebi jih dopolnim ali popravim. <i>Če bi imeli na voljo bon za 10 evrov in nič drugega, katere bistvene izdelke bi kupili?</i> <i>Jugoslavija je pred tem temeljila na stabilnem gospodarstvu, visoki zaposlenosti ljudi in rednem</i>	Učenci si ogledujejo bone. Učenci poslušajo. Učenci rešujejo nalogi b in c na svojih učnih listih. Učenci poslušajo. Naključni učenci povedo vsak po eno rešitev naloge. Ostali učenci poslušajo. Po potrebi dopolnijo ali popravijo svojo rešitve. Predviden odgovor: <i>mleko, kruh, sol, riž itd.</i> Učenci poslušajo.	Metoda demonstracije materialnih virov. Boni. Metoda razlage. Individualna oblika. Metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri in metoda razgovora. Mleko v različnih obdobjih, učni list (priloga št. 2). Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage.

	<i>izplačevanju plač. Vse to se je začelo v 80ih letih rušiti, kar je pripeljalo do nezadovoljstva državljanov. Prvič v času komunistične vladavine pa je odstopila tudi vlada.</i>		
4. Samostojna Slovenija 10 min	<i>Kdaj se je Slovenija osamosvojila?</i> <i>Takrat je postala najpomembnejša naloga izdati lasten denar, ki je bil najprej v obliki bonov, kasneje pa smo lastno valuto.</i> <i>Katero?</i> <i>Tukaj v vitrini vidimo bone in slovenske tolarje.</i> <i>Katero valuto pa imamo danes?</i> <i>Ob osamosvojitvi je postala najpomembnejša naloga poleg izdajanja lastnega denarja tudi postopno zmanjševanje inflacije. Ko se je Jugoslavija delila, so se zmanjšali trgi mnogih slovenskih podjetij.</i> <i>Kateri pa so bili glavni trgi slovenskih podjetij pred delitvijo Jugoslavije?</i> <i>Tako je. Naša podjetja so večino izdelkov prodala na domačem, se pravi jugoslovanskem trgu.</i> <i>Kam so se pa usmerila po osamosvojitvi?</i>	Predviden odgovor: <i>leta 1990.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>tolarje.</i> Učenci gledajo bone in slovenske tolarje. Predviden odgovor: <i>evre.</i> Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>Jugoslavija.</i> Učenci poslušajo. Predviden odgovor: <i>na zahod.</i>	Frontalna oblika. Metoda razgovora. Metoda razlage. Učni list (priloga št. 2). Metoda razgovora. Metoda demonstracije materialnih virov. Boni in bankovci slovenskih tolarjev. Metoda razgovora. Metoda razlage. Učni list (priloga št. 2). Metoda razgovora. Metoda razlage. Metoda razgovora.

	<i>Prišlo je do gospodarske preusmeritve na področja Zahoda, kjer so vladale višje kvalitetne zahteve in hujši konkurenčni pogoji. Huda je bila za slovensko gospodarstvo izguba balkanskega trga.</i> <i>To je tudi obdobje, ko se je pri nas začela privatizacija podjetij.</i> <i>Kaj je to?</i> <i>Mnoga podjetja so zašla v stečaj, se razdelila na več novih podjetij. Sočasno s privatizacijo podjetij so se mnoga slaba podjetja prepustila državnemu Skladu za razvoj in prišla v last države.</i> <i>Tako, na kratko smo si ogledali gospodarsko situacijo v Sloveniji po osamosvojitvi.</i> <i>Zdaj pa bi vas prosila, da v parih rešite naloge pod črkami b, c in d na vašem učnem listu. Časa imate slabih 5 minut. Veselo na delo!</i> Hodim okoli in nadzorujem delo učencev. Po potrebi jim pomagam.	Učenci poslušajo in sproti rešujejo učni list. Predviden odgovor: <i>Nekaj kar je nasprotno od nacionalizacije, se pravi prehod podjetij v zasebne roke.</i> Učenci poslušajo. Učenci v parih rešujejo naloge na učnem listu.	Metoda razlage. Metoda razgovora. Metoda razlage. Parna oblika. Metoda dela z materialnimi

	<i>5 minut je minilo. Zdaj bomo vaše rešitve skupaj pregledali.</i> Kličem naključne učence, da povedo vsak po eno rešitev. Rešitve naključnih učencev pozorno poslušam, po potrebi jih dopolnim ali popravim.	Učenci poslušajo. Naključni učenci povedo vsak po eno rešitev. Ostali učenci poslušajo. Svoje rešitve po potrebi dopolnijo ali popravijo.	viri, metoda pisno–grafičnih izdelkov in metoda razgovora. Bankovci slovenskih tolarjev, logotipi podjetij in učni list (priloga št. 2). Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
8 min	<i>Tako, zdaj pa sledi malo daljša ponovitev učne snovi kot ste je sicer vajeni.</i> <i>Upam, da ste ves čas pridno sproti reševali učne liste, saj bomo najprej preverili vaše rešitve nalog, ki jih nismo že sproti.</i> Kličem naključne učence, da povedo rešitev ene naloge. Pozorno poslušam rešitve nalog. Po potrebi jih dopolnim ali popravim.	Naključni učenci povedo vsak po eno rešitev. Ostali poslušajo. Svoje rešitve po potrebi dopolnijo ali popravijo.	Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razgovora. Učni list (priloga št. 2).
2 min	<i>Zelo dobro!</i> <i>Zdaj pa se boste razdelili v 4 skupine s po 4 učenci.</i>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.

15 min	Učence razdelim v skupine. <i>Vaša naloga je, da napišete krajši članek o gospodarski situaciji v obdobju, ki ga boste dobili. Prva skupina se bo ukvarjala s prvimi leti po vojni, druga bo obravnavala obdobje gospodarskega vzpona, tretja gospodarsko krizo v sedemdesetih in osemdesetih letih, četrta pa z obdobjem samostojne Slovenije.</i> <i>Vsaka skupina bo dobila plakat, na katerega bo napisala članek in ga zanimivo opremila ter atraktivno oblikovala.</i> Učencem razdelim plakate. <i>Lahko uporabljate barve, poljubno oblikujete naslov, podnaslove, kaj narišete. Vaša domišljija in ustvarjalnost imata prosto pot.</i> <i>Pri pisanju članka si pomagajte tudi z razstavo, lahko si pomagata tudi z učnimi listi. Časa imate 15 minut. Plakate s članki bomo razstavili v šoli, zato se potrudite.</i> <i>Na koncu bo vsaka skupina predstavila svoj izdelek v približno 2 minuti.</i> <i>Veselo na delo!</i> Hodim okoli in nadzorujem delo učencem. Po potrebi jim pomagam. Učence spodbujam in usmerjam.	Učenci sledijo mojim navodilom in se razdelijo v skupine. Učenci v skupinah pišejo članek. Pri tem si pomagajo z razstavljenimi predmeti. Članek zapišejo na plakat, ki ga atraktivno oblikujejo.	Skupinska oblika. Metoda pisno-grafičnih izdelkov Muzejska

10 min	<i>20 minut je minilo! Prosim, da nam prva skupina predstavi svoj izdelek.</i> Pozorno poslušam predstavitev prve skupine in si ogledam njihov izdelek. Morebitne napake popravim. Na enak način predstavijo svoje izdelke tudi ostale skupine. <i>Hvala za sodelovanje, bili ste zelo pridni. Lep dan vam želim!</i>	Učenci poslušajo. Prva skupina predstavi svoj izdelek. Ostali učenci poslušajo. Učenci poslušajo.	razstava. Plakati , barvni flomastri. Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda razlage, Izdelani plakati. Metoda razlage.

SEZNAM PRILOG:

1. Kovinska škatla za bombone Šumi (fotografija)

2. Neizpolnjen učni list (s slikovnim gradivom in besedilom):

- Plakat Janeza Trpina iz leta 1945 (Dolenc, Gabrič, Rode, 2002, str. 141).
- Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji (Dobnik, 2006, str. 166).
- Risba delavca z besedilom (Dobnik, 2006, str. 170).
- Fotografija odprtja samopostrežne trgovine v Mariboru leta 1960 (Dobnik, 2006, str. 166).
- Karikatura A. Novaka iz leta 1987 (Dobnik, 2006, str. 175).

3. Izpolnjen učni list

4. Seznam predmetov iz Muzeja novejšje zgodovine Slovenije (soba Slovensko gospodarstvo po letu 1945), ki so bili uporabljeni kot učila v učni pripravi

Priloga št. 1: Kovinska škatla za bombone Šumi (fotografija)

Priloga št. 2: Neizpolnjen učni list

(glej naslednjo stran)

SLOVENSKO GOSPODARSTVO PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

(učni list)

1. Prva leta po vojni

a) Po vojni je bilo potrebno najprej obnoviti porušeno domovino. Oglej si plakat Janeza Trpina iz leta 1945 v muzeju ali na učnem listu in odgovori na vprašanja.

K čemu poziva plakat?

Koga nagovarja plakat?

Kako torej sklepaš, da je potekala obnova?

b) Komunistična oblast je po vojni sprejela vrsto ukrepov, s katerimi je po svoji zamisli spremenila gospodarstvo v državi. Prvi ukrep nove oblasti je bila agrarna reforma. Preberi odlomek in podčrtaj njeno geslo.

»Zaradi dodeljevanja zemlje poljedelcem, ki zemlje nimajo ali je imajo premalo, se bo na vsem ozemlju Demokratske federativne Jugoslavije izvedla agrarna reforma in kolonizacija v duhu načela: Zemlja naj pripada tistemu, ki jo obdeluje.«

(Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji, 1945)

c) Oblast je zemljo odvzela tujcem, _____, velikim kmetom, bankam, _____, delniškim družbam in _____. Obdelovalno zemljo je nato razdelila _____, _____ pa so ostali večinoma v državni lasti.

d) Pomemben ukrep v gospodarstvu je bila nacionalizacija. Kaj je to in zakaj so jo izvedli?

e) Sprehodi se po muzeju in poišči graf, ki prikazuje delež nacionaliziranih podjetij po drugi svetovni vojni. V koliko letih je bilo nacionaliziranih že skoraj 100% podjetij?

f) Obkroži črke pred pravilnimi trditvami, ki se nanašajo na petletke.

- a) Petletka je petletni gospodarski načrt.
- b) V obdobju prve petletke so se posvečali predvsem razvoju kmetijstva.
- c) Po vojni je oblast načrtovala dve petletki (1947–1951/56, 1957–1961).
- d) V obdobju prve petletke so državo pospešeno industrializirali in elektrificirali.
- e) Petletka je petletna osnovna šola.

g) Iz učbenika na strani 142 izpišite pozitivne in negativne posledice prve petletke.

POZITIVNO	NEGATIVNO

h) Politika je imela po drugi svetovni vojni močan vpliv na gospodarstvo, saj so se v prvih povojnih letih celo nekatere tovarne imenovala po pomembnih slovenskih oziroma jugoslovanskih politikih. Poišči vsaj eno tako.

Skoraj vsak teden smo imeli
v tovarni masovne sestanke ...
Razpravljali smo o disciplini,
o doseganju plana, o delitvi
paketov UNRRA ...

- i) Obdobje do leta 1952 imenujemo tudi obdobje _____
socializma, saj je v tem času o vsem odločal _____.
Nato pa so v začetku petdesetih let začeli uvajati delavsko
_____.

Na katero od teh dveh obdobj spominja sličica?

- j) Na obdobje administrativnega socializma in obdobje samoupravljanja nas na razstavi spominjata dva predmeta oziroma napisa. Poišči ju in prepisi v spodnja okvirčka.

Obdobje administrativnega socializma

Obdobje samoupravljanja

2. Gospodarski vzpon

- a) Obdobje od sredine petdesetih do sredine šestdesetih let je obdobje gospodarskega vzpona oziroma zelo hitre gospodarske rasti. V obliki miselnega vzorca zapiši do katerih sprememb pride.

GOSPODARSKI VZPON

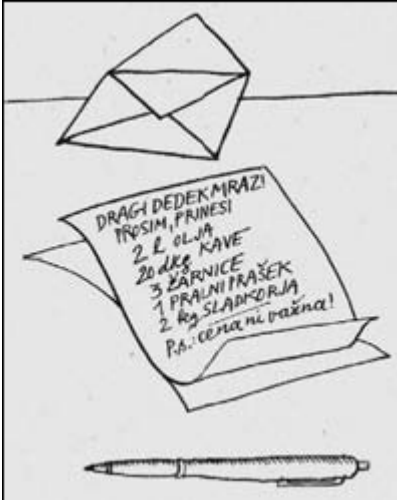
b) Fotografija prikazuje odprtje ene od prvih samopostrežnih trgovin v Mariboru leta 1960. Kaj opaziš na fotografiji?

3. Gospodarska kriza

a) Gospodarska kriza je zaznamovala _____ in predvsem _____ leta. Gospodarski razcvet prejšnjih let sta zaustavili _____ in _____ . Naraščala je _____ , vse več je bilo stečajev in stopnja _____ se je neprestano večala.

Zaradi krize je bilo v trgovinah vedno manj izdelkov, saj je padala _____ podjetij, država pa ni imela dovolj denarja za _____ iz tujine. Država je začela uvajati _____ za nekatere stvari, ki jih je primanjkovalo.

b) Katerega blaga je začelo primanjkovati v sedemdesetih, predvsem pa v osemdesetih letih? Pomagaj si s karikaturο in boni v muzeju.

c) V muzeju se nahajajo štiri vitrine, v katerih je predstavljeno mleko kot osnovno živilo v štirih obdobjih. Poišči jih in odgovori na spodnja vprašanja.

V katerih obdobjih je predstavljeno mleko?

Kakšne razlike opaziš med posameznimi obdobji?

Pokazatelj česa so cene mleka v različnih obdobjih?

4. Samostojna Slovenija

a) Obkroži črko pred pravilno trditvijo. Nepravilne popravi.

- a) Po osamosvojitvi smo dobili lasten denar, najprej v obliki bonov, nato pa smo dobili tolarje.
- b) Po osamosvojitvi se je pričela nacionalizacija slovenskih podjetij.
- c) Pomembna naloga po osamosvojitvi je bilo zmanjšanje inflacije.

d) Slovenija je po delitvi Jugoslavije izgubila mnoge trge, zato se je preusmerila na azijsko področje.

b) Oglej si bankovce za 10, 1000, 5000 in 10.000 tolarjev ter izpiši osebe, ki so upodobljene na njih. Ugotovi po čem so znane te osebe.

Bankovec	Oseba	Področje delovanja osebe

c) Kdaj in zakaj smo tolarje zamenjali za evre?

d) Oglej si logotipe, svetlobne napise, reklamne table in reklamne namizne zastavice podjetij v muzeju in ugotovi katera podjetja še danes obstajajo in s katero dejavnostjo se ukvarjajo (najmanj pet podjetij)?

Priloga št. 3: Izpolnjen učni list

(glej naslednjo stran)

SLOVENSKO GOSPODARSTVO PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

(učni list)

1. Prva leta po vojni

a) Po vojni je bilo potrebno najprej obnoviti porušeno domovino. Oglej si plakat Janeza Trpina iz leta 1945 v muzeju ali na učnem listu in odgovori na vprašanja.

K čemu poziva plakat?

K obnovi porušene domovine.

Koga nagovarja plakat?

Prebivalce Slovenije.

Kako torej sklepaš, da je potekala obnova?

S prostovoljnimi deli prebivalcev, k obnovi so vsi prispevali.

b) Komunistična oblast je po vojni sprejela vrsto ukrepov, s katerimi je po svoji zamisli spremenila gospodarstvo v državi. Prvi ukrep nove oblasti je bila agrarna reforma. Preberi odlomek in podčrtaj njeno geslo.

»Zaradi dodeljevanja zemlje poljedelcem, ki zemlje nimajo ali je imajo premalo, se bo na vsem ozemlju Demokratske federativne Jugoslavije izvedla agrarna reforma in kolonizacija v duhu načela: Zemlja naj pripada tistemu, ki jo obdeluje.«

(Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji, 1945)

c) Oblast je zemljo odvzela tujcem, veleposestnikom, velikim kmetom, bankam, podjetjem, delniškim družbam in cerkvenim ustanovam. Obdelovalno zemljo je nato razdelila kmetom, gozdovi pa so ostali večinoma v državni lasti.

d) Pomemben ukrep v gospodarstvu je bila nacionalizacija. Kaj je to in zakaj so jo izvedli?

Nacionalizacija je ukrep, s katerim je država postala lastnica zasebnih gospodarskih podjetij. Gre za poddržavljenje podjetij. Tako je država prišla do velikega premoženja, ki ga je potrebovala, da je lahko načrtovala in izvajala gospodarski razvoj v državi.

e) Sprehodi se po muzeju in poišči graf, ki prikazuje delež nacionaliziranih podjetij po drugi svetovni vojni. V koliko letih je bilo nacionaliziranih že skoraj 100% podjetij?

V treh letih (od 1946–1948).

f) Obkroži črke pred pravilnimi trditvami, ki se nanašajo na petletke.

- f) Petletka je petletni gospodarski načrt.
- g) V obdobju prve petletke so se posvečali predvsem razvoju kmetijstva.
- h) Po vojni je oblast načrtovala dve petletki (1947–1951/56, 1957–1961).
- i) V obdobju prve petletke so državo pospešeno industrializirali in elektrificirali.
- j) Petletka je petletna osnovna šola.

g) Iz učbenika na strani 142 izpišite pozitivne in negativne posledice prve petletke.

POZITIVNO	NEGATIVNO
- država se začne hitro industrializirati- električno omrežje seže v vse več vasi- nova delovna mesta- izboljša se življenjska raven najrevnejših	- zaradi vlaganj v nerazvite pokrajine, bolj razvita Slovenija zaostaja- zmanjševala se je delovna storilnost- narašča delež delavstva in mestnega prebivalstva- zapostavljena je predelovalna industrija- primanjkuje blaga za široko uporabo- preskrba je slaba in racionalna- nizek povprečni življenjski standard ljudi

h) Politika je imela po drugi svetovni vojni močan vpliv na gospodarstvo, saj so se v prvih povojnih letih celo nekatere tovarne imenovala po pomembnih slovenskih oziroma jugoslovanskih politikih. Poišči vsaj eno tako.

Skoraj vsak teden smo imeli v tovarni masovne sestanke ... Razpravljali smo o disciplini, o doseganju plana, o delitvi paketov UNRRA ...

i) Obdobje do leta 1952 imenujemo tudi obdobje administrativnega socializma, saj je v tem času o vsem odločal politični vrh.

Nato pa so v začetku petdesetih let začeli uvajati delavsko samoupravljanje.

Na katero od teh dveh obdobj spominja sličica?

Na obdobje samoupravljanja.

j) Na obdobje administrativnega socializma in obdobje samoupravljanja nas na razstavi spominjata dva predmeta oziroma napisa. Poišči ju in prepisi v spodnja okvirčka.

Vse sile za petletko

Obdobje administrativnega socializma

*Danes smo prevzeli tovarno v upravljanje, 2. IX. 50.
Delavci Litostroja*

Obdobje samoupravljanja

2. Gospodarski vzpon

a) Obdobje od sredine petdesetih do sredine šestdesetih let je obdobje gospodarskega vzpona oziroma zelo hitre gospodarske rasti. V obliki miselnega vzorca zapiši do katerih sprememb pride.

novi proizvodi:

odpiranje proti zahodu

b) Fotografija prikazuje odprtje ene od prvih samopostrežnih trgovin v Mariboru leta 1960. Kaj opaziš na fotografiji?

Trgovina je samopostrežna (kupci nosijo košare, v katere bodo nabrali blago).

V trgovini je bila velika gneča, saj je bilo odprtje samopostrežne trgovine novost. Velika gneča izkazuje tudi boljšo kupno moč prebivalcev.

3. Gospodarska kriza

a) Gospodarska kriza je zaznamovala sedemdeseta in predvsem osemdeseta leta. Gospodarski razcvet prejšnjih let sta zaustavili naftna kriza in zadolževanje Jugoslavije. Naraščala je inflacija, vse več je bilo stečajev in stopnja brezposelnosti se je neprestano večala.

Zaradi krize je bilo v trgovinah vedno manj izdelkov, saj je padala produktivnost podjetij, država pa ni imela dovolj denarja za uvoz iz tujine. Država je začela uvajati bone za nekatere stvari, ki jih je primanjkovalo.

b) Katerega blaga je začelo primanjkovati v sedemdesetih, predvsem pa v osemdesetih letih? Pomagaj si s karikaturco in boni v muzeju.

Primanjkovati je začelo olja, kave, pralnega praška, sladkorja, elektrike in bencina.

c) V muzeju se nahajajo štiri vitrine, v katerih je predstavljeno mleko kot osnovno živilo v štirih obdobjih. Poišči jih in odgovori na spodnja vprašanja.

V katerih obdobjih je predstavljeno mleko?

Predstavljeno je mleko leta 1956, 1966, 1976 in 1986.

Kakšne razlike opaziš med posameznimi obdobji?

Razlike v načinu hranjenja. Najprej so mleko hranili v kanglicah, nato v steklenicah, polivinilastih vrečkah in nazadnje v tetrapaku. Razlike so tudi v cenah, ki postajajo vse višje.

Pokazatelj česa so cene mleka v različnih obdobjih?

Cene kažejo na zmanjševanje vrednosti denarja oziroma na inflacijo.

4. Samostojna Slovenija

a) Obkroži črko pred pravilno trditvijo. Nepravilne popravi.

- (e) Po osamosvojitvi smo dobili lasten denar, najprej v obliki bonov, nato pa smo dobili tolarje.
privatizacija
- f) Po osamosvojitvi se je pričela ~~nacionalizacija~~ slovenskih podjetij.
- (g) Pomembna naloga po osamosvojitvi je bilo zmanjšanje inflacije.

h) Slovenija je po delitvi Jugoslavije izgubila mnoge trge, zato se je preusmerila na azijsko ~~področje. zahod~~

b) Oglej si bankovce za 10, 1000, 5000 in 10.000 tolarjev ter izpiši osebe, ki so upodobljene na njih. Ugotovi po čem so znane te osebe.

Bankovec	Oseba	Področje delovanja osebe
10 SIT	Primož Trubar	reformator, začetnik SKJ
1000 SIT	France Prešeren	pesnik
5000 SIT	Ivana Kobilca	slikarka
10. 0000 SIT	Ivan Cankar	pisatelj

c) Kdaj in zakaj smo tolarje zamenjali za evre?

Evre smo začeli uporabljati januarja leta 2007 zaradi vstopa v Evropsko unijo.

d) Oglej si logotipe, svetlobne napise, reklamne table in reklamne namizne zastavice podjetij v muzeju in ugotovi katera podjetja še danes obstajajo in s katero dejavnostjo se ukvarjajo (najmanj pet podjetij)?

Petrol (bencinska črpalka), Pivovarna Laško (pivovarna), Nama (trgovski center), Lip Bled (izdelava lesenega pohištva), Gorenjska predilnica (tekstilna industrija), Helios (proizvodnja barv), Gorenjka (čokolada), Kompas (turistična agencija), ljubljanske mlekarne (mlekarna), Ingrad (gradbeno podjetje) ...

Priloga št. 4: Seznam predmetov iz Muzeja novejše zgodovine Slovenije (soba Slovensko gospodarstvo po letu 1945), ki so bili uporabljeni kot učila v učni pripravi

1. Propagandni plakat Janeza Trpina iz leta 1945
2. Grafikon z deležem nacionaliziranih podjetij po letih
3. Fotografije industrijskih obratov, ki so nastali med prvo petletko
 - Gradnja termoelektrarne Šoštanj (20. maj 1950)

- Železarna Jesenice (24. julij 1947)
 - Litostroj, Ljubljana (8. november 1949, marec 1951)
 - Tovarna avtomobilov TAM, Maribor (15. avgust 1951)
4. Fotografija TVT Boris Kidrič, Maribor (1988)
 5. Fotografija Tovarna oblazinjenega pohištva Edvarda Kardelja, Nova Gorica (marec 1955)
 6. Reklamna namizna zastavica (TVT BORIS KIDRIČ MARIBOR/TAM–ALLPLASTIK/SPECIALNE CESTNE NADGRADNJE)
 7. Spominske plakete (TITIVI ZAVODI LITOSTROJ)
 8. Prapor (»Vse sile za petletko!«)
 9. Spominska plošča (Danes smo prevzeli tovarno v upravljanje/2. IX. 1950/Delavci Litostroja)
 10. Televizor
 11. Bankovci dinarjev
 - 1968 (5, 10, 50, 100 dinarjev)
 - 1971 (500 dinarjev)
 - 1975 (20, 1000 dinarjev)
 - 1985 (5000 dinarjev)
 - 1987 (20 000 dinarjev)
 - 1988 (50 000 dinarjev)
 - 1989 (100 000, 500 000, 1 000000, 2 000000 dinarjev)
 12. Boni
 - BON/BENCIN/20 LITROV, BON/BENCIN/5 LITROV, BON/BENCIN 10 LITROV

13. Bankovci slovenskih tolarjev

- 10, 20, 50, 100, 200, 500, 1000, 5000, 10 000 tolarjev

14. Boni

- 1991 (ENA, DVA, PET, DESET, PETDESET, STO, DVESTO, PETSTO, TISOČ)
- 1992 (PET TISOČ)

15. Mleko v različnih obdobjih

- 1956, 1966, 1976, 1986

16. Logotipi podjetij

- Lek, Ljubljanske mlekarne, Rašica, Stol, Primorje, Droga, Gorenjska predilnica ...

17. Svetlobni napisi podjetij

- Petrol, Pivovarna Laško, Kompas, Nama ...

18. Reklamne table podjetij

- Helios, Jata, Ljubljanske mlekarne, Lip Bled, Merkur, Gorenjka ...

19. Reklamne namizne zastavice podjetij

- Radenska, Ingrad, Droga Portorož, Pivovarna Union ...

Komentar: poleg teh predmetov je v učno pripravo vključena tudi razstava kot celota, še posebej v učni etapi ponavljanja.

FILOZOFSKA FAKULTETA
Oddelek za zgodovino
Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA
**SLOVENSKO GOSPODARSTVO PO DRUGI SVETOVNI
VOJNI**

ZA UČENCE: nadarjeni dijaki 4. letnika, člani zgodovinskega krožka

Mentor: dr. Trškan Danijela, izredna profesorica
Avtorji: Arko Anton, Obranovič Nina, Škafar Janez, Jager Martina, Pivk Marjetka,
Kovač Nejc

DATUM: 23. 4. 2009

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Srednja šola
Razred: 4. letnik
Datum: 23. 4. 2009
Predmet: Zgodovina
Učna tema: Slovenija po drugi svetovni vojni
Učna enota: Slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni
Učne oblike: frontalna učna oblika, individualno delo.
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda zvočne demonstracije, metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri, metoda dela s pisnimi viri, metoda dela pisno-grafičnih izdelkov, terenske metode: skiciranje ali risanje
Učne tehnike: /
Operativni učni cilji: Ob koncu učne ure učenec zna: - uporabljati grafe in slikovno gradivo- zna ceniti dosežke slovenskega gospodarstva- s pomočjo grafa analizirati prodajo pijač v določenem obdobju- domnevati, kdaj in zakaj je število turistov upadlo- ugotoviti in razložiti razlike v uporabi materialov in načinih gradnje- oceniti pomen vizualne podobe podjetja za njegovo uspešno poslovanje- navesti, kdaj je bil v zadnjih petdesetih letih največji skok v gospodarski rasti- poimenovati denarno valuto, ki je bila v obtoku v obdobju samostojne Slovenije, takoj po osamosvojitvi- s pomočjo slik naštetih prometne povezave, ki so bile deležne obnove po 2. svetovni vojni- primerjati dva različna vira- razbrati, kaj so dobre oz. slabe posledice nagle industrializacije v Sloveniji ter le-te med sabo primerjati- s pomočjo slik naštetih uporabljeno kmetijsko mehanizacijo po 2. svetovni vojni
Učna sredstva: - učila: učbenik (Repe, B., 2005, str. 256–265), učbenik (Dolenc, E., Gabrič, A., 2002, str. 209–212), učni list, zvočni posnetek (Muzej novejšje zgodovine: soba –Slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni za srednjo šolo)- učni pripomočki: predvajalnik zvočnih posnetkov v muzeju
Didaktične etape učnega procesa: 1. Uvajanje2. Obravnavanje nove učne snovi3. Ponavljanje
Didaktična načela: nazornost, sistematičnost, aktualizacija, individualizacija, vzgojnost, ustreznost, socializacija, ekonomičnost, aktivnost, življenjskost, problemskost

Medpredmetne povezave: slovenščina, saj pišemo in govorimo v tem jeziku
Novi pojmi: -
Literatura: • Repe, B. (2005). Sodobna zgodovina. Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan, str. 256–265. • Dolenc, E., Gabrič, A. (2002). Zgodovina 4. Učbenik za četrti letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 209–212. • Muzej novejšje zgodovine: Soba – Slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni za srednjo šolo. • Trškan D. (2008). Lokalna zgodovina - učenje z odkrivanjem. Ljubljana: Znanstveno raziskovalni inštitut Filozofske fakultete. • Trampuš, C. (1998). Obiščimo muzej. Ljubljana: DZS.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	Učitelj pozdravi učence. »V današnji uri bomo s pomočjo muzejskega gradiva odkrivali slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni. Delali boste samostojno, na koncu pa bomo odgovore skupaj pregledali. Ob koncu te ure boste znali opisati slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni. Bolj natančno boste poznali industrijo, gradbeništvo, turizem, trgovino, promet in kmetijstvo »Začnimo pa kar z zabavnim posnetkom.«	Učenci poslušajo. Učenci poslušajo posnetek.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Metoda zvočne demonstracije. Zvočni posnetek – Cockta. Predvajalnik zvočnih posnetkov v

	»Poznate pijačo na posnetku?« »Torej, Cockta je pijača, ki jo delajo že iz časa po drugi svetovni vojni.«	Učenci odgovorijo: »Da, Cockta.«	muzeju. Metoda razgovora.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni (čas) 25 minut	»Dobro, sedaj pa kar začnite z delom. Za reševanje učnega lista imate časa 25 minut.« Učitelj kroži po muzejski sobi, pomaga učencem pri odgovorih, pregleduje odgovore.	Učenci poslušajo. Učenci začnejo z delom, iščejo odgovore, jih zapisujejo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage. Individualna učna oblika. Učni list. Metoda dela s slikovnim gradivom, metoda dela z materialnimi viri, metoda dela z grafičnimi izdelki, metoda dela s pisnimi viri, terenske metode: skiciranje ali risanje Učbenik (Dolenc), str. 209.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
15 minut	»Dobro, čas reševanja nalog je potekel. Preglejmo odgovore. Rešitve boste brali izmenično.« »Danes smo torej podrobneje spoznali slovensko gospodarstvo po drugi svetovni vojni. Katere panoge točno?«	Berejo rešitve, poslušajo odgovore in popravljajo napake. Učenci odgovarjajo. Z industrijo, gradbeništvom, turizmom, trgovino, prometom in kmetijstvom.	Frontalna učna oblika. Učni list. Metoda razgovora.

SEZNAM PRILOG:

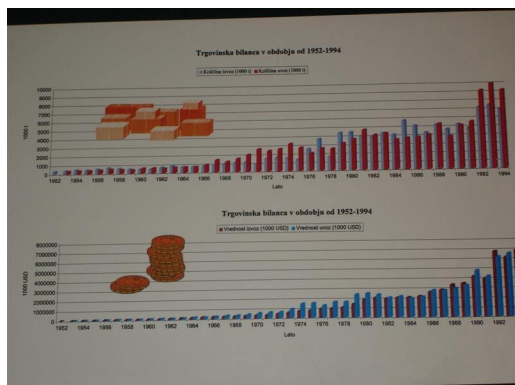
- Priloga št. 1: Neizpolnjen učni list.
- Priloga št. 2: Rešen učni list.

Priloga št. 1 Neizpolnjen delovni list

1. Trgovina

1.1. Poišči različne embalaže za mleko in primerjaj cene za liter mleka v različnih letih. Med katerima letoma je cena najbolj narasla?

1.2. Poišči sliko, ki je prikazana.

a) V katerem obdobju je bila vrednost, uvoza večja od vrednosti izvoza?

b) Med katerima letoma je bila razlika v rasti vrednosti izvoza največja?

1.3. Na sliki so police, kjer so razstavljeni različni živilski izdelki. Poišči police in napiši imena vsaj petih izdelkov, ki še danes obstajajo.

1.4. Poišči in poimenuj valuto, ki je bila leta 1993 v obtoku.

2. Promet in zveze

2.1. Katere prometne povezave so bile pri nas po vojni deležne obnove in s pomočjo katere organizacije je bila ta obnova omogočena? Pomagaj si z učbenikom na strani 209.

2.2. S pomočjo grafa določi povezanost med številom pripeljanih potnikov s številom zaposlenih oseb. V katerem obdobju je bilo število potnikov in zaposlenih oseb najvišje?

3. Industrija

3.1. Primerjaj razvoj industrije v Sloveniji takoj po vojni z obdobjem med leti 1970-1994. Lahko si pomagaš z učbenikom (Repe) in/ ali s podatki, ki jih poiščeš v muzeju.

3.2. Sredi petdesetih let je industrija postala vodilna gospodarska panoga. Primerjaj dobre strani s slabimi stranmi nagle industrializacije v Sloveniji.

4. Gostinstvo

4.1. Katera pijača se je med letoma 1980 in 1994 najbolj prodajala? Kaj pa se je v tistem obdobju nasploh dogajalo s prodajo pijač? Pomagaj si z grafom.

4.2. S pomočjo grafa ugotovi, v katerem letu je število turistov, ki so prihajali v Slovenijo, močno upadlo. Zakaj meniš, da je bilo tako?

5. Kmetijstvo

5.1. Po 2. svetovni vojni so za obdelovanje polj v večji meri pričeli uporabljati strojno mehanizacijo. Poišči na slikah katero strojno mehanizacijo so uporabljali in v kakšne namene so jo uporabljali.

5.2. Poišči graf Pregled razvoja kmetijstva 1970 – 1994, ki prikazuje kmetijske površine v hektarjih. Kakšen je trend naraščanja ali padanje površin kmetijskih zemljišč? Kateri so vzroki za tak trend?

6. Gradbeništvo

1. Kaj meniš, da se razlikuje v načinu gradnje danes, če upoštevaš materiale razstavljene v »industrijskem kompostniku« in pa pomisliš kakšne materiale se uporablja danes (upoštevaj merila, ki temeljijo na varčnosti in prijaznosti okolju).

2. Med logotipi poišči podjetja, ki so izdelovala gradbene materiale in enega preriši. Dodaj svoj predlog za bolj sodobno reklamiranje.

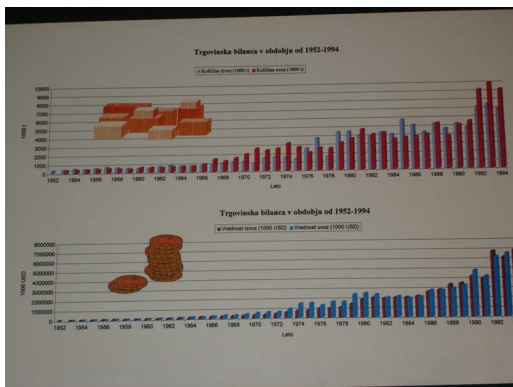
Priloga št. 2: Izpolnjen delovni list

1. Trgovina

1.1. Poišči različne embalaže za mleko in primerjaj cene za liter mleka v različnih letih. Med katerima letoma je cena najbolj narasla?

Rešitev: 1976 in 1986

1.2. Poišči sliko, ki je prikazana.

a) V katerem obdobju je bila vrednost, uvoza večja od vrednosti izvoza?

Rešitev: V sedemdesetih in začetku osemdesetih let.

b) Med katerima letoma je bila razlika v rasti vrednosti izvoza največja?

Rešitev: Med letoma 1990 in 1992.

1.3. Na sliki so police, kjer so razstavljeni različni živilski izdelki. Poišči police in napiši imena vsaj petih izdelkov, ki še danes obstajajo.

Rešitev: Npr: Fructal, 505, Viki krema, Ledeni čaj, Dr. Oetker, ...

1.4. Poišči in poimenuj valuto, ki je bila leta 1993 v obtoku.

Rešitev: Bon.

2. Promet in zveze

2.1. Katere prometne povezave so bile pri nas po vojni deležne obnove in s pomočjo katere organizacije je bila ta obnova omogočena? Pomagaj si z učbenikom na strani 209.

Rešitev: Obnove so bile deležne cestne povezave, železnica letalstvo in pomorski promet. Pri obnovi je pomagala UNRRA (Administracija Združenih narodov za pomoč in obnovo).

2.2. S pomočjo grafa določi povezanost med številom pripeljanih potnikov s številom zaposlenih oseb. V katerem obdobju je bilo število potnikov in zaposlenih oseb najvišje?

Rešitev: Število prepeljanih oseb se enakomerno povečuje s številom zaposlenih oseb. Tako število potnikov in zaposlenih oseb je bilo najvišje na koncu 80ih let 20. stoletja.

3. Industrija

3.1. Primerjaj razvoj industrije v Sloveniji takoj po vojni z obdobjem med leti 1970-1994. Lahko si pomagaš z učbenikom (Repe) in/ ali s podatki, ki jih poiščeš v muzeju.

Rešitev: Do konca l. 1946, so obnovili precejšen del med vojno prizadetih podjetij, poleg tega pa začeli graditi več novih objektov. Tako zvezni kot republiški načrt v letih 1947-51 sta predvidevala izgradnjo 6 velikih in 15 malih hidroelektrarn, 1 termoelektrarne in širokega električnega omrežja ter več kot 80 novih industrijskih objektov zveznega pomena (= kapitalni objekti). A so konec 1949 zvezni organi načrt temeljito omejili in Sloveniji odobrili gradnjo le kakih 30 kapitalnih objektov, objektom republiškega pomena pa se je morala čisto odpovedati! Medtem ko vidimo, ko primerjamo graf obdobja med leti 1970-1994, da se razvoj podjetij in organizacij od srede 70. strmo povečuje (kar do 2000 objektov), pa vse do konca 80. let, ko počasi začne to število že rahlo upadati.

3.2. Sredi petdesetih let je industrija postala vodilna gospodarska panoga. Primerjaj dobre strani s slabimi stranmi nagle industrializacije v Sloveniji.

Rešitev: Dobre strani, kot so načrtovanja velikih gradenj pomembnih gospodarskih objektov in dejanska izvedba nekaterih od teh kot so: hidroelektrarne Moste in Mariborski otok, Litostroj, Donit Medvode itd., so pripeljale do tega, da je Slovenija ostala najrazvitejša jugoslovanska republika. Z gradnjo povezane slabe strani nagle industrializacije, pa so bile v tem, da pri gradnji pogosto niso upoštevali pogojev za proizvodnjo, pred vsem surovine, kvalificirana delovna sila ter dejstvo, da so v nove tovarne vgrajevali staro in dotrajano opremo. V okolici industrijskih središč so nastajala nenačrtna delavska naselja, ki pa niso imela urejene infrastrukture. Tako je industrializacija povzročila tudi velike urbane in socialne spremembe. Tako je Slovenija na posameznih področjih industrije, že začela zaostajati za drugimi jugoslovanskimi republikami.

4. Gostinstvo

4.1. Katera pijača se je med letoma 1980 in 1994 najbolj prodajala? Kaj pa se je v tistem obdobju nasploh dogajalo s prodajo pijač? Pomagaj si z grafom.

Rešitev: V tem obdobju se je najbolj prodajalo pivo. Prodaja pijač vseh vrst pa je stalno upadala.

4.2. S pomočjo grafa ugotovi, v katerem letu je število turistov, ki so prihajali v Slovenijo, močno upadlo. Zakaj meniš, da je bilo tako?

Rešitev: Število turistov je upadlo v letu 1991. Upadlo je zato, ker se je Slovenija v tistem letu osamosvojila in so bile razmere nekoliko nestabilne.

5. Kmetijstvo

5.1. Po 2. svetovni vojni so za obdelovanje polj v večji meri pričeli uporabljati strojno mehanizacijo. Poišči na slikah katero strojno mehanizacijo so uporabljali in v kakšne namene so jo uporabljali.

Rešitev: Uporabljali so traktor, za razne namene, plug za oranje in škropilnico za zatiranje koloradskega hrošča.

5.2. Poišči graf Pregled razvoja kmetijstva 1970 – 1994, ki prikazuje kmetijske površine v hektarjih. Kakšen je trend naraščanja ali padanje površin kmetijskih zemljišč? Kateri so vzroki za tak trend?

Rešitev: Trend je negativen. Vzroki za to so opuščanje kmetijskih površin, ki so neprimerna za strojno obdelavo, izseljevanje iz odročnejših agrarnih podeželskih naselij.

6. Gradbeništvo

1. Kaj meniš, da se razlikuje v načinu gradnje danes, če upoštevaš materiale razstavljene v »industrijskem kompostniku« in pa pomisliš kakšne materiale se uporablja danes (upoštevaj merila, ki temeljijo na varčnosti in prijaznosti okolju).

Primer odgovora:

Danes se veliko bolj uporablja materiale prijazne okolju in človeku. Salonitni strešniki so že nekaj časa znani kot zdravju škodljivi zato je njihova uporaba prepovedana in se jih odstranjuje s stavb. Prav tako je sama izolacija sedaj veliko boljša kar koristi izkoristku ogrevanja. Pri novogradnjah se zadnje čase vedno bolj zgleduje po samozadostnosti, da se s tem čimbolj varčuje energija. Hiše se lahko ogrevajo preko geotermalne energije. Vgrajujejo se sončne celice...

2. Med logotipi poišči podjetja, ki so izdelovala gradbene materiale in enega preriši. Dodaj svoj predlog za bolj sodobno reklamiranje.

Avtorji prispevkov:

Arko Anton
Čelešnik Nika
Cerar Ana
Cerle Jan
Černe Mina
Čok Franja
Cvetič Natalija
Ergaver Angelika
Erjavec Katja
Flis Cvetka
Habjan Žiga
Hrvatini Mojca
Iskra Petra
Jager Martina
Jelenko Jernej
Jelič Nina
Jenič Katja
Komel Damjan
Kovač Nejc
Kozič Alenka
Lavrič Darja
Logar Anja
Obranovič Nina
Odehnal Jan
Omahen Rok
Pivk Marjetka
Racman Jaka
Ribolica Sanja
Samsa Miha
Šantavec Simon
Škafar Janez
Štefančič Tjaša
Šturm Ana
Svetlin Anja
Tomazin Aljoša
Toplak Katja
Vovk Živa

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik VII, št. 3**

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

Copyright © Oddelek za zgodovino (za potrebe
predmeta Didaktika zgodovine)

Ljubljana

2009

*Prispevki k didaktiki
zgodovine*

Študentje
4. letnika
zgodovine
pedagoške smeri

2008/09

ISSN: 1581-8713